PARAPHRASE

VAN HET BOEK

I KRONIEKEN

DOOR

W. TOM

T. WEVER — FRANEKER

TER INLEIDING.

§ 1. *De naam van het boek.*

De naam waaronder de beide boeken der Kronieken bij ons bekend staan, is afkomstig van de kerkvader Hieronymus (340—420 n. Chr.), die in een zijner geschriften deze boeken aanduidt als: „Kroniek der gehele heilige geschiedenis".

Die naam bedoelt althans enigermate het religieus karakter dezer boeken tot uitdrukking te brengen, wat niet geschiedt in de naam die gebruikt werd door de oude Joden, die spraken van: „Het boek der daggebeurtenissen". Volgens deze naam zouden deze boeken niet anders zijn dan annalen, waarin de belangrijkste gebeurtenissen uit Israëls geschiedenis in chronologische orde worden meegedeeld.

In de Septuaginta, de oudste bestaande Griekse vertaling van het Oude Testament, naar alle waarschijnlijkheid ontstaan tussen 250 en 130 v. Chr., zijn deze boeken aangeduid met de naam Paralipomena, een naam die door Hieronymus in de Latijnse vertaling, de Vulgata, is overgenomen en ook in oude uitgaven van de Statenvertaling naast de naam Kronieken nog voorkomt.

Deze naam betekent „overgeslagene" (dingen), waarmede te kennen gegeven wordt dat hier te vinden is wat in Samuël en Koningen is voorbijgegaan. Deze naam, die dus uitgaat van de gedachte dat het de schrijver van de Kronieken er alleen om te doen geweest zou zijn een soort aanvulling te geven op wat in de boeken Samuël en Koningen ons is meegedeeld, doet aan de inhoud van Kronieken geen recht en miskent het eigen karakter der geschiedbeschrijving, die in de boeken der Kronieken ons geboden wordt.

Luther hield zich aan de door Hieronymus gebruikte naam, waarvan hij echter alleen het eerste woord, „Kroniek", overnam. Binnen de kring van het Protestantisme is deze naam sindsdien algemeen gebruikelijk. De Duitse vertaling gebruikt de naam, evenals Hieronymus en Luther, in het enkelvoud: Kroniek, de Engelse, Franse en Nederlandse vertalingen spreken in het meervoud van Kronieken.

§ 2. *De plaats van Kronieken in de kanon.*

In de Hebreeuwse handschriften van het Oude Testament hebben de beide boeken der Kronieken hun plaats gekregen in de derde afdeling van de Oud-Testamentische kanon, en behoren zij dus tot de „Geschriften".

In het oudste Hebreeuwse handschrift, dat alle boeken van het Oude

Testament omvat, nemen zij in deze groep de eerste plaats in, vóór Ezra en Nehemia, die daar het slot vormen van de kanon.

In andere handschriften en in de gedrukte Hebreeuwse Bijbels zijn de boeken der Kronieken echter geheel aan het einde geplaatst, ná Ezra en Nehemia, en sluit de kanon dus met Kronieken.

Deze volgorde is blijkbaar ook ten tijde van de omwandeling van onze Heiland op aarde bij de Joden gangbaar geweest. Immers, dat de Heiland in Mattheus 23 : 35 en Lucas 11 : 51 Zacharia noemt als de laatste der profeten wier bloed sinds de grondlegging der wereld vergoten is, kan alleen daaruit verklaard worden, dat van zijn vermoording aan het einde van de Hebreeuwse kanon, in II Kron. 24 : 20 v., wordt melding gemaakt.

§ 3. *Het doel van de schrijver van Kronieken.*

In Kronieken wordt ons met name de geschiedenis verhaald van Gods verbond met Israël en van het in dat verbond worstelend theocratische koningschap.

Het is dan ook allerminst de bedoeling geweest van de schrijver van Kronieken alleen maar allerlei bijzonderheden uit de geschiedenis van Israël te vermelden, die door andere geschiedschrijvers zouden zijn weggelaten.

Zijn geschiedbeschrijving draagt een eigen karakter met eigen doelstelling.

Terwijl de boeken der Koningen door de tekening van de tijd tussen Davids dood en Jeruzalems ondergang de ballingen in Babel tot de erkentenis wilden brengen van het rechtvaardige van Gods oordeel, dat de HERE in de wegvoering in de ballingschap over hen gebracht had, en daarna ook door de vermelding van Jojachins onverwachte verheffing de hoop in het hart der ballingen wilden wekken, dat de tijd der verlossing toch eenmaal weer voor hen zou aanbreken, heeft de schrijver van Kronieken bij zijn arbeid zich door een theocratische visie op Israël en zijn geschiedenis laten leiden.

De theocratie wordt door hem gezien als de eigenlijke kern van Israëls geschiedenis, waarin alles heenvoert naar de verkiezing van David en Jeruzalem.

In Kronieken staat het verbond daarom op de voorgrond, en wordt dienovereenkomstig grote nadruk gelegd op het zuiver-houden van het kultische leven, opdat Israël in waarheid des HEREN volk zij. Die verbondsverhouding waarin de HERE tot Israël staat, is reeds bij Abraham begonnen (I Kr. 16 : 16), waarom Israël dan ook getekend wordt als „zaad van Abraham" (II 20 : 7). Dat reeds in de grijze oudheid met Abraham op-

gerichte verbond, dat bij de Sinaï bevestigd werd (II 5 : 10, 6 : 11), kwam in Davids verheffing tot koning en in de rijke beloften, aan zijn gelovig geslacht geschonken, tot heerlijke ontplooiïng.

Davids verkiezing, die reeds van oude tijden dateert (I 28 : 4) en met name gezien wordt in het licht der Messiaanse verwachting (I 17 : 10-14), neemt daarom in de geschiedbeschrijving van Kronieken een belangrijke plaats in.

De geslachtslijsten van David staan in het middelpunt.

Wanneer de auteur zijn werk begint met een reeks van geslachtslijsten, die niet minder dan negen hoofdstukken omvatten, is het zijn bedoeling aan het volk Israël de hem toekomende plaats te geven in het als eenheid geziene menselijk geslacht. De genealogische opbouw van Israël wordt door hem echter zo beschreven, dat het gehele volk Israël als het ware geëncadreerd wordt door de beide koningsstammen Juda en Benjamin. Deze beide stammen, die hun ideële eenheid vinden in de koningsstad Jeruzalem, vormen samen het koninkrijk, dat door de schrijver als rechtmatig erkend wordt.

Vandaar dat alleen de geschiedenis van Davids huis verhaald wordt. Over Noord-Israël wordt niet gesproken. Niet als zou de HERE Zijn verbond met Noord-Israël hebben te niet gedaan (II 28 : 9 v., 30 : 8 v., waar Hizkia in de nodiging tot Noord-Israël spreekt van „uw God"), maar omdat Noord-Israël zich buiten de theocratie heeft geplaatst.

Daarom wordt ook Sauls koningschap met stilzwijgen voorbijgegaan. Als aan het einde der geslachtslijsten die van Saul verkort wordt meegedeeld (I 9 : 35-44), is het niet de bedoeling diens gehele leven te beschrijven, maar wordt alleen van zijn dood op Gilboa melding gemaakt (I 10 : 1-14), om zijn verwerping in het licht te stellen en een duidelijke tekening te geven van de erfenis die David moest aanvaarden toen „geheel Israël" naar Hebron kwam om hem tot koning te zalven. Zijn koningschap vangt dan ook eerst aan met zijn optreden in Jeruzalem. Van zijn zeven-jarig koningschap te Hebron wordt alleen in het voorbijgaan gesproken (I 3 : 1, 4; 29 : 27). En wat daar nog aan voorafgaat, het koningschap van Saul, dat behoort tot de tijd der onzekerheid van Israëls volksbestaan (I 17 : 9 v.).

De theocratische visie van de schrijver van Kronieken op Israël en zijn geschiedenis bracht van zelf mee, dat door hem een brede plaats in zijn werk ingeruimd werd aan de eredienst in tabernakel en tempel, waardoor Gods verbond werd verzinnebeeld en verzegeld, en die de uitwendige vorm was van de theocratie. Vandaar dat de schrijver met name in het licht stelt wat Juda's vrome koningen voor het zuiver-houden

van het kultische leven hebben gedaan: in I Kronieken de brede plaats die ingeruimd is aan de voorbereidingen die David voor de tempelbouw getroffen heeft, in II Kronieken de brede vermelding van Salomo's volvoering van deze plannen en van de reformatorische activiteit van de vrome koningen Josafat, Hizkia en Josia.

Nadat eerst David, wiens hart volkomen was om de HERE te dienen en onder wiens gezegende regering het ideaal van de Godsstaat dicht werd benaderd, in het middelpunt der belangstelling is geplaatst, is zijn optreden als theocratisch koning en zijn gehoorzaam wandelen in de wegen des HEREN eigenlijk de norm waarnaar alle op hem volgende koningen worden beoordeeld. Zo staat b.v. in Kronieken bij de beschrijving van Salomo's regering de tempelbouw in het middelpunt, maar wordt alles wat met betrekking tot de bouw van Salomo's paleis in Koningen wordt meegedeeld, met stilzwijgen voorbijgegaan.

Van Hizkia vermeldt de schrijver van Kronieken zijn reformatie en pascha-viering en zijn reorganisatie der Levieten, en bij Josia zijn reformatorisch werk vóór het jaar 621, en zijn paasfeest, waarvan in de boeken der Koningen geen melding wordt gemaakt.

In verband met dit alles staat ook het menigvuldig optreden van profeten, waarvan in de boeken der Kronieken gesproken wordt, om te waarschuwen wanneer de koning des HEREN wet verlaat (II 11 : 4, 24 : 19, 25 : 7, 33 : 10, 36 : 15) en om te bestraffen (I 21 : 10-12, II 12 : 5, 16 : 7-9, 19 : 2, 20 : 37, 21 : 12-15, 24 : 20, 25 : 15). Zij treden op als het geweten der theocratie, die in het verbond haar oorsprong heeft en in de wet van het verbond haar leefregel. Tot dat verbond heeft Israël zich weer te bekeren. De tien stammen, die Gods verbond hebben verbroken, komen in Kronieken daarom slechts een enkele maal zijdelings ter sprake, met name wanneer Hizkia en Josia zich beijveren om de afvallige stammen terug te roepen tot de gehoorzaamheid aan Gods verbond.

Na het aanvankelijk slagen van David om binnen de kring van Israël aan de gedachte van de Godsstaat vorm en inhoud te geven, heeft de auteur van Kronieken in zijn beschrijving van de theocratie ook van veel afbreuk-doende invloeden melding te maken. De koningen die in Davids voetstappen hebben gewandeld, waren slechts weinig in aantal. Velen waren niet gehoorzaam aan Gods verbond en hebben aan de gruwelen van het heidendom zich overgegeven, waardoor zij oorzaak geworden zijn dat de Godsstaat veelzins in zijn tegendeel werd omgezet. Vandaar de vele berichten die we in Kronieken aantreffen over oordelen en straffen, die de HERE zond en die ten slotte hun hoogtepunt bereikten in de met

de verwoesting van stad en tempel gepaard gaande wegvoering in ballingschap, welke gewelddadige zuivering nodig was tot redding van de Godsstaat.

Zo wil de schrijver van Kronieken de mislukking laten zien van de poging tot vestiging van de theocratie in Israël, waardoor zijn boek een eigen plaats in de kanon inneemt, en meer dan een der andere zo genaamde historische geschriften van het Oude Testament de roep bevat om de komende Davidszoon (I 17 : 11-14, II 7 : 18), Die eenmaal de „volkomenheid des rijks" zal doen aanbreken, waarin God „alles in allen" zijn zal, en waarin het ideaal der theocratie eeuwige heerlijke werkelijkheid geworden zal zijn.

Juist uit die verwijzing naar de grote Davidszoon, aan Wie de toekomst behoren zal en op Wie het overblijfsel naar de verkiezing der genade zijn hoop moet blijven bouwen wanneer het aardse rijk van Israël door het geweld der heidenen ten onder gaat, blijkt dat de schrijver aan de toekomst der theocratie niet wanhoopt.

Het verbond Gods blijft vaststaan in der eeuwigheid!

§ 4. *De tijd van ontstaan van Kronieken.*

Met grote waarschijnlijkheid kan worden aangenomen, dat de beide boeken der Kronieken, die oorspronkelijk één geheel vormden, oudtijds met de tegenwoordige boeken Ezra en Nehemia deel uitmaakten van één groot geschiedkundig werk.

Dit blijkt niet slechts uit de gelijkluidendheid van het slot van II Kronieken en het begin van Ezra-Nehemia, op welke beide plaatsen het bekende edict van Cyrus wordt meegedeeld, maar is ook dááruit af te leiden, dat Kronieken enerzijds en Ezra-Nehemia anderzijds hetzelfde karakter vertonen, niet slechts in taal en stijl, maar ook in het gezichtspunt, van waaruit Israëls historie wordt belicht.

Uit dat oorspronkelijk bijeen-horen van Kronieken en Ezra-Nehemia kunnen we afleiden, dat het gehele werk niet vóór ± 400 v. Chr. voltooid kan zijn.

Immers, in Neh. 13 : 6 wordt melding gemaakt van het 32e jaar van „Artahsasta, koning van Babel", waarmee bedoeld is Xerxes' tweede zoon, die bekend staat als Artaxerxes Longimanus, die van 464 tot 432 v. Chr. over het Perzische rijk regeerde.

Diens 32e jaar is dus 433/32 v. Chr.

In Neh. 12 : 26 is sprake van „de dagen van de stadhouder Nehemia en van de priester-schrijver Ezra", wat er op schijnt te wijzen dat deze beide mannen reeds geruime tijd gestorven waren.

Op grond van verschillende in I Kronieken en Nehemia voorkomende geslachtsregisters, alsmede van enkele andere bijzonderheden, zullen we tot een nog jonger datum mogen besluiten, namelijk tot de eerste helft van de 4e eeuw vóór Christus, dus tot de tijd tussen de jaren 300 en 250 v. Chr.

Het is de tijd waarin het Jodendom zich gaat ombuigen in nomistische richting; de periode der Schriftgeleerden en Farizeën begint. Israëls wet wordt het een en het al. Van VerbondsGod wordt de HERE gemaakt tot Wetgever, Wiens voorschriften worden aangepast aan de nieuwe levensvormen.

Juist in die tijd bestond behoefte aan een boek als Kronieken, waarin Israëls theocratisch karakter in het licht werd gesteld, en koningschap, profetische werkzaamheid en kultus in hun onderlinge samenhang als saamstellende bestanddelen der theocratie getekend werden.

§ 5. *De persoon van de schrijver.*

Is wat in de vorige § over de tijd van ontstaan van Kronieken gezegd werd, juist, dan kan de op geen enkel historisch gegeven steunende bewering van de Joodse traditie, die Ezra als schrijver van Kronieken aanwijst, onmogelijk juist zijn.

Op de vraag: door wie Kronieken geschreven is, moeten we het antwoord schuldig blijven. Niet alleen kennen we niet de naam van de schrijver, maar ook van zijn afkomst en levensmilieu is ons niets bekend.

Omdat in Kronieken zoveel aandacht besteed wordt aan alles wat met de tempeldienst samenhangt, heeft men wel gemeend dat de schrijver uit de kring der priesters, der Levieten of tempelzangers moet zijn voortgekomen.

Echter zonder grond.

In verband met het doel dat de schrijver zich stelde (zie boven, § 3), laat zijn belangstelling voor de tempeldienst zich voldoende verklaren, tot welke kring hij dan ook moge hebben behoord. Bovendien ziet de schrijver de kultus niet als een op zichzelf belangrijke en beslissende handeling, zoals een tempeldienaar allicht zou hebben gedaan, maar ziet hij die als de uitwendige vorm van het leven van de Godsstaat.

We kunnen van hem slechts zeggen, dat hij iemand was die sterk leefde in de profetisch-eschatologische gedachtengang van Ezechiël en sterk bekoord werd door het ideaal van de Godsstaat, naar welks uiteindelijke verwerkelijking hij in onwrikbaar geloof aan de vervulling van des HEREN aan David geschonken beloften, bleef uitzien.

§ 6. *Door de schrijver gebruikte bronnen.*

Voor de samenstelling van zijn werk heeft de schrijver van Kronieken van meerdere bronnen gebruik gemaakt. Zijn herhaalde verwijzing naar de door hem gebruikte bronnen had geen ander doel dan zijn lezers van het waarheidskarakter van het door hem meegedeelde te overtuigen.

Voorzover die bronnen behoren tot de kanonieke boeken van het Oude Testament, worden ze door de auteur niet afzonderlijk vermeld. Het blijkt echter dat voor de geslachtsregisters van de eerste 9 hoofdstukken van I Kronieken door hem veel gegevens ontleend zijn niet alleen aan de vijf boeken van Mozes (Gen. 5, 10, 11, 25, 35, 38, 46, Exod. 6 en Num. 26), maar ook aan Jozua (hoofdstuk 13, 19 en 21), en dat ook Ruth 4 : 19-22 door hem is overgenomen.

Uit enkele uitdrukkingen en zinswendingen in de latere hoofdstukken van Kronieken, die alleen begrijpelijk zijn in samenhang met wat in de ons bekende boeken Samuël en Koningen is meegedeeld, maar die zonder dat verband volkomen in de lucht hangen, mogen we afleiden dat de auteur van Kronieken bij de samenstelling van zijn werk zich ook van die boeken bediend heeft.

Behalve deze kanonieke geschriften, die door de auteur niet als zijn bronnen vermeld worden, vermoedelijk omdat ze algemeen bekend waren, zijn door hem nog een aantal niet-kanonieke geschriften als bron gebezigd, die door hem met name genoemd worden.

Daartoe behoren onder meer ook de „Geschiedenissen" van verschillende profeten, zo van Samuël (I 29 : 29), van Nathan (I 29 : 29, II 9 : 29), van Gad (I 29 : 29), van Ahia (II 9 : 29), van Iddo (II 9 : 29, 12 : 15, 13 : 22), van Semaja (II 12 : 15) en van Jesaja (II 26 : 22, 32 : 32); verder verschillende „Boeken der koningen" („van Juda en Israël", „van Israël en Juda", of alleen van Israël), waarbij zij opgemerkt dat nauwkeurige vergelijking leert dat daarmede niet bedoeld zijn de ons bekende boeken der Koningen.

§ 7. *Indeling.*

Wat de indeling van Kronieken betreft, zij opgemerkt dat zich daarin vier hoofddelen laten onderscheiden:

1e hoofddeel: de geslachtsregisters van Adam tot David, I 1 : 1—9 : 34.
2e hoofddeel: de regering van David, I 9 : 35—29 : 30.
3e hoofddeel: de regering van Salomo, II 1 : 1—9 : 31.
4e hoofddeel: de regering der koningen van Juda, II 10 : 1—36 : 23.

Voor nadere specificatie zij verwezen naar de inhoudsopgave.

EERSTE HOOFDDEEL: DE GESLACHTSREGISTERS VAN ADAM TOT DAVID. 1:1—9 : 34.

I. VAN ADAM TOT ABRAHAM. 1 : 1-27.

1 : 1-4 In dit boek willen we gaan schrijven over het theocratische koningschap, dat de HERE in het midden van het volk Israël in het Davidische koningshuis gegeven heeft.

Die theocratie was voorafschaduwing van het eeuwige koningschap van de grote Davidszoon, op Wie dat koningshuis eenmaal uitlopen zal. Aan Hem zal God de Here de troon van Zijn vader David geven, Hij zal koning zijn in der eeuwigheid en aan Zijn koninkrijk zal geen einde zijn[1]).

Omdat de vervulling van die in Israël gegeven theocratie voor de ganse mensheid dus van betekenis is, willen we hier eerst in het licht stellen hoe dat volk Israël met de ganse mensheid uit één stamvader gesproten is, en vervolgens hoe het Davidische koningshuis met de andere geslachten van het volk Israël verbonden is.

We willen daarom aanvangen met het geslachtsregister van Adam, de stamvader van het menselijk geslacht, tot op David, de koning. Over de linie die buiten Gods verkiezende genade van Adam over Kaïn zich voortzet naar de geslachten die in de zondvloed zijn ondergegaan, kunnen we daarom het stilzwijgen bewaren. Wij hebben hier alleen met de heilige linie te maken. Omdat in het boek Genesis in den brede daarover geschreven is, kunnen we hier zeer beknopt zijn.

Van Adam, de stamvader van het menselijk geslacht, tot op Noach, gedurende wiens leven de zondvloed plaats had, zijn het juist tien geslachten, te weten: Adam, Seth, Enos, Kenan, Mahalaleël, Jered, Henoch, Metoeselach, Lamech, Noach. Aan Noach werden achtereenvolgens drie

---

[1]) Zie Luc. 1 : 32, 33.

zonen geboren: Sem, de oudste, Cham, de jongste[1]), Japheth.

5 Van deze drie zonen van Noach zijn zeventig afstammelingen te noemen, namelijk veertien van Japheth, dertig van Cham, en zesentwintig van Sem.

Overeenkomstig de ook in het boek Genesis gevolgde orde[2]), noemen wij hier het eerst de nakomelingen van Japheth, met wie het volk Israël pas in later tijd in aanraking gekomen is. Vervolgens noemen we de nakomelingen van Cham, met wie het volk Israël van het begin van zijn bestaan af te maken heeft gehad — denk aan Egypte en Kanaän —, terwijl de zonen van Sem het laatst worden genoemd, omdat we in zijn geslacht de overgang kunnen maken naar het volk Israël, waarover we eigenlijk willen gaan schrijven.

Gerekend vanuit het volk Israël als middelpunt, beginnen deze geslachtsregisters dus — ook geographisch — bij de verst-verwijderde cirkel, de Japhethieten; in de Chamieten komen we vervolgens reeds iets dichter bij het volk Israël, om ten slotte in het geslacht van Sem bij het volk Israël terecht te komen.

Hier volgen dus eerst de namen der zonen van Japheth.

Dat waren Gomer, het volk der Kimmeriërs, dat we te zoeken hebben in de oostelijke helft van Klein-Azië; vervolgens Magog, een volk waar we met zekerheid geen bijzonderheden over kunnen meedelen; verder de Mediërs, in het bergland ten Zuiden van de Kaspische Zee, en Jawan, waarmee bedoeld zijn de Joniërs, de Griekse bewoners van de Klein-Aziatische kust en van de eilanden. De vijfde groep der nakomelingen van Japheth wordt gevormd door Toebal, een volk uit de oostelijke helft van Klein-Azië; de zesde groep door Mesech, ook weer een volk uit het bergland Ararat. Als laatste groep van de Japhethieten is te noemen Tiras, een volk van beruchte zeerovers uit de oostelijke helft van het Middellandse Zee-gebied.

---

1) Zie Aalders, K.V. Gen. I, pag. 253/4.
2) Hoofdstuk 10.

6 De nakomelingen van Gomer waren Askenaz, beter bekend als Skythen, een volk uit het bergland van Armenië; verder Diphath, waar we geen bijzonderheden over kunnen meedelen, en Togarmah, een volk uit het uiterste Noorden, op de grens van het Hethietische gebied in Klein-Azië.

7 Van de nakomelingen van Jawan, de Griekse stam der Joniërs, noemen we Elisa, vermoedelijk de bewoners van het eiland Cyprus; verder Tarsisa, de bewoners van het aan de Westkust van Spanje gelegen Tarsis. De derde groep der zonen van Jawan vormen de Kitteërs, bewoners van het eiland Cyprus en van de andere in het oostelijk bekken der Middellandse Zee gelegen eilanden. De laatste groep van de nakomelingen van Jawan wordt gevormd door de Dodanieten, of liever Rodanieten[1]), de bewoners van het eiland Rodos, dat in de oudheid een belangrijke rol gespeeld heeft.

Al deze nakomelingen van Japheth behoren tot het Indogermaanse of Arische ras.

8 We komen nu tot de zonen van Cham. Dat zijn dus de volken waarmede Israël reeds vroegtijdig in aanraking kwam.

De zonen van Cham waren Koes, dat wil zeggen de bewoners van Nubië en van een gedeelte van Zuid-Arabië; verder Mizraïm, dat zijn de bewoners van Egypte; vervolgens Poet, waaronder we te verstaan hebben de bewoners van het kustland van Abessynië aan de Rode Zee, tegenover de zuid-westelijke spits van Arabië. Deze mensen hebben in hun voorkomen wel iets van de negers weg.

De laatste der zonen van Cham is Kanaän, dat zijn de bewoners van het gebied tussen de Jordaan en de Middellandse Zee.

9 Van elk dezer groepen kunnen we nog weer onderverdelingen aangeven.

De zonen van Koes waren Seba, een volk aan de kust van de Rode Zee; verder Chawilah, de bewoners van het reeds in Genesis[2]) genoemde Goudland, verder Sabthah

---

[1]) Enkele handschriften lezen Rodanieten in plaats van Dodanieten.
[2]) Gen. 2: 11.

en Raëmah, volken die we in Arabië zullen moeten zoeken, en eindelijk Sabtheka, een volk dat misschien aan de oostelijke oever van de Perzische Golf zijn woonplaats had.

De nakomelingen van Raëmah waren Scheba, waaronder we de Sabaeërs hebben te verstaan, wier koningin een bezoek bracht aan koning Salomo, en Dedan, een nabuurvolk van Edom, wonende in Noord-West-Arabië.

10 Uit de volkerengroep der Koesieten is Nimrod voortgekomen, een geheimzinnige persoonlijkheid, die wij niet nader kunnen identificeren, van wie wij alleen weten dat van hem het eerste streven uitging om een machtig rijk te stichten; we kunnen hem dus beschouwen als de grondlegger van de „machtsstaat".

11 De Egyptenaren kunnen we in de volgende groepen onderverdelen:

de Loedieten, een Afrikaans volk dat we in de naaste omgeving van het Nijldal moeten zoeken; de Anamieten, die woonden in de grote oase ten Westen van Egypte; de Lehabieten, beter bekend onder de naam Libyërs, en de Naphthoechieten, die we in de Nijl-delta te zoeken hebben.

12 Verder de bewoners van het Zuid-Egyptische Pathros, de Pathroesieten, de Kasloechieten, die we vermoedelijk ten Noord-Oosten van de Nijl-delta hebben te zoeken, uit wie de Filistijnen zijn voortgekomen, en ten slotte de Kaphthorieten, de stammen die zich over het Klein-Aziatische en Griekse eilandengebied verspreid hebben, onder wie de bewoners van het eiland Kreta een voorname plaats hebben ingenomen[1]).

13-16 De derde groep der uit Cham voortgekomen volken zijn de Kanaänieten. Dat zijn de volken met wie Israël in het bijzonder te maken heeft gehad.

De eersten die zich in die Kanaänietische hoofdgroep tot een zelfstandig volk organiseerden, waren de Phoeniciërs met hun bekende handelsstad Sidon aan de Middellandse Zee.

Verder kunnen we die Kanaänietische volken nog in de volgende groepen onderverdelen:

---

1) In Jer. 47 : 4 wordt het eiland Kaphtor genoemd ter aanduiding van het ons bekende eiland Kreta.

de Hethieten, die in Klein-Azië een machtig rijk vormden, dat zich ook over Noord-Syrië zuidwaarts uitgebreid heeft; de Jebusieten, in het West-Jordaanland, de ook uit de geschiedenis van het volk Israël welbekende vroegere beheersers van Jeruzalem; de Amorieten, die ten tijde van Israëls intocht in Kanaän het Oost-Jordaanland en het gebergte van het West-Jordaanland bewoonden; de Girgasieten, die ook in de geschiedenis van het volk Israël meermalen genoemd worden, maar over wier woonplaats ons geen bijzonderheden bekend zijn; de Hevieten, die tot de vóór-Israëlietische bewoners van Kanaän behoorden; verder de bewoners van de in het Phoenicische gebied gelegen steden Arka, Sinna, Arvad (gelegen op het gelijknamige eiland vóór de Phoenicische kust), de bewoners van de stad Soemoer, en van de stad Hamath, gelegen aan de rivier de Orontes, in Syrië.

Uit deze opsomming van de nakomelingen van Cham blijkt dat we hier niet te doen hebben met volken die tot het negerras behoorden, maar dat onder die naam hier allerlei volken zijn samengevoegd, van wie Israël de eeuwen door veel te lijden heeft gehad.

17 Na de opsomming der zonen van Japheth en van Cham komen we nu tot het geslachtsregister van Sem. Daarin komen we dan vanzelf tot het volk Israël, waar we eigenlijk over handelen willen.

De nakomelingen van Sem zijn Elam, het volk uit het bergland ten Oosten van Babylonië, en Assur, het meest krijgshaftige volk van West-Azië, met Nineveh als hoofdstad van hun militaristisch opgebouwde staat; verder Arpachsad, die we misschien te houden hebben voor de stamvader der Babyloniërs, en Loed, de bewoners van een landstreek in de nabijheid van Armenië, en Aram, de stamvader van de Arameërs, die ook bekend zijn onder de naam Syriërs, wier gebied lag tussen Palestina en Mesopotamië.

De nakomelingen van Aram[1]) waren Oez, Choel, Gether en Mesech, van wie ons geen nadere bijzonderheden bekend zijn.

---

1) Deze woorden staan wel in de par. pl. Gen. 10 : 23, en zijn hier vermoedelijk uitgevallen.

18 Uit Sems zoon Arpachsad werd Selach geboren[1]), terwijl Selach als geslachtshoofd opgevolgd werd door Heber.

19 Uit Heber werden twee zonen geboren, namelijk Peleg en Joktan, uit wie weer twee volkerengroepen voortgekomen zijn. Peleg, wiens naam „splitsing" betekent, ontving zijn naam naar aanleiding van het feit dat in zijn dagen ten gevolge van de spraakverwarring bij de torenbouw van Babel de bevolking der aarde zich splitste.

20-23 Uit Joktan zijn dertien verschillende stammen voortgekomen, die we vooral in Arabië zullen moeten zoeken, maar van wie de meeste ons verder geheel onbekend zijn. Het zijn Almodad, Seleph, Chazarmaweth, Jerach, Hadoram, Oezal, Diklah, Obal, Abimaël, Scheba, Ophir, Chawilah en Jobab. Dit zijn de stammen die uit Joktan zijn voortgekomen.

24-27 We zijn nu zo ver gekomen dat we over het geslachtsregister van het volk Israël kunnen gaan schrijven. Dat volk is ook gesproten uit Noachs oudste zoon Sem, die de zegen van zijn vader ontving.

Om die afstamming in het licht te stellen, noemen we eerst de namen der geslachtshoofden van Sem tot Abraham[2]). Dit is dus niet een volledige lijst van alle personen die in genealogische opeenvolging tussen Sem en Abraham geleefd hebben; het zijn alleen de namen van hen die als geslachtshoofden opgetreden zijn, tussen wie dus verschillende geslachten zijn overgeslagen.

Het zijn achtereenvolgens: Sem, Arpachsad, Selach, Heber, Peleg, Reoe, Seroeg, Nahor, Terah, Abram. Deze laatste is de stamvader van het volk Israël. Toen de HERE Zijn verbond met hem sloot, veranderde de HERE zijn naam

---

1) In de Hebr. tekst staat: Arpachsad gewon Selach, en Selach gewon Heber. Dat behoeft niet te betekenen dat het de rechtstreekse verhouding was van vader tot zoon; het Hebr. woord kan ook in veel ruimer zin genomen worden, zodat de mogelijkheid blijft, dat er tussen Arpachsad en Selach en tussen Selach en Heber geslachten zijn overgeslagen. Zie Aalders K.V. Gen. I, pag. 315/6 en breder v. Gelderen in Bijb. Handb. (Uitg. Kok) I, pag. 110—112.

2) De Hebr. tekst geeft eenvoudig een opsomming van de namen, zonder dat de onderlinge verhouding van de dragers daarvan aangeduid wordt. Ook hier hebben we te rekenen met de mogelijkheid dat geslachten zijn overgeslagen. Volgens Prof. Aalders moet dit zo wezen. Zie voorts de noot bij vs 18.

in Abraham, omdat hij tot een vader van een menigte vol keren worden zou[1]).

II. VAN ABRAHAM TOT ISRAËL. 1 : 28-54.

1 : 28 Abrahams zonen waren Izak, de zoon der belofte, en Ismaël, de zoon der Egyptische dienstmaagd Hagar.

29-31 Over Izak, uit wie het volk Israël gesproten is, zullen we straks uitvoeriger handelen. We noemen dus nu eerst in het kort de nakomelingen van Ismaël. Overeenkomstig Gods beloften aan Abraham[2]) zijn dat, evenals bij het volk Israël, twaalf verschillende stammen, van wie we niet veel meer weten dan dat het roofzieke stammen geweest zijn, die in de Arabische woestijnen een zwervend leven leidden.

Dit zijn hun namen: de eerste zelfstandige aftakking van de Ismaëlietische hoofdgroep was Nebajoth, verder Kedar, Abdeël, Mibsam, Misma, Doemah, Massa, Chadad, Theima, Jetoer, Naphis en Kedema.

Dit zijn de stammen die uit Ismaël zijn voortgekomen.

32, 33 Vóór we over Izak en zijn nakomelingen gaan handelen, willen we eerst nog melding maken van de stammen die voortgekomen zijn uit het huwelijk van Abraham met zijn bijwijf Ketoera.

Dat zijn de volgende stammen: Zimran, Joksan, Medan, Midian, Jisbak en Soeach. Het zullen wel hoofdzakelijk nomaden-volken geweest zijn, wier woonplaats we moeilijk nader kunnen aangeven.

Uit Joksan zijn voortgekomen de volksstammen Scheba en Dedan, die boven[3]) ook reeds genoemd werden onder de nakomelingen van Cham, terwijl Scheba ook reeds genoemd is onder de nakomelingen van Sem[4]). Het is mogelijk dat we hierbij aan verschillende volksstammen hebben te denken[5]), al kan het ook zijn dat bepaalde groepen in een ander stamverband zijn opgenomen. Behalve met geslachtsrelatiën is bij de samenstelling van deze geslachtsregisters ook met

1) Zie Gen. 17 : 5.
2) Zie Gen. 17 : 20.
3) In vs 9.
4) In vs 22.
5) Zie Aalders K.V. Gen. I, pag. 276.

geographische, culturele en zelfs met commerciële verhoudingen rekening gehouden.

Met Midian heeft Israël vooral veel te doen gehad. Daar zijn vijf verschillende volksstammen uit voortgekomen, namelijk Eipha, Epher, Chanok, Abida en Eldaäh.

Deze allen zijn voortgekomen uit het huwelijk van Abraham en zijn bijwijf Ketoera.

34 Nadat we hiermede de uit Abraham gesproten zij-linies van Ismaël en Ketura beschreven hebben, kunnen we ons nu gaan bezig houden met de eigenlijke voortzetting van Abrahams geslacht, dat uit Izak, de zoon der belofte, geboren werd.

Abraham verwekte Izak. De zonen van Izak waren Ezau en Israël.

35-42 Vóór wij over Israël verder gaan spreken, willen we ook nu weer eerst een korte beschrijving geven van de zij-linie van Ezau.

Van de meeste der uit Ezau voortgekomen volksstammen kunnen we geen nadere bijzonderheden meedelen. We volstaan met de mededeling dat het volk der Edomieten, waarvan Ezau de stamvader is, ontstaan is uit een vermenging van Horietische, Noord-Arabische en Hethietische elementen.

De nakomelingen van Ezau waren Eliphaz, Reoeël, Jeoes, Jaëlam en Korach.

Van enkele van hen kunnen we ook de onderverdeling weer aangeven.

De nakomelingen van Eliphaz waren Theman, de stamvader der Themanieten, die woonden in het noordelijkst gedeelte van Edom en wier wijsheid spreekwoordelijk was; verder Omar, Zepho, Gaëtham en Kenaz, de stamvader der Kenizieten, van wie een gedeelte zich bij Juda heeft aangesloten.

Thimna was een bijwijf van Eliphaz[1]; zij baarde hem Amalek, de stamvader van het beruchte volk der Amalekieten, dat ten Zuiden van Juda woonde.

---

1) De overgeleverde Hebr. tekst noemt de naam van Thimna zonder meer naast de zonen van Eliphaz; uit Gen. 36 : 12 blijkt hoe de verhouding was van Thimna tot Eliphaz.

De nakomelingen van Reoeël waren Nachath, Zerach, Sammah en Mizzah.

Nadat Ezau's nakomelingen zich op het gebergte Seïr gevestigd hadden, zijn de oorspronkelijke bewoners des lands, wier stamvader Seïr was, langzamerhand geheel in hen opgegaan, zodat ook zij hier onder de Edomieten genoemd worden.

De nakomelingen van Seïr waren Lotan, Sobal, Zibeon, Anah, Dison, Ezer en Disan.

Van elk van hen kunnen we ook de onderverdeling aangeven:

de nakomelingen van Lotan waren Chori en Homam; de zuster van Lotan was Thimna;

de nakomelingen van Sobal waren Alwan, Manachath, Obal, Sepho en Onam;

de nakomelingen van Zibeon waren Ajjah en Anah;

de nakomeling van Anah was Dison;

de nakomelingen van Dison waren Chamram, Esban, Jithran en Keran;

de nakomelingen van Ezer waren Bilhan, Zaäwan en Jaäkan;

de nakomelingen van Disan waren Oez en Aran.

Al deze Seïrieten, die behoorden tot de oorspronkelijke inwoners des lands, werden langzamerhand geheel één met Ezau's nakomelingen, de Edomieten.

43-50 Vóór wij nu van Ezau's nakomelingen afscheid nemen om ons met het volk Israël bezig te houden, willen we eerst nog een opsomming geven van de koningen die over Edom geregeerd hebben, voordat koning David de Edomieten onderwierp en bezetting in hun land legde[1]).

Hun residentie hadden deze koningen in verschillende steden gevestigd. We kunnen daaruit afleiden, dat zij niet het gehele gebied van Edom, maar slechts een groter of kleiner stuk daarvan beheersten. Uit de lijst blijkt bovendien dat geen hunner door zijn zoon opgevolgd werd. We zien daarin een aanwijzing dat geen hunner bij machte geweest is een eigen dynastie te vormen.

---

1) Zie II Sam. 8 : 13 v.

De voornaamste van de Edomietische koningen tot de tijd van David waren:

Bela, de zoon van Beor; zijn residentie was gevestigd in Dinhabah.

Toen hij gestorven was, werd Jobab, de zoon van Zerach, uit Bozrah, koning in zijn plaats.

Na zijn dood regeerde in zijn plaats Choesam, uit het land der Themanieten.

Na Choesams dood werd Hadad, de zoon van Bedad, koning in zijn plaats. Deze versloeg de Midianieten in de vlakte van Moab. Zijn residentie was Awith.

Toen Hadad gestorven was, werd Samlah uit Masrekah koning in zijn plaats.

Na Samlahs dood regeerde in zijn plaats Saul, uit Rechoboth aan de Euphraat. Deze was dus waarschijnlijk niet van Edomietischen bloede.

Na Sauls dood werd Baäl-Chanan, de zoon van Akbor, koning in zijn plaats.

Toen Bäal-Chanan gestorven was, werd Hadad koning in zijn plaats. Zijn residentie was gevestigd te Paoe. Hij was gehuwd met Mehetabeël, een dochter van Matred, afkomstig uit Me-Zahab.

51-54 Na Hadads dood waren de volgende personen stamhoofden van Edom: Thimna, Alwah, Jetheth, Oholibamah, Elah, Pinon, Kenaz, Theman, Mibzar, Magdiël en Iram. Deze allen waren stamhoofden van Edom.

III. ALGEMEEN OVERZICHT VAN DE SAMENSTELLING VAN HET VOLK ISRAËL. 2 : 1—9 : 34.

1. *Opschrift.* 2 : 1, 2.

2 : 1 Nadat we in het voorgaande door de geslachtsregisters van Adam tot Abraham en van Abraham tot Israël de samenhang van het volk Israël met de overige volken der aarde in het licht hebben gesteld, willen we dan nu meer in het bijzonder aan het volk Israël onze aandacht gaan wijden. Met name met de koningsstammen Juda en Benjamin en de priesterstam Levi willen we ons bezig houden.

Vóór we over de stam Juda gaan spreken, eerst ter inleiding een opsomming van de twaalf zonen van Israël, uit wie als stamvaders dat volk voortgekomen is.

Uit Israëls huwelijk met Leah werden geboren Ruben, Simeon, Levi, Juda, Issaschar en Zeboelon.

2 Bilhah, Rachels dienstmaagd, baarde aan Israël Dan, zelf schonk Rachel aan Israël Joseph en Benjamin, haar dienstmaagd Bilhah baarde aan Israël nog een tweede zoon, Naphtali, terwijl Leah's dienstmaagd hem twee zonen schonk: Gad en Aser.

2. *De koningsstam Juda.* 2 : 3—4 : 23.

a. *Eerste algemeen overzicht van de stam Juda.* 2 : 3-55.

2 : 3 Juda had drie zonen: Er, Onan en Selah, die alle drie van Kanaänietischen bloede waren. Zij hadden een Kanaänietische moeder, namelijk de dochter van de Kanaäniet Soea.

Er, Juda's eerstgeborene, misdroeg zich, waardoor hij des HEREN toorn over zich haalde, zodat hij op jeugdige leeftijd door de HERE gedood werd.

Nadat ook Onan, die met Ers weduwe Thamar gehuwd was, om zijn zonde door de HERE was gedood, was Juda bevreesd zijn derde zoon Selah met Thamar te laten huwen.

4 Door een list wist Thamar het toen daarheen te leiden, dat zij bevrucht werd door haar schoonvader Juda. Zij baarde hem een tweeling, namelijk Perez en Zerach[1]). In het geheel werden aan Juda dus vijf zonen geboren.

5 De zonen van Selah zullen straks door ons nog genoemd worden[2]).

De zonen van Perez waren Chezron en Chamoel, uit wie twee voorname Judese geslachten zijn voortgekomen[3]).

---

[1]) Dat blijkens Lev. 20 : 12 de gemeenschap van Juda en Thamar ongeoorloofd was (Noordtzij in K.V. op I Kron.), kan niet gezegd worden. In Lev. 20 : 12 is sprake van de *vrouw*, niet van de *weduwe* des zoons. Op grond van Lev. 20: 21 zou men dan ook het leviraatshuwelijk (van de zwager met de *weduwe* van de overleden broeder) voor ongeoorloofd moeten verklaren, terwijl dat door de HERE juist voorgeschreven was (Deut. 25 : 5-10). Ook in Lev. 20 : 21 is echter weer sprake van de vrouw, niet van de weduwe des broeders. Het is dus onjuist bij de verhouding Juda-Thamar Lev. 20 : 12 ter sprake te brengen.

[2]) Zie 4 : 21 v.

[3]) Zie Num. 26 : 21.

6 Zerach gewon in het geheel vijf zonen, namelijk Zimri, Ethan, Heman, Chalcol en Dara. Natuurlijk mogen wij Ethan en Heman niet verwarren met de veel later levende psalmdichters van diezelfde naam, die tijdgenoten waren van Salomo en Rehabeam.

7 Verder had Zerach nog een zoon Zabdi; deze was de vader van Charmi[1]), terwijl Charmi op zijn beurt vader was van de welbekende Achan, die door zijn diefstal bij de inname van Jericho, waarmee hij zich vergreep aan het verbannene, onheil over Israël bracht.

8 Zerachs zoon Ethan was de vader van Azarja.

9 Aan Perez' zoon Chezron werden onder anderen geboren Jerachmeël, Ram en Kaleb. Later werden hem nog twee zonen geboren[2]).

10 Uit Ram is het koninklijk geslacht van David voortgekomen. Zijn geslacht noemen we hier dus het eerst.

Ram verwekte Amminadab. Amminadab verwekte Nahesson, de zwager van Aäron[3]), die gedurende de woestijnreis optrad als het hoofd van de stam Juda[4]).

11-15 Nahesson was de vader van Salmon. Uit diens huwelijk met Rachab werd Boaz geboren. Deze huwde met Ruth, de Moabietische; uit dat huwelijk werd Obed geboren. Obed verwekte Isaï. Isaï had zeven zonen, terwijl er bovendien één waarschijnlijk op jeugdige leeftijd zonder nakomelingen gestorven is[5]).

De oudste zoon van Isaï was Eliab, de tweede heette Abinadab, de derde Simea, de vierde Nethaneël, de vijfde Raddai, de zesde Osem, terwijl David de jongste was.

16, 17 Wij willen hier ook twee dochters van Isaï noemen, Seroea en Abigaïl, wier zoons in de geschiedenis van David zo'n belangrijke rol hebben gespeeld.

De drie zoons van Seroea waren Abisaï, Joab, Davids

---

1) Zie Joz. 7 : 2.
2) Zie vs 21 en 24.
3) Ex. 6 : 22.
4) Vgl. Num. 2 : 3; 7 : 12, 17; 10 : 14.
5) Volgens I Sam. 16 : 10, 11 en 17 : 12 was David de 8e zoon van Isaï, terwijl hij hier de 7e genoemd wordt. Bij de bovengenoemde veronderstelling is er echter van tegenstrijdigheid geen sprake.

beroemde krijgsoverste, en Asaël. De zoon van Abigaïl, die gehuwd was met de Ismaëliet Jether, was Amasa, die bij Absaloms opstand diens zijde koos en als zijn krijgsoverste optrad.

18 We komen nu tot het geslacht van Chezrons zoon Kaleb.

Kaleb was eerst gehuwd met Azoeba. Uit dat huwelijk werden hem een dochter Jerioth geboren[1]) en drie zonen: Jeser, Sobab en Ardon.

19 Na Azoeba's dood huwde Kaleb met Efrath. Uit dat
20 huwelijk werd Hur geboren. Hur verwekte Oeri, en Oeri was de vader van de bekende Bezaleël, de man die door de Geest Gods met een bijzonder kunstzinnige aanleg begiftigd werd en die met Aholiab de kunstvoorwerpen voor de tabernakel vervaardigd heeft[2]).

21 Nadat hem reeds de bovengenoemde drie zonen Jerachmeël, Ram en Kaleb geboren waren, huwde Chezron op zestig-jarige leeftijd met een dochter van Machir, de oudste zoon van Manasse[3]). Deze Machir was de vader van Gilead. Uit dat huwelijk van Chezron met de dochter van Machir
22 werd Segoeb geboren. Deze Segoeb verwekte een zoon Jaïr.

Na de overwinning op Og, de koning van Basan, hadden zijn nakomelingen, de Jaïrieten, de landstreek Argob in het land Gilead veroverd, waarin drie en twintig steden
23 lagen. De Arameërs van Gesoer en andere Aramese stammen maakten zich echter van die gehuchten meester en ontnamen ze aan de nakomelingen van Jaïr. Zij maakten zich ook meester van Kehath met de daarbij behorende dorpen en gehuchten, die toebehoorden aan een ander geslacht van Manassieten. In het geheel waren het zestig ste-

---

1) De overgeleverde Hebr. tekst is blijkbaar corrupt. De paraphrase berust op een tekstwijziging, die ook aan de Syrische Peschito en aan de Vulgata ten grondslag ligt.

2) Vgl. Ex. 31 : 2; 35 : 30. Omdat de hier genoemde Kaleb dus de overgrootvader is van Bezaleël, die meewerkte aan het vervaardigen van de tabernakel, is het uitgesloten dat de hier genoemde dezelfde is als de bekende Kaleb, één der twaalf verspieders, gelijk door Noordtzij (K.V. Kron.) gedacht wordt. De verspieder Kaleb was een zoon van Jefoenne, Num. 14 : 6, die in Joz. 14 : 6 aangeduid wordt als Keniziet.

3) Zie Gen. 50 : 23, Num. 26 : 29.

den, die door de Arameërs aan de beide geslachten der Manassieten ontnomen werden[1]).

Omdat Chezron met een dochter van Machir gehuwd was, werden zijn nakomelingen, de bewoners van die Jaïrdorpen, gerekend als zonen van Machir, de vader van Gilead.

24 Na de dood van Chezron in Bethlehem, waar Kaleb met zijn vrouw Efrath woonde, werd hem uit zijn vrouw Abia nog een zoon geboren, namelijk Aschoer, wiens geslacht zich vestigde in Thekoah, het dorpje twee uur ten Zuiden van Bethlehem.

25-33 Nadat we boven reeds de geslachtsregisters van Ram[2]) en van Kaleb[3]) beschreven hebben, volgt nu nog het geslachtsregister van Chezrons oudste zoon, Jerachmeël.

Jerachmeël is tweemaal gehuwd geweest. Uit het huwelijk met zijn eerste vrouw Achia werden hem vier zonen geboren, namelijk Ram, de oudste, en Boena, Oren en Ozem.

Uit het huwelijk met zijn tweede vrouw Atara werd aan Jerachmeël nog een vijfde zoon geboren, namelijk Onam.

De zonen van Ram, Jerachmeëls eerstgeborene, waren Maäz, Jamin en Eker.

De zonen van Jerachmeëls zoon Onam waren Sammai en Jada.

De zonen van Sammai waren Nadab en Abisoer.

De naam van Abisoers vrouw was Abihaïl. Die schonk hem twee zonen, Achban en Molid.

De zonen van Nadab waren Seled en Appaïm.

Seled stierf kinderloos. De zoon van Appaïm heette Jiseï. Diens zoon was Sesan.

Sesan had geen zonen, maar alleen dochters, van wie er één Achlai heette.

De zonen van Jada, de broeder van Sammai, waren Jether en Jonathan.

---

1) Vgl. Num. 32 : 41, 42, Deut. 3 : 4.
2) Zie vs 10-17.
3) Zie vs 18-20.

Jether stierf kinderloos. De zonen van Jonathan waren Peleth en Zaza.

Dit is het geslachtsregister van Chezrons oudste zoon Jerachmeël.

34-41 De bovengenoemde Sesan, de zoon van Jiseï, had geen zonen, maar wel dochters. En Sesan had een Egyptische slaaf met name Jarcha. En hij gaf zijn dochter Achlai aan zijn slaaf Jarcha tot vrouw[1]). Zij schonk hem een zoon Attai. Attai verwekte Nathan. Nathan was de vader van Zabad. Zabad gewon een zoon Eflal. Deze verwekte Obed. Obeds zoon was Jehoe. Jehoe verwekte Azarja. Azarja's zoon was Chelez. Deze was de vader van Elasa. Elasa verwekte Sismai. Diens zoon was Salloem, de vader van Jekamja, en Jekamja's zoon was Elisama.

42-45 Hier volgt nog een tweede lijst van Kalebs nakomelingen.

De zonen van Kaleb, de broeder van Jerachmeël, waren: Mesa, zijn eerstgeborene, die de vader was van Zif; verder Maresa, tot wiens zonen onder meer Hebron behoorde.

De zonen van Hebron waren Korach, Tappoeach, Rekem en Sema. Sema verwekte Racham, de vader van Jorkeam, en Rekem was de vader van Sammai. De zoon van Sammai was Maon, het hoofd van de bevolking van Beth-Soer.

46, 47 Efa, het bijwijf van Kaleb, schonk hem drie zonen, te weten Charan, Mosa en Gazez. Charan gewon een zoon Jehdai[2]). Jehdai had zes zonen: Regem, Jotham, Gesan, Pelet, Efa en Saäf.

48-50a Kalebs bijwijf Maächa baarde hem Seber en Tirchana. Ook baarde zij hem nog Saäf, wiens geslacht zich vestigde in de Zuid-Judese stad Madmanna, en Sewa, wiens geslacht zich vestigde in het in Juda gelegen Makbena en het op het ge-

---

1) Daar Achlai het tiende geslacht van Juda's nakomelingschap is, in de lijn van Perez, zal zij wel in Egypte geboren zijn en zal Jarcha dus in Egypte een slaaf van Sesan geweest zijn.

2) De overgeleverde tekst leest hier weer Gazez. Met het oog op de genealogische samenhang tussen vs 46 en 47 zal voor dit tweede Gazez gelezen moeten worden Jehdai, vgl. Noordtzij K.V.

bergte van Juda gelegen Gibea[1]).

Bovendien had Kaleb nog een dochter, genaamd Aksa.

Dit waren de zonen van Kaleb.

50b-55 Gelijk boven reeds werd meegedeeld[2]), was Hur de eerste zoon, die uit het huwelijk van Kaleb met Efrath geboren was. Behalve de reeds genoemde Oeri, de vader van de beroemde Bezaleël, had Hur nog drie zonen, namelijk Sobal, wiens geslacht bleef wonen in Bethlehem, en Charef, wiens geslacht zich vestigde in Beth-Gader.

De zonen van Sobal, wiens geslacht zich vestigde in Kirjath-Jearim, waren Reaja[3]) en de helft van de inwoners van Manachat. Zijn nakomelingen, die zich te Kirjath-Jearim vestigden, zijn te onderscheiden in het geslacht van Jether, waar onder meer de beide helden van David, Ira en Gareb uit voortgekomen zijn[4]), en verder het geslacht van de Poethieten, de Soemathieten en de Misraïeten. Uit deze laatst genoemde vier geslachten zijn voortgekomen de inwoners van Sora en Estaol, welke beide plaatsen welbekend zijn uit de geschiedenis van Simson[5]).

De nakomelingen van Salma woonden te Bethlehem, verder in het in de nabijheid daarvan gelegen Netofa, in Atroth-beth-Joab en in Sora, terwijl ook de helft der bevolking van Manachat tot het geslacht van Salma behoorde.

Tot de nakomelingen van Salma behoorden verder nog de geslachten der schriftgeleerden, die in Jabez woonden; die kunnen we in drie groepen onderscheiden: de Tirathieten, de Simathieten en de Soekathieten. Dit waren oorspronkelijk Kenieten, nakomelingen van Mozes' schoonvader Jethro, de Midianiet, die met Israël mee opgetrokken waren naar het land Kanaän[6]), maar die langzamerhand

---

1) Noordtzij K.V. meent dat in het gehele register van vs 42-49 een reeks plaatsen in Zuid-Juda genoemd worden, waar de Kalebieten vóór de ballingschap gewoond hebben. Deze opvatting wordt bestreden door Keil, die er aan wil vasthouden dat persoonsnamen bedoeld zijn.

2) Zie vs 19, 20.

3) De overgeleverde tekst leest hier Haroë; daarmede zal dezelfde bedoeld zijn als de in 4 : 2 genoemde zoon van Sobal Reaja.

4) Zie I Kron. 11 : 40, II Sam. 23 : 33.

5) Zie Richt. 13 : 25; 16 : 31.

6) Zie Richt. 1 : 16; 4 : 11.

geheel in de stam van Juda zijn opgegaan. Wellicht is deze overgang tot stand gekomen doordat een der Kenieten met een erfdochter uit het geslacht van Kaleb gehuwd is. Zo worden zij hier genoemd onder de nakomelingen van Kalebs zoon Salma.

Deze Kenieten stamden af van Chammath, de vader van de secte der Rechabieten, de uit later tijd welbekende ijveraars voor verschillende voorvaderlijke gebruiken, die geen wijn dronken en geen huizen bouwden, maar als nomaden in tenten leefden[1]).

b. *Het geslachtsregister van David.* 3 : 1-24.

3 : 1-4 In onze beschrijving van de stam Juda willen we natuurlijk een brede plaats inruimen aan het geslacht van koning David, niet alleen omdat zijn huis zo'n belangrijke rol gespeeld heeft in Israëls geschiedenis, maar bovenal omdat uit hem eens Davids grote Zoon, de lang beloofde Messias, geboren zal worden.

Te Hebron werden aan David de volgende zonen geboren: zijn eerstgeborene Amnon, uit Davids huwelijk met Ahinoam, de Jizreëlietische; de tweede Daniël, ook wel genaamd Chileab[2]), uit zijn huwelijk met Abigaïl, de Karmelietische; de derde Absalom, de zoon van Maächa, de dochter van Thalmai, de koning van Gesoer; de vierde Adonia, de zoon van Haggith; de vijfde Sefatja, de zoon van Abital; de zesde Jithream, geboren uit het huwelijk van David met Egla.

Deze zes zonen werden aan David geboren te Hebron.

Na Sauls dood regeerde David daar zeven jaar en zes maanden. Daarna regeerde hij nog drie en dertig jaar te Jeruzalem.

5-9 Te Jeruzalem werden hem de volgende dertien zonen geboren:

Simea, Sobab, Nathan en Salomo; dit waren de vier

---

[2]) In II Kon. 10 : 15 en Jer. 35 : 6 wordt Jonadab, de zoon van Rechab, genoemd als vader der Rechabieten. Wellicht was de hier genoemde Chammath de vader van Rechab en grootvader van Jonadab.

[2]) Zie II Sam. 3 : 3.

zonen die Bathseba, de dochter van Ammiël, hem baarde[1]).

Verder Jibchar, Elisoea[2]), Elifelet, die waarschijnlijk vroegtijdig gestorven is, evenals Nogah[3]); verder Nefeg, Jafia, Elisama, Eljada en Elifelet.

Dit zijn al de zonen van David, behalve de zonen van zijn bijwijven.

Van de dochters van David noemen we hier alleen Thamar, bekend door de droeve geschiedenis met Amnon.

10-16 Na deze opsomming van Davids zonen volgt nu een lijst van allen die na David geregeerd hebben.

David werd als koning opgevolgd door zijn zoon Salomo. Salomo's zoon was Rehabeam. Deze werd in de regering opgevolgd door zijn zoon Abia. Na Abia regeerde zijn zoon Asa. Asa werd als koning opgevolgd door zijn zoon Josafat. Na Josafat regeerde zijn zoon Joram. Zijn zoon was Ahazia. Na de tussenregering van de goddeloze Athalia, die feitelijk in deze koningslijst niet thuis hoort, werd Ahazia als koning opgevolgd door zijn zoon Joas. Na Joas regeerde zijn zoon Amazia. Amazia werd opgevolgd door zijn zoon Azarja, die ook wel Oezzia heet[4]). Deze werd opgevolgd door zijn zoon Jotham; diens zoon was Achaz. Achaz werd opgevolgd door zijn zoon Hizkia. Na Hizkia regeerde zijn zoon Manasse. Manasse werd opgevolgd door zijn zoon Amon. Na hem regeerde zijn zoon Josia.

Met Josia's dood komt aan de regelmatige troonopvolging in Davids huis eigenlijk een einde. Josia had vier zonen. De oudste was Jochanan, die verder in de geschiedenis niet genoemd wordt, misschien omdat hij vroegtijdig gestorven is. Na Josia's dood nam de bevolking van het platteland

---

1) Bathseba wordt hier genoemd Bathsoea, dat door verschrijving daaruit ontstaan kan zijn. Haar vader heet op andere plaatsen Eliam, een omzetting van de beide bestanddelen waaruit de naam is samengesteld. Verder komen in deze lijst nog enkele afwijkingen voor, vergeleken met II Sam. 3 : 2-5; welke namen oorspronkelijk de juiste geweest zijn, laat zich niet zeggen.

2) In het Hebr. staat hier Elisama, dezelfde naam die ook 2 verzen verder voorkomt. Hier zal dus waarschijnlijk wel Elisoea gelezen moeten worden, de naam die in II Sam. 5 : 15 en I Kron. 14 : 5 voorkomt.

3) Deze beide namen ontbreken in II Sam. 5 : 15.

4) Beide namen, die dooreen gebruikt worden, hebben verwante betekenis: Azarja = wien de HERE tot hulp is; Oezzia = wiens sterkte de HERE is.

Josia's jongste zoon, Salloem, die ze met voorbijgang van zijn oudere broers tot koning verhieven. Als koning regeerde hij onder de naam Joahaz[1]). Deze Joahaz werd echter spoedig door farao Necho onttroond en naar Egypte gevoerd[2]), waarna farao Necho de tweede zoon van Josia op de troon zette, wiens naam Eljakim hij bij die gelegenheid veranderde in Jojakim[3]).

Nadat na Jojakims dood zijn zoon Jechonja drie maanden geregeerd had, had de eerste wegvoering uit Jeruzalem naar Babel plaats. Ook Jechonja met zijn moeder en zijn vrouwen en zijn hovelingen werd door Neboecadnesar naar Babel gevoerd[4]). Neboecadnesar plaatste daarna Sedekia op de troon van Juda. Vóór zijn regering droeg hij de naam Mattanja[5]). Hij was een volle broer van Salloem, evenals deze geboren uit het huwelijk van Josia met Chamoetal, een dochter van Jeremia, van Libna.

Josia had dus in 't geheel vier zonen: Jochanan, de oudste, Jojakim, Sedekia en Salloem.

Na zijn dood werd Jojakim als koning opgevolgd door zijn zoon Jechonja — ook wel Jojachin genoemd — en nadat deze drie maanden geregeerd had werd hij opgevolgd door zijn oom Sedekia, de derde zoon van Josia en laatste koning van Juda.

17-24 Na deze lijst van nakomelingen van David, die hem opgevolgd zijn op de troon, willen we ook het verdere geslachtsregister van David nog vermelden.

De zoon van Jechonja was Assir. Diens zoon — of juister gezegd zijn kleinzoon — was Sealthiël[6]), en verder

---

1) Vgl. II Kon. 23 : 30, Jer. 22 : 11.

2) Zie II Kon. 23 : 33, 34.

3) Eljakim = God zal oprichten; Jojakim =de HERE zal oprichten; zie de paraphrase van II Kon. 23 : 34 met de daarbij gevoegde noot.

4) Zie II Kon. 24 : 15.

5) Zie II Kon. 24 : 17 en de daarvan gegeven paraphrase.

6) Volgens het register in Luc. 3 : 27 was Sealthiël niet gesproten uit de lijn David-Salomo-Jechonja, maar uit de lijn David-Nathan-Neri. Dit kan zo worden opgelost, dat Assir, de zoon van Jechonja, geen zoon, maar slechts een dochter had, die naar de wet der erfdochters, Num. 27 : 8, 36 : 8 vv., huwde met een man uit de stam haars vaders, namelijk met Neri, die tot de stam van Juda en het geslacht van David behoorde. Uit dat huwelijk sproten Sealthiël en

Malchiram, Pedaja, Senassar, Jekamja, Hosama en Nebadja. De zonen van Pedaja waren Zerubbabel[1]) en Simeï. De zonen van Zerubbabel waren Mesullam en Chananja, met hun zuster Selomith, en nog vijf zonen, vermoedelijk van een andere moeder, namelijk Chasoeba, Ohel, Berechja, Chasadja en Joesab-Chesed. De zoon van Chananja was Pelatja; zijn zoon was Jesaja; zijn zoon was Refaja; zijn zoon was Arnan; zijn zoon Obadja; zijn zoon was Sechanja[2]). De zoon van Sechanja was Semaja. Deze had zes zonen, namelijk Chattoes — een tijdgenoot van Ezra[3]) — Jigal, Bariach, Nearja en Safat. Nearja had drie zonen, namelijk Eljoënai, Hizkia en Azrikam. Eljoënai had zeven zonen, te weten: Hodajva, Eljasib, Pelaja, Akkoeb, Jochanan, Delaja en Anani.

c. *Tweede algemeen overzicht van de stam Juda.* 4 : 1-23.

4 : 1, 2 Na het boven reeds gegeven brede overzicht van de stam Juda volgt hier nog een overzicht van enkele nakomelingen en geslachten die uit Juda zijn voortgekomen.

Van Juda stamden af Perez, Chezron, Charmi, Hur en Sobal, wier onderlinge familieverhouding in het boven-gegeven overzicht reeds is aangegeven.

---

de verder in I Kron. 3 : 18 genoemden. De oudste van deze zonen, Sealthiël, trad nu naar de wet der erfdochters op als erfgenaam van zijn grootvader van moederszijde, namelijk van Assir, en gold naar de wet als diens zoon. Vandaar dat hij in I Kron. 3 : 17 enigszins van zijn broeders onderscheiden wordt door het achter zijn naam gevoegde: „zijn zoon". Op deze wijze is verklaard hoe Sealthiël in I Kron. 3 : 17 genoemd wordt als zoon van Assir, die *naar de wet* zijn vader was, terwijl Lucas hem noemt als zoon van Neri, die *in werkelijkheid* zijn vader was.

1) In Luc. 3 : 27, Matth. 1 : 12, Hagg. 1 : 1, Ezra 3 : 2 e. a. pl. wordt Zerubbabel genoemd als zoon van Sealthiël, terwijl hij hier genoemd wordt als zoon van Pedaja. Vermoedelijk is Sealthiël zonder nakomelingschap gestorven, waarna zijn broeder Pedaja de plicht van het zwagershuwelijk heeft vervuld (Deut. 25 : 5-10), door te huwen met de achtergelaten weduwe van Sealthiël. Uit dat huwelijk zijn geboren Zerubbabel en Simeï, van wie de eerste, Zerubbabel, naar de wet gold als zoon en erfgenaam van zijn gestorven oom Sealthiël, om diens geslacht voort te zetten. Zerubbabels *werkelijke* vader was dus Pedaja, zijn *wettelijke* vader was Sealthiël.

2) In overeenstemming met enkele handschriften en oude vertalingen is hier een kleine tekstwijziging aangebracht.

3) Zie Ezra 8 : 2.

Sobals zoon Reaja verwekte Jachat. Diens zonen Achoemai en Lahad zijn de grondvesters van de geslachten der Sorathieten, de inwoners van het uit de geschiedenis van Simson welbekende plaatsje Sora.

3, 4 De volgende geslachtshoofden zijn voortgekomen uit de vader van Etam, zo genaamd, omdat zijn geslacht zich vestigde in het stadje Etam op het gebergte Juda; de geslachtshoofden die uit hem voortkwamen waren Jizreël, Jisma en Jidbas. De naam van hun zuster was Haslelponi[1]). Pnoëls geslacht vestigde zich in Gedor, op het gebergte Juda, waar eveneens het geslacht van Jered zich vestigde[2]).

Ezers geslacht vestigde zich in Choesa, waar later de held Sibbekai geboren is[3]).

Al deze genoemden zijn nakomelingen van Hur, de oudste zoon uit het huwelijk van Kaleb en Efrath. Door zijn zoon Salma was deze Hur de vader van de inwoners van Bethlehem[4]).

5-7 Chezrons zoon Aschoer, wiens geslacht zich vestigde in Thekoah, had twee vrouwen, namelijk Chela en Naära. De laatste werd moeder van Achoezzam en Chefer en van het geslacht der Themenieten en der Achastarieten. Dat zijn de zonen van Naära. Aschoers eerste vrouw Chela baarde hem drie zonen, namelijk Sereth, Sochar en Ethnan.

8 Kos verwekte Anoeb en Hassobeba en de geslachten van Acharchel, de zoon van Haroem.

9, 10 Jabes kwam tot groter aanzien dan zijn broeders. Dat is wel opmerkelijk, omdat zijn leven hierdoor een tegenstelling vormde met zijn naam. Zijn moeder immers had hem de naam Jabes gegeven, „Smarte-zoon"[5]), want zij zeide: „Ik heb hem met smart gebaard". Maar Jabes deed een gelofte, hij riep de God van zijn voorvader Israël aan en zeide: „Indien Gij mij rijkelijk zegenen en mijn gebied uitbreiden zult, en Uw hand met mij zal zijn en Gij ramp-

---

1) Haslelponi betekent: „Zijn schaduw rust op mij". Volgens een mededeling van de Rabbijnen was zij de moeder van Simson, zie Hoedemaker, Zonde en Genade (De tijd der Richteren), pag. 209.

2) Zie vs 18.

3) Zie I Kron. 11 : 29.

4) Zie 2 : 50, 51.

5) Er is hier in het Hebr. een woordspeling, waardoor de naam Jabes verwant is met het woord voor smart.

spoed verre van mij houden zult en mij voor smart in mijn leven bewaren zult....", en toen volgde de een of andere gelofte die Jabes aan God deed. En God liet komen wat hij gevraagd had, zodat de „Smarte-zoon" in zijn leven voor smart gevrijwaard bleef en tot groter voorspoed en aanzien kwam dan zijn broeders.

11, 12 Cheloeb, de broeder van Soecha, verwekte Mechir; deze was de vader van Eston. Eston was de vader van de familie Rafa, van Paseach en van Techinna, de vader van de stad Nachas.

Dit is een kort overzicht van de mannen van Recha.

13-15 Nakomelingen van Kenaz waren Othniël, de bekende eerste richter van Israël, en Seraja. De zonen van Othniël waren Chathath en Meonothai[1]). Meonothai was de vader van Ofra, en Seraja verwekte Joab, de stichter van het „Dal der handwerkers", in de nabijheid van Jeruzalem[2]), want de van Joab afstammende bewoners van dat dal waren handwerkers.

Van de vroeger reeds genoemde Kaleb, de zoon van Chezron[3]), stamde af de bekende Kaleb, de zoon van Jefoenne, één van de twaalf verspieders en broeder van de zo even genoemde Othniël[4]). De zonen van Kaleb, de zoon van Jefoenne, waren Ir, Ela en Naäm. Tot Ela's zonen behoorde onder meer Kenaz.

16-20 Hier volgt nog een opsomming van de nakomelingen van verschillende mannen uit de stam Juda.

De zonen van Jehallelel waren Zif, Zifa, Thirja en Asarel.

De zonen van Ezra waren Jether, Mered, Efer en Jalon.

Uit het huwelijk van Mered met Bithja, de dochter van farao[5]), werden de volgende zonen geboren: Mirjam, Sammai en Jisbach, de stichter van Esthemoa, op het gebergte van Juda.

---

1) Deze naam ontbreekt in de overgeleverde tekst, is blijkbaar uitgevallen.
2) Zie Neh. 11 : 35.
3) Zie 2 : 9.
4) Zie Joz. 15 : 17, Richt. 1 : 13.
5) De laatste woorden van vs 18 zijn overgebracht naar het midden van vs 17; zie Keil en Noordtzij.

Verder was Mered gehuwd met een vrouw uit de stam Juda.

Uit dat huwelijk werden geboren Jered, de stichter van Gedor, en Cheber, de stamvader van Socho, en Jekoethiël, de stichter van Zanoach, verschillende plaatsen die te vinden zijn in de nabijheid van Hebron.

De zonen van de vrouw van Hodija, de zuster van Nacham, zijn: de stichter van Keïlah, de Garmiet, en de stichter van Esthemoa, de Maächathiet.

De zonen van Simon waren Amnon en Rinna, Benchanan en Thilon.

De zoon van Jiseï was Zocheth, die ook weer een zoon verwekte.

21-23 Hier volgt nog een overzicht van de nakomelingen van Selah, de derde zoon van Juda, die we boven reeds wel hebben genoemd, maar van wiens geslacht we nog niets naders hebben meegedeeld[1]).

Selah's zonen waren Er, de stichter van Leka — deze droeg dus dezelfde naam als zijn oom —, en Lada, de stamvader van Maresa. Verder behoorden tot Selah's nakomelingen ook de geslachten van het huis der lijnwaadmakers; dat waren de families die afstamden van Asbea.

Tot Selah's nakomelingen behoorden verder ook Jokim en de mannen van Chozeba, en Joas en Saraf, die een tijd lang Moab beheerst hebben en later naar Bethlehem zijn teruggekeerd[2]). Dat is al lang geleden. Dit waren de pottenbakkers, die arbeidden in de koninklijke pottenbakkerijen, welke behoorden tot het kroondomein der koningen van Juda; zij woonden in Netaïm, waar de plantages waren, en in Gedera.

3. *De stam Simeon.* 4 : 24-43.

4:24-27 Na het overzicht van de stam Juda volgt hier eerst een overzicht van de stam Simeon, die in de geschiedenis steeds zeer nauw met die van Juda verbonden is geweest, en bij de splitsing des rijks aan Davids huis trouw bleef.

---

1) Zie 2 : 3.

2) Met Noordtzij breng ik hier een kleine tekstwijziging aan.

Simeon had zes zonen. Van Ohad, die in het boek Genesis genoemd wordt[1]), wordt bij de opsomming van de geslachten der Simeonieten tijdens de woestijnreis geen melding meer gemaakt[2]), zodat zijn nakomelingschap waarschijnlijk uitgestorven of in de andere geslachten opgesmolten is.

Zo zijn hier vijf zonen van Simeon te noemen, namelijk Nemoeël, Jamin, Jarib, Zerach en Saul. Deze laatste was de zoon van een Kanaänietische vrouw[3]).

Sauls zoon was Salloem, diens zoon Mibsam, diens zoon Misma.

Misma's zoon was Chammoeël, diens zoon Zakkoer, diens zoon Simeï.

Simeï had zestien zonen en zes dochters, in tegenstelling met zijn broeders, de overige Simeonieten, die niet veel zonen hadden, zodat het gehele geslacht der Simeonieten niet zo talrijk was als de nakomelingen van Juda.

28-33 Bij de verdeling des lands onder Jozua hadden de geslachten der Simeonieten als woonplaats toegewezen gekregen het gebied ten Zuiden en Zuid-Westen van de stam Juda. Zij woonden in de volgende dertien steden: Berseba, Molada, Chasar-Soeal, Bilha, Esem, Tholad, Bethoeël, Chorma, Siklag, Beth-Markaboth, Chasar-Soesim, Beth-Biri en Saäraïm. Deze steden, met de daarbij behorende gehuchten, waren in hun bezit tot David koning werd.

Verder hadden zij nog de vijf volgende steden: Etam — dat eerst na Jozua's tijd in het bezit der Simeonieten kwam[4]) — Aïn, Rimmon, Thochen en Asan, met de rondom deze steden gelegen gehuchten tot Baäl toe.

Dit was de woonplaats der Simeonieten. Hoewel zij slechts een kleine stam vormden en eigenlijk te midden van Juda woonden, hadden zij toch hun eigen geslachtsregisters.

34-41 Door de sterke uitbreiding van hun gezinnen was een aantal familiehoofden van de Simeonieten gedwongen naar een andere woonplaats om te zien. Het waren de volgende

---

1) Gen. 46 : 10, zie ook Ex. 6 : 14.
2) Zie Num. 26 : 12.
3) Zie Gen. 46 : 10, Ex. 6 : 14.
4) Het wordt niet genoemd in Joz. 19 : 7.

dertien vorsten: Mesobab, Jamlech, Josa, de zoon van Amasa, Joël, Jehoe, de zoon van Josiba, de zoon van Seraja, de zoon van Asiël, Eljoënai, Jaäkoba, Jesochaja, Asaja, Adiël, Jesimiël, Benaja, en Ziza, de zoon van Sifi, de zoon van Allon, de zoon van Jedaja, de zoon van Simri, de zoon van Semaja.

Deze dertien met name genoemden waren familiehoofden, wier gezinnen zich sterk uitgebreid hadden. Daarom trokken zij uit het gebied ten Westen van Gedor, in het Zuiderland, tot zij ten Oosten van het in de nabijheid gelegen dal kwamen, om weide voor hun kleinvee te zoeken. Daar vonden zij vette en goede weide, in het uitgestrekte steppengebied, een land waar zij rustig en veilig zouden kunnen wonen. Vóór zij er zich van meester maakten woonden er Chamieten in dat gebied. In de dagen van Hizkia, koning van Juda, kwamen echter de zo even met name genoemden en sloegen de Chamieten en de Maonieten, die afkomstig waren uit de stad Maon, die met de Chamieten in dat aan weiden rijke dal als nomaden in tenten woonden. Zij versloegen hen en verdelgden hen geheel en al, tot op deze dag, en zij vestigden zich daar in hun plaats, want daar was weide voor hun kleinvee.

42, 43 Een ander deel van de Simeonieten trok nog verder oostwaarts, tot zij kwamen op het gebergte van Seïr. Dat waren vijfhonderd man, die een veroveringstocht maakten onder leiding van Pelatja, Nearja, Refaja en Uzziël, de zonen van Jiseï. Er woonden daar op dat gebergte van Seïr Amalekieten, die bij de overwinningen van Saul en David op die erfvijand van Israël aan de vernietiging ontkomen waren. De zonen van Jiseï sloegen echter die overgebleven Amalekieten en verdelgden hen en vestigden zich daar tot op deze dag.

4. *De Oost-Jordaanse stammen.* 5 : 1-26.

a. *De stam Ruben.* 5 : 1-10.

5 : 1, 2 We komen nu tot het overzicht van de Oost-Jordaanse stammen, namelijk de stammen Ruben en Gad en de halve stam van Manasse.

Eerst een overzicht van de stam Ruben.

Ruben was Israëls eerstgeborene. Om zijn schandelijk gedrag[1]) werd zijn eerstgeboorterecht hem echter ontnomen en werd dat overgedragen op de zonen van Joseph, de zoon van Israël, aan wie voor zijn beide zonen Efraïm en Manasse twee stamgebieden werden toegewezen. In het geslachtsregister kon Joseph echter niet met het eerstgeboorterecht worden ingeschreven, omdat Juda's stam de sterkste werd onder alle zonen van Israël. Na Jozua's dood werd de stam Juda door de HERE daarom ook aangewezen om het eerst op te trekken om de Kanaänieten te onderwerpen[2]), terwijl bovendien het Davidische koningshuis tot de stam Juda behoorde. Het eerstgeboorterecht bleef echter aan Joseph, aan wie naar het recht van de eerstgeborene[3]) voor zijn beide zonen twee stamgebieden werden toegewezen.

3-6 De zonen van Ruben, Israëls eerstgeborene, waren: Chanoch en Palloe, Chezron en Charmi. Dit zijn de hoofden der vier geslachten waaruit de stam Ruben opgebouwd is.

Van een van hen stamde Joël af. Diens zoon was Semaja. Deze was de vader van Gog. Diens zoon was Simeï, diens zoon Micha, diens zoon Reaja, diens zoon Baäl. Baäls zoon was Beëra. Deze was een vorst van een geslacht van Rubenieten, en was een dergenen die door Tiglath-Pileser, de koning van Assyrië, in ballingschap werden gevoerd, in de dagen van Pekah, de koning van het tienstammenrijk.

7-10 Ook van de aan Beëra's geslacht verwante geslachten staat de afstamming in de geslachtsregisters opgetekend. Het waren: Jeïël, de eerste, en Zacharja, en Bela, de zoon van Azaz, de zoon van Sema, de zoon van Joël. Het geslacht Bela woonde in Aroër, aan de beek Arnon, en tot Nebo, op het gebergte Abarim, en Baäl-Meon toe, terwijl oostwaarts zijn gebied zich uitstrekte tot aan de grens van de grote Arabisch-Syrische woestijn, die ligt tussen de Euphraat en Gilead. In dat uitgebreide steppengebied in het land Gilead had het geslacht Bela zich metterwoon gevestigd, omdat zij talrijke kudden hadden.

---

1) Zie Gen. 49 : 4.
2) Zie Richt. 1 :1 v.
3) Zie Deut. 21 : 15-17.

In de dagen van koning Saul hebben zij oorlog gevoerd met de Hagriïeten, die langs de gehele Oostkant van Gilead woonden, ten Oosten van Ammon en Moab. Nadat zij de Hagriïeten verslagen hadden, woonden zij in hun tenten.

b. *De stam Gad.* 5 : 11-22.

5 : 11-17 De nakomenlingen van Gad woonden tegenover de Rubenieten in het land van Basan, het voormalige gebied van koning Og, ten Noorden van de Jabbok. Oostwaarts strekte hun gebied zich uit tot aan de stad Salcha. In Basan woonden de geslachten die van de volgende vier geslachtshoofden afstamden, te weten van Joël, de eerstgeborene, en van Safam, de tweede, en van Janai en Safat.

Zij hadden nog zeven broeders, die ook familiehoofden waren, namelijk: Michaël, Mesoellam, Seba, Jorai, Jachan, Zia en Eber. Deze zeven waren zonen van Michaël, de zoon van Choeri, de zoon van Jaroach, de zoon van Gilead, de zoon van Michaël, de zoon van Jesisai, de zoon van Jachdo, de zoon van Boez. Het hoofd van die families was Achi, de zoon van Abdiël, de zoon van Goeni.

Deze van Boez afstammende geslachten woonden in Gilead, het ten Zuiden van de Jabbok liggende gebied, dat Mozes aan de Gadieten en Rubenieten gegeven had, en in Basan en in de steden en dorpen die tot dat gebied behoorden. Verder maakten zij voor hun vee ook gebruik van de weidegronden in de vlakte van Saron, tot aan de zeekust toe. Dat was het gebied dat aan de West-Jordaanse helft van de stam Manasse toebehoorde. In die vlakte van Saron, waar zij als nomaden leefden en van de weidegronden gebruik maakten, bezaten de Gadieten echter geen steden.

Al die geslachten van Gad werden in een geslachtsregister ingeschreven in de dagen van Jotham, de koning van Juda, die blijkbaar tijdelijk in dat Oost-Jordaanland zeggenschap uitgeoefend heeft. Ook reeds tevoren, in de dagen van Jerobeam, de koning van Israël, waren zij in een geslachtsregister ingeschreven.

18-22 De Rubenieten en de Gadieten en de halve stam Manasse waren dappere krijgslieden, mannen die met schild

en zwaard konden omgaan, bekwame boogschutters en geoefend in de krijg. Er waren onder hen vier en veertig duizend zeven honderd en zestig dienstplichtigen.

Gelijk boven reeds met een enkel woord werd gememoreerd[1]), hebben zij in de dagen van koning Saul oorlog gevoerd met de Hagriïeten en met de Ismaëlietische bedoeienenstammen Jetoer en Nafies en Nodab. Het was een zware strijd, waarbij het bezit van het land op het spel stond. God hielp hen echter in de strijd, en zo werden de Hagriïeten en allen die zich met hen verbonden hadden, in hun hand gegeven. Want zij riepen tot God in de strijd, en Hij liet Zich van hen verbidden, omdat zij op Hem vertrouwd hadden. Een rijke buit viel hun in handen: vijftig duizend kamelen, twee honderd vijftig duizend stuks kleinvee en twee duizend ezels. Ook namen zij honderd duizend mensen krijgsgevangen. Het was een zware strijd, waarin de vijand bloedige verliezen leed, want veel gewonden waren gesneuveld. Maar zij behaalden een glansrijke overwinning, want de strijd was van God. En zij maakten zich van hun gebied meester en vestigden zich daar, totdat Tiglath-Pileser hen in ballingschap voerde.

c. *Het Oost-Jordaanse deel van de stam Manasse.* 5 : 23-26.

5 : 23, 24 Gelijk bekend, werd bij de verdeling des lands onder Jozua aan de stam Manasse zowel een gebied ten Oosten als een gebied ten Westen van de Jordaan als erfland toegewezen. Het Oost-Jordaanse deel van de stam Manasse, dat talrijk was, woonde in het gebied ten Noorden van Basan (dat door de Gadieten bewoond werd), tot aan Baäl-Hermon toe en tot aan de Senir en de andere toppen van het Hermon-gebergte toe.

Hun familie-hoofden waren: Efer, Jiseï, Eliël, Azriël, Jeremia, Hodawja en Jachdiël. Dat waren strijdbare mannen, mannen van naam.

25, 26 Die in het Oost-Jordaangebied wonende Rubenieten en Gadieten en Manassieten vielen echter trouweloos van de

---

1) Zie vs 10.

God hunner vaderen af. Ze pleegden trouwbreuk door de goden van de volken des lands achterna te hoereren, de goden van de oorspronkelijke inwoners des lands, die God voor hun aangezicht verdelgd had. Daarom bewoog de God Israëls Poel, de koning van Assyrië — dat is dezelfde als Tiglath-Pileser, de koning van Assyrië — dat hij een veldtocht ondernam tegen de Rubenieten en Gadieten en de halve stam Manasse. Deze voerde hen weg in ballingschap en bracht hen naar Chalach en Chabor en Hara en naar de rivier Gozan. Daar wonen zij tot vandaag toe.

5. *De overige West-Jordaanse stammen.* 6 : 1—9 : 34.

a. *De stam Levi.* 6 : 1-81.

aa. *De hogepriesterlijke linie van Aäron tot de Babylonische ballingschap.* 6 : 1-15.

6 : 1-15 Na het overzicht van de Oost-Jordaanse stammen keren we nu tot de West-Jordaanse stammen terug. De koningsstam Juda met de geographisch zich daarbij aansluitende stam Simeon, hebben we reeds besproken.

Wij noemen nu allereerst de priesterstam Levi en beginnen met een overzicht van de hogepriesterlijke linie tot aan de Babylonische ballingschap.

De stamvader Levi had drie zonen: Gerson, Kehath en Merari.

De zonen van Kehath waren: Amram, Jishar, Chebron en Oezziël.

De zonen van Amram waren Aäron en Mozes, met hun zuster Mirjam.

Aärons zonen waren: Nadab en Abihoe, die in de woestijn gestorven zijn, toen zij vreemd vuur gebracht hadden voor het aangezicht des HEREN, en Eleazar en Ithamar.

Behoudens enkele namen die in de hier volgende lijst niet genoemd worden[1]), verliep de linie via Aärons zoon Eleazar als volgt:

Eleazar verwekte Pinehas; Pinehas verwekte Abisoea; Abisoea verwekte Boekki en Boekki verwekte Oezzi. Oezzi

[1]) Uitgevallen zijn o.a. de hogepriester Jojada, II Kon. 11 : 3 vv., Oeria, II Kon. 16 : 10 v. en Azarja, de tijdgenoot van Hizkia, II Kron. 31 : 10.

verwekte Zerachja, en deze verwekte Merajoth. Merajoth verwekte Amarja en Amarja verwekte Achitoeb. Achitoeb verwekte Sadok, die door Salomo tot hogepriester aangesteld werd in Abjathars plaats[1]). Sadok verwekte Achimaäs. Deze verwekte Azarja en Azarja verwekte Jochanan. Jochanan verwekte Azarja. Deze was de hogepriester die met bijzondere ijver waakte voor de heiligheid van de tempel die Salomo te Jeruzalem gebouwd had, toen koning Oezzia zich het recht aanmatigde om als priester op te treden en het reukoffer brengen wilde. Zijn zoon was Amarja. Amarja verwekte Achitoeb. Deze verwekte Sadok en Sadok verwekte Salloem. Salloem verwekte Hilkia. Hilkia verwekte Azarja. Deze verwekte Seraja. Seraja was de vader van Josadak. Josadak was hogepriester ten tijde van de inname van Jeruzalem door Neboecadnesar. Hij ging in ballingschap, toen het oordeel des HEREN aan Juda en Jeruzalem voltrokken werd en zij door Neboecadnesar in ballingschap werden gevoerd.

bb. *De drie Levietische geslachten.* 6 : 16-30.

6 : 16-19 Hier volgt een overzicht van het geslacht der drie zonen van Levi.

Levi's zonen waren Gersom, Kehath en Merari.

Gersoms zonen heetten Libni en Simeï.

De zonen van Kehath waren: Amram, Jishar, Chebron en Oezziël.

De zonen van Merari waren Machli en Moesi.

20, 21 Wat Gersom betreft:

Gersoms zoon was Libni, diens zoon Jachath; zijn zoon was Zimma; Zimma verwekte Joach; diens zoon was Iddo; Iddo was vader van Zerach. Zerach verwekte Jeathrai.

22-28 Kehaths geslachtsregister is als volgt:

Kehath gewon Amminadab; diens zoon was Korach; zijn zoon heette Assir. Assirs zoon was Elkana. Deze was de vader van Ebjasaf. Ebjasaf gewon Assir. Diens zoon was Tachath; zijn zoon was Oeriël, diens zoon Oezzia; zijn zoon was Saul.

De zoon van Elkana was Amasai; diens zoon was Achi-

1) Zie I Kon. 2 : 26, 35.

moth. Achimoths zoon was Elkana[1]), diens zoon Sofai; zijn zoon heette Nachath. Nachath gewon Eliab. Eliabs zoon was Jerocham; diens zoon was Elkana; Elkana was de vader van Samuël, de bekende richter.

Samuël had twee zonen; de oudste heette Joël[2]); de naam van de tweede was Abia. Hoewel oorspronkelijk tot de stam Efraïm behorende[3]), heeft het geslacht van Samuël dus blijkbaar in de loop der tijden een plaats gekregen in de stam Levi.

29, 30 Ten slotte krijgen we hier nog het geslacht van Levi's derde zoon Merari:

Merari's zoon was Machli; diens zoon was Libni, diens zoon Simi; zijn zoon heette Oezza; diens zoon was Sima; Sima verwekte Chaggiah; zijn zoon was Asaja.

cc. *De drie Levietische zangersgeslachten: Heman, Asaf en Ethan.* 6 : 31-47.

6 : 31, 32 Hier volgt een overzicht van de drie Levietische zangkoren, die David aangesteld heeft ten behoeve van het gezang in het huis des HEREN op de Sion, nadat de ark des verbonds daar na al haar omzwervingen een blijvende rustplaats gevonden had en het middelpunt werd van de door David ingerichte eredienst.

Deze koren deden dienst bij het zingen in de voorhof vóór de tabernakel. Die tabernakel was de tent der samenkomst, de plaats waar God met Zijn volk wilde samenkomen, totdat Salomo de tempel te Jeruzalem bouwde, waarheen de ark werd overgebracht, en die daarna het middelpunt van de eredienst werd.

33-38 De hier volgende personen waren de zangers, die met hun zonen de dienst waarnamen:

De hoofdgroep werd gevormd door een koor van Kehathieten; dat waren de zanger Heman met zijn zonen. Zijn geslachtsregister is als volgt: Heman, de zoon van Joël, de zoon van Samuël, de zoon van Elkana, de zoon van Jero-

---

1) De overgeleverde tekst is hier blijkbaar corrupt; vermoedelijk moet de naam Elkana éénmaal worden geschrapt; verder is er gewijzigd overeenkomstig vs 35.

2) De naam Joël, zie I Sam. 8 : 2, is hier uitgevallen.

3) Zie I Sam. 1 : 1.

cham, de zoon van Eliël, de zoon van Toach[1]), de zoon van Soef[2]), de zono van Elkana, de zoon van Machath[3]), de zoon van Amasai, de zoon van Elkana, de zoon van Joël, de zoon van Azarja, de zoon van Sefanja, de zoon van Tachath, de zoon van Assir, de zoon van Ebjasaf, de zoon van Korach, de zoon van Jishar, de zoon van Kehath, de zoon van Levi, de zoon van Israël.

39-43 Het tweede koor, dat zijn plaats had rechts van het koor van Heman, werd gevormd door Asaf en zijn zonen. Deze was een nakomeling van Levi's oudste zoon Gersom. Zijn geslachtsregister was als volgt: Asaf, zoon van Berechja, zoon van Sima, zoon van Michaël, zoon van Baäseja, zoon van Malchija, zoon van Ethni, zoon van Zerach, zoon van Adaja, zoon van Ethan, zoon van Zimma, zoon van Simi, zoon van Jachath, zoon van Gersom, zoon van Levi.

44-47 Het derde koor stond links van het koor van Heman, en werd gevormd door Ethan en zijn zonen. Ethan was een nakomeling van Levi's derde zoon Merari, langs de volgende lijn: Ethan, zoon van Kisi, zoon van Abdi, zoon van Malloech, zoon van Chasabja, zoon van Amasai, zoon van Hilkia, zoon van Amsi, zoon van Bani, zoon van Semer, zoon van Machli, zoon van Moesi, zoon van Merari, zoon van Levi.

dd. *De taak der Levieten en priesters.* 6 : 48-53.

6 : 48 Van deze Levietische zangers waren onderscheiden hun broeders, de overige Levieten, die aan Aäron en zijn zonen ter beschikking waren gesteld tot het verrichten van al het dienstwerk aan de tabernakel van het huis Gods.

49 De uitoefening van de eigenlijke priesterlijke taak was echter toevertrouwd aan Aäron en zijn zonen. Zij ontstaken de offers op het brandofferaltaar en op het reukaltaar. Zo zorgden zij voor de priesterlijke taak die nodig was met betrekking tot het Allerheiligste en brachten zij verzoening voor Israël tot stand. Zij verrichtten hun taak

---

1) Eliël en Toach zijn dezelfden als Eliab en Nachath, vs 27, 26.
2) Soef is dezelfde als Sofai, vs 26.
3) Machath is dezelfde als Achimoth, vs 25.

nauwkeurig overeenkomstig de aanwijzingen die Mozes, de knecht Gods, geboden had.

50-53 Hier volgt nog eens een overzicht van het priesterlijk geslacht vanaf Aäron tot de dagen van koning Salomo, toen Achimaäs zijn vader Sadok als hogepriester opvolgde. Sindsdien bleef het priesterschap steeds in het geslacht der Sadokieten.

Aärons zoon was Eleazar, diens zoon Pinehas. Diens zoon was Abisoea, zijn zoon Boekki; Boekki's zoon was Oezzi, diens zoon Zerachja, diens zoon Merajoth. Zijn zoon was Amarja, diens zoon Achitoeb, diens zoon Sadok, zijn zoon Achimaäs.

ee. *De priester- en Levietensteden.* 6 : 54-81.

6 : 54-60 Hier volgt een opsomming van de steden met de daarbij behorende weidevelden, die bij loting aan de Levieten ter woning werden toegewezen, opdat zij zich daar vestigen zouden.

Eerst een opsomming van de steden die aan de priesters, aan de zonen van Aäron, uit het geslacht der Kehathieten, ten deel vielen.

Men gaf hun de vrijstad Hebron, in het gebied van de stam Juda, met de daaromheen liggende weidevelden; het bij de stad behorende akkerland, met de daarop verspreid liggende gehuchten, gaf men echter aan Kaleb, de zoon van Jefoenne.

Aan de zonen van Aäron gaf men dus de vrijstad Hebron, en verder nog de volgende steden in het gebied van de stam Juda: Libna, Jattir, Esthemoa, Chilen, Debir, ook wel Kirjath-Sefer genaamd, „Boekenstad", het bekende centrum van schrijfkunst en geleerdheid; verder Asan, Joetta[1]) en Beth-Semes. Al deze steden in het stamgebied van Juda, met de daarbij behorende weidevelden, werden aan de priesters toegewezen.

Verder in het gebied van de stam Benjamin de volgende steden, met de daarbij behorende weidevelden: Gibeon[2]), Geba, Alemeth en Anathoth.

---

1) Uit Joz. 21 : 16 blijkt dat deze naam hier uitgevallen is.
2) Uit Joz. 21 : 17 blijkt dat deze naam hier uitgevallen is.

Zo waren het in totaal dertien steden, met de daarbij behorende weidevelden, die aan de priesters ter woning werden toegewezen.

64, 65 Deze steden met de daarbij behorende weidegronden gaven de Israëlieten aan de priesters, uit de stam Levi. Door het lot werden de met name genoemde steden hun toegewezen in het gebied van de stam Juda en Simeon en Benjamin[1]).

61 Aan de overige Kehathieten, die dus niet tot het priesterlijk geslacht van Aäron behoorden, gaf men ter woning voor hun families tien steden, in het gebied van de stammen Efraïm en Dan[2]) en van de halve stam Manasse. Deze tien steden werden door het lot hun toegewezen.

62 Aan de nakomelingen van Gersom werden voor hun families dertien steden toegewezen in het gebied van de stammen Issaschar, Aser, Naphtali, en in het Oost-Jordaanse gebied van de stam Manasse, in Basan.

63 Aan de zonen van Merari werden voor hun families twaalf steden toegewezen in het gebied van de stammen Ruben, Gad en Zeboelon.

66-70 Gelijk reeds gezegd[3]), werden aan de geslachten der Kehathieten, die niet tot het priesterlijk geslacht van Aäron behoorden, door het lot steden toegewezen in het gebied van de stammen Efraïm en Dan en in het gebied van de halve stam Manasse.

In het gebied van de stam Efraïm werden bij loting hun toegewezen de vrijsteden Sichem met haar weidevelden, op het gebergte van Efraïm, verder Gezer, Jokmeam en Beth-Horon, alle met de daarbij behorende weidevelden.

In het stamgebied van Dan werden hun toegewezen Eltheke, Gibbethon[4]), Ajalon en Gath-Rimmon, alle met de daarbij behorende weidevelden.

In het West-Jordaanse gebied van de stam Manasse

---

1) De vss 64 en 65 zijn blijkbaar op een verkeerde plaats terecht gekomen; zij sluiten aan bij vs 55-60.

2) Uit vs 66 en uit Joz. 21 : 5 blijkt dat de naam van Efraïm en Dan hier uitgevallen is.

3) In vs 61.

4) Uit Joz. 21 : 23 blijkt dat hier in I Kron. een gedeelte is uitgevallen.

gaf men hun de steden Aner en Bileam met haar weidevelden.

Dit zijn de steden die toegewezen werden aan de Kehathieten, die niet behoorden tot het priesterlijk geslacht van Aäron.

71-76 Aan de nakomelingen van Gersom werden in het Over-Jordaanse gebied van de stam Manasse toegewezen de vrijstad Golan, in Basan, met haar weidevelden, en Astharoth met haar weidegronden.

In het stamgebied van Issaschar gaf men hun Kison[1]) en Dobrath, Jarmoeth[2]) en Engannim[3]).

In het stamgebied van Aser gaf men hun Misal[4]), Abdon, Chelkath[5]) en Rechob.

In het stamgebied van Naphtali gaf men hun de vrijstad Kedes in Galilea, Chammoth-Dor[6]) en Kirjathaïm.

Al deze steden met de daarbij behorende weidegronden werden toegewezen aan de nakomelingen van Gersom.

77-81 Aan de overige Levieten, de nakomelingen van Merari, werden in het stamgebied van Zeboelon toegewezen de steden Jokneam, Kartha[7]), Rimmon en Thabor, met de bij deze steden behorende weidegronden.

Aan de overzijde van de Jordaan, tegenover Jericho, ten Oosten van de Jordaan, hadden de nakomelingen van Merari de volgende steden in het stamgebied van Ruben: de vrijstad Beser, in de woestijn, Jahsa, Kedemoth en Mefaäth, met de daarbij behorende weidevelden.

In het stamgebied van Gad hadden de nakomelingen van Merari de vrijstad Ramoth in Gilead, Mahanaïm, Hesbon, de hoofdstad van het voormalige rijkje van Sihon, en Jaëzer, deze steden met de eromheen liggende weidevelden.

In totaal waren het dus acht en veertig steden met de

---

1) Blijkens Joz. 21 : 28, 19 : 20 moet de naam Kedes hier veranderd worden in Kison.
2) Blijkens Joz. 21 : 29 moet Ramoth hier veranderd worden in Jarmoeth.
3) Blijkens Joz. 21 : 29 moet Anem gewijzigd worden in Engannim.
4) Blijkens Joz. 21 : 30, 19 : 26 moet Masal gelezen worden als Misal.
5) Blijkens Joz. 21 : 31, 19 : 25 moet Choekok gewijzigd worden in Chelkath.
6) Chammon is blijkbaar verkorte vorm voor Chammoth-Dor, zie Joz. 21 : 32.
7) Blijkens Joz. 21 : 34 zijn deze beide namen hier uitgevallen.

daarbij behorende weidegronden, die door de Israëlieten bij loting aan de leden van de stam Levi werden toegewezen, namelijk dertien steden die aan de priesters werden toegewezen, tien steden aan de overige Kehathieten, die niet tot het priesterlijk geslacht van Aäron behoorden, dertien steden aan de nakomelingen van Gersom en twaalf steden aan de nakomelingen van Merari.

Van deze acht en veertig steden voor de stam Levi waren er zes aangewezen als vrijstad, waar de onopzettelijke doodslager een toevlucht vinden kon, namelijk Kedes, Hebron en Sichem in het West-Jordaanse gebied, en in het Oost-Jordaanse gebied Ramoth in Gilead, Golan in Basan en Beser in de woestijn.

b. *De stam Issaschar.* 7 : 1-5.

7 : 1-5 Hier volgt een overzicht van de stam Issaschar.

Naar de vier zonen van Issaschar, te weten Thola, Poea, Jasoeb en Simron, viel deze stam in vier hoofdgroepen uiteen.

De zonen van Thola waren: Oezzi, Refaja, Jeriël, Jachmai, Jibsam en Samuël. Deze zes waren strijdbare mannen, die aan het hoofd stonden van de families die van Thola afstamden. In de dagen van koning David, toen deze het volk door Joab tellen liet, bedroeg het totaal aantal afstammelingen van Thola twee en twintig duizend zes honderd man.

Van Thola's oudste zoon Oezzi stamden vijf familiehoofden af, namelijk Oezzi's zoon Jizrachja, en diens zonen Michaël, Obadja, Joël en Jisia. Deze vijf familiehoofden vormden met hun afstammelingen een afzonderlijke grote groep; tot hun families behoorden grote troepen krijgsvolk, tesamen zes en dertig duizend man, want die zonen van Oezzi hadden veel vrouwen en kinderen.

Tot de andere geslachten van de stam Issaschar, namelijk de geslachten van Poea, Jasoeb en Simron behoorden acht en twintig duizend vier honderd strijdbare mannen.

Het totaal aantal strijdbare mannen, dat tot de verschillende geslachten van de stam Issaschar behoorde, bedroeg dus zeven en tachtig duizend man.

We zien hieruit dat de stam Issaschar in de loop der jaren een aanzienlijke uitbreiding ondergaan heeft. Bij de eerste telling van Mozes in de woestijn bedroeg hun aantal vier en vijftig duizend vier honderd man[1]; bij een latere telling was dat aantal reeds vier en zestig duizend driehonderd man[2], terwijl bij de volkstelling van David dat aantal, gelijk gezegd, zeven en tachtig duizend bedroeg.

c. *De stam Benjamin.* 7 : 6-12.

7:6-12 Hier volgt een overzicht van de stam Benjamin.

Naar Benjamins drie zonen: Bela, Beker en Jediaël, laten zich in deze stam drie hoofdgroepen onderscheiden.

Bela's nakomelingen waren Ezbon, Oezzi, Oezziël, Jerimoth en Iri, vijf strijdbare mannen, die alle aan het hoofd van een familie stonden. Hun geslachtsregister telde in het geheel twee en twintig duizend vier en dertig man.

De zonen van Beker waren negen in getal, namelijk Zemira, Joas, Eliëzer, Eljoënai, Omri, Jeremoth, Abia, Anathoth en Alemeth. Het geslacht van deze beide laatsten had zich gevestigd in de naar hen genoemde steden Anathoth en Alemeth, die aan de priesters toegewezen waren[3]. De geslachtsregisters van deze negen zonen van Beker, gerekend naar het register van de verschillende geslachten, die van de familiehoofden afstamden, bevatten een totaal van twintig duizend twee honderd man, strijdbare helden.

De zoon van Jediaël was Bilhan. Zijn zonen waren Jeöes, Benjamin, Ehoed, Kenaäna, Zethan, Tharsis en Achisachar. Dit waren de nakomelingen van Jediaël; zij stonden aan het hoofd van families die tesamen zeventien duizend twee honderd strijdbare mannen telden, allen in staat om in de krijg te dienen.

Behalve de drie reeds genoemde geslachten van Benjamins zonen Bela, Beker en Jediaël, zijn bij de stam Benjamin nog te noemen Soeppim en Choeppim, zonen van de

---

1) Zie Num. 1 : 29.
2) Zie Num. 26 : 25.
3) Zie 6 : 60.

reeds genoemde Iri, de zoon van Bela. Verder nog het geslacht Choesim, de zoon van Acher[1]).

d. *De stam Naphtali.* 7 : 13.

7 : 13 De zonen van Naphtali waren Jachziël, Goeni, Jezer en Salloem. Dit waren nakomelingen van Bilha's zoon Naphtali.

e. *Het West-Jordaanse deel van de stam Manasse.* 7 : 14-19.

7:14-19 Hier volgt een overzicht van het West-Jordaanse deel van de stam Manasse.

Manasse had een Aramees bijwijf; die baarde hem Machir, de vader van Gilead; deze woonde in Oost-Jordaanland. Gileads zoon was Asriël[2]), die dus een achterkleinzoon was van Manasse.

Uit het huwelijk van Manasse met zijn Aramees bijwijf werd ook nog een tweede zoon geboren, wiens naam was Selofchad. Deze Selofchad had geen zonen, maar alleen dochters.

Machir, de zoon van Manasse, nam een vrouw, wier naam was Maächa, en de naam van zijn zuster was Hammolecheth[3]). Uit het huwelijk van Machir en Maächa werden twee zonen geboren; de eerste heette Peres, en de naam van zijn broeder was Seres. De zonen van deze laatste waren Oelam en Rekem. De zoon van Oelam was Bedan.

Dit zijn de zonen van Gilead, de zoon van Machir, de zoon van Manasse.

Machirs zuster Hammolecheth baarde Ishod, Abiëzer, uit wiens geslacht Gideon stamde[4]), en Machla.

Behalve de reeds genoemde Asriël had Gilead nog een

---

1) Algemeen vermoedt men dat in vs 12 de overgeleverde tekst corrupt is. Noordtzij in K.V. wijzigt zodanig, dat hier een kort bericht te vinden is over de zonen van Dan, die verder niet genoemd wordt. De stam Zeboelon wordt echter evenmin genoemd.

2) Zie Num. 26 : 29-31.

3) Deze naam is ontleend aan vs 18. De overgeleverde tekst in vs 15 is corrupt, zie Keil en Noordtzij.

4) Zie Richt. 6 : 11.

zoon, genaamd Semida[1]). Deze was de vader van Achjan, Sekem, Likchi en Aniam.

f. *De stam Efraïm.* 7 : 20-29.

7:20-23 Hier volgt een overzicht van de stam Efraïm, vooral van belang omdat we hier het geslachtsregister krijgen van Jozua, de opvolger van Mozes.

De zoon van Efraïm was Soethelach; diens zoon was Bered. Deze was de vader van Tachath; zijn zoon was Elada; diens zoon heette Tachath; zijn zoon was Zabad. Zabads zoon was Soethelach.

Verder had Efraïm nog twee zonen, namelijk Ezer en Elead. De mannen van Gath, die tot de oorspronkelijke Kanaänietische inwoners des lands behoorden, doodden echter deze beide zonen van Efraïm, omdat zij naar hun laagvlakte afgedaald waren om het vee van de mannen van Gath te roven.

En Efraïm, hun vader, bedreef lange tijd rouw over hen, maar zijn broeders kwamen om hem te troosten. Daarna naderde hij tot zijn vrouw en zij werd zwanger en baarde een zoon. En Efraïm noemde hem Beria, „Ongeluksvogel"[2]), omdat het ongeluk zijn huis getroffen had.

24-27 Hier volgt de voortzetting van het geslachtsregister.

De dochter van de laatst-genoemde Soethelach was Seëra. Deze maakte Laag- en Hoog-Beth-Horon tot vestingen, en bouwde Oezzen-Seëra. Verder had hij nog twee zonen, Refach en Resef. Refachs zoon was Telach; diens zoon was Tachan; deze was de vader van Ladan; zijn zoon heette Ammihoed; diens zoon was Elisama; Elisama was de vader van Noen, en Noen was de vader van de welbekende Jozua.

28 Het gebied dat aan de zonen van Efraïm ter woonplaats in bezit gegeven was, werd begrensd door Beth-el met de daarbij behorende dorpjes in het Zuiden, Naäran, ten Noord-Oosten van Jericho, in het Oosten, Gezer met de daarbij behorende dorpjes als Zuid-Westelijke grensplaats,

---

1) Zie Num. 26 : 32.

2) In deze naamgeving ligt een woordspeling: Beria - Beraä = in het kwade, in het ongeluk.

en Sichem met de daarbij behorende dorpjes tot Avva toe, in het Noord-Westen.

29 Hoewel gelegen binnen het stamgebied van Issaschar en Aser, waren in het bezit van de Manassieten de volgende plaatsen: Beth-Sean, Thaänach, Megiddo en Dor, alle met de daarbij behorende dorpjes.

Deze steden vormden de uiterste Noordgrens van het stamgebied van Efraïm en Manasse, de zonen van Joseph, de zoon van Israël.

g. *De stam Aser.* 7 : 30-40.

7:30-40 Hier volgt een overzicht van de stam Aser.

De zonen van Aser waren Jimna, Jiswa, Jiswi, Beria, en hun zuster was Serach.

De zonen van Beria waren Cheber en Malkiël; het geslacht van deze laatste woonde in Birzajit.

Cheber had drie zonen: Jaflet, Somer en Chotham, en een dochter Soea.

De zonen van Jaflet waren: Pasak, Bimhal en Aswat.

De zonen van Somer waren: Achi, Rohga, Choebba en Aram.

De zonen van zijn broeder Chotham[1]) waren Sofach, Jimna, Seles en Amal.

De zonen van Sofach waren Soeach, Charnefer, Soeal, Beri, Jimra, Beser, Hod, Samma, Silsa, Jether[2]) en Beëra.

De zonen van Jether waren: Jefoenne, Pispa en Ara.

De zonen van Oella waren: Arach, Channiël en Risa.

Deze alle waren zonen van Aser. Al deze met name genoemden waren familiehoofden, uitgelezen dappere helden, aanvoerders van legerafdelingen, die weer andere aanvoerders onder zich hadden. Hun geslachtsregister was opgesteld met het oog op de krijgsdienst. Het aantal strijdbare mannen uit het hier genoemde geslacht van Cheber, een der grootste geslachten van de stam Aser, bedroeg zes en twintig duizend.

---

1) In de overgeleverde tekst staat hier Chelem; dit zal moeten zijn Chotham.

2) In de overgeleverde tekst staat hier Jithran, waarmee dezelfde bedoeld zal zijn als de in het volgende vs genoemde Jether.

h. *De stam Benjamin.* 8 : 1-28.

8 : 1-5 Na wat we reeds genoemd hebben[1]), volgt hier nog een aanvullend overzicht van de stam Benjamin.

Benjamin verwekte de volgende zonen: Bela, zijn oudste, Asbel, de tweede, Achrach, de derde[2]), Nocha, de vierde en Rafa, de vijfde.

Bela had de volgende nakomelingen[3]): Addar, Gera, Abihoed, Abisoea, Naäman, Achoach, Gera, Sefoefan en Choeram.

6, 7 De zonen van Ehoed — Oezza en Achichoed — stonden aan het hoofd van families die zich gevestigd hadden in Geba. En Naäman, Achia[4]) en Gera voerden hen gevankelijk weg naar Manachath. Gera was de eigenlijke aanstichter van deze wegvoering.

8-12 Sacharaïm woonde gedurende lange tijd in het Oost-Jordaanland tegenover Jericho, in het zo genaamde Veld van Moab. Nadat hij zijn beide vrouwen Choesim en Baära weggezonden had, nam hij een derde vrouw, Chodes. Deze schonk hem de volgende zeven zonen: Jobab, Sibja, Mesa, Malcham, Jeoes, Sakja en Mirma. Deze alle waren familiehoofden.

Zijn eerste vrouw Choesim had hem twee zonen geschonken, namelijk Abitoeb en Elpaäl.

De zonen van Elpaäl waren Eber, Misam en Semed. Deze laatste was het die Ono en Lod met de daarbij behorende dorpjes versterkte tot een vesting.

13-28 Beria en Sema waren hoofden van families die zich te Ajalon gevestigd hadden. Zij zijn het die eens in een krijg de Filistijnse inwoners van Gath op de vlucht gedreven hebben.

Hun broeders[5]) waren Elpaäl, Sasak en Jeremoth.

---

1) In 7 : 6-12.

2) Deze is waarschijnlijk dezelfde als Achiram, Num. 26 : 38.

3) In de tekst staat hier het woord „zonen". Dat woord kan ook gebruikt worden in ruimer zin, als „nakomelingen". Dan behoeft het tweemaal voorkomen van de naam Gera geen bevreemding te wekken; het kunnen neefs geweest zijn.

4) Waarschijnlijk dezelfde als Achoach uit vs 4.

5) De overgeleverde tekst van vs 14 is blijkbaar corrupt. Ik volg hier de lezing zoals die voorkomt in enkele handschriften van de Septuagint.

Beria had zes zonen, te weten Zebadja, Arad, Eder, Michaël, Jispa en Jocha.

Elpaäl had zeven zonen, namelijk Zebadja, Mesoellam, Chizki, Cheber, Jismerai, Jizlia en Jobab.

Sema[1]) had negen zonen, te weten Jakim, Zichri, Zabdi, Eljoenai, Sillethai, Eliël, Adaja, Beraja en Simrath.

De zonen van Sasak waren: Jispan, Eber, Eliël, Abdon, Zichri, Chanan, Chananja, Elam, Antothia, Jifdeja en Penoeël.

De zonen van Jeremoth[2]) waren: Samserai, Secharja, Athalja, Jaäresa, Elia en Zichri.

Dit waren de familiehoofden, die aan het hoofd stonden van de verschillende geslachten. Zij woonden in Jeruzalem[3]).

i. *Het geslacht van Saul.* 8 : 29-40.

8:29-40 Na dit aanvullende overzicht van de stam Benjamin willen we ook nog afzonderlijk melding maken van het geslacht van Israëls eerste koning, Saul, die behoorde tot de stam Benjamin.

Te Gibeon woonden de eigenaar van Gibeon, Jeïël, met zijn vrouw en zijn zonen. De naam van zijn vrouw was Maächa.

Zijn oudste zoon was Abdon, verder Soer, Kis, Baäl, Ner[4]), Nadab, Gedor, Achjo, Zecher en Mikloth[5]). Mikloth was de vader van Sima. Het geslacht van Sima woonde te Jeruzalem tegenover hun broeders, de overige Benjaminieten, die buiten Jeruzalem in de richting van Gibeon woonden. Zij woonden in de stad met de andere Benjaminietische familiehoofden, van wie we reeds gemeld hebben dat zij ook in Jeruzalem woonden[6]).

---

1) In de tekst staat hier Simeï; deze is blijkbaar dezelfde als Sema uit vs 13.

2) In de tekst staat hier Jerocham; deze is blijkbaar dezelfde als Jeremoth uit vs 14; welke naam de oorspronkelijke is, is niet te zeggen.

3) Deze laatste aantekening, evenals verschillende in deze lijst voorkomende namen, schijnt er op te wijzen dat deze geslachtslijst van Benjaminieten betrekking heeft op de tijd na de ballingschap.

4) Uit 9 : 36 blijkt dat deze naam hier uitgevallen is.

5) Uit 9 : 37 blijkt dat deze naam hier uitgevallen is.

6) Zie vs 28.

Ner verwekte Abner, de bekende krijgsoverste, en zijn broeder Kis was de vader van koning Saul[1].

Saul had vier zonen, namelijk Jonathan, Malchisoea, Abinadab en Esbaäl, meer bekend onder zijn naam Isboseth.

De zoon van Jonathan was Meribbaäl, beter bekend onder zijn naam Mephiboseth, die aan zijn beide voeten verlamd was. Deze was de vader van Micha. Micha had vier zonen, namelijk Pithon, Melech, Thaärea en Achaz.

Achaz verwekte Jehoädda. Deze had drie zonen: Alemeth, Azmaweth en Zimri. Zimri's zoon was Mosa. Mosa was de vader van Bina. Zijn zoon was Rafa, diens zoon Elasa, diens zoon Asel. Asel had zes zonen, wier namen waren: Azrikam, Bochroe, Ismaël, Seara, Obadja en Chanan. Deze allen waren zonen van Asel.

Asels broeder Esek had drie zonen, namelijk Oelam, de oudste, Jeoes, de tweede, en Elifelet, de derde. De zonen van Oelam waren dappere helden en vaardige boogschutters. Zij hadden veel zonen en kleinzonen, honderd vijftig man.

Deze allen behoorden tot de zonen van Benjamin.

j. *Overzicht van de bevolking van Jeruzalem.* 9 : 1-34.

9 : 1 Gelijk uit de voorgaande lijsten blijkt, was geheel Israël opgetekend in geslachtsregisters, die opgenomen zijn in het Boek der koningen van het Noord- en Zuid-Israëlietische rijk. De mannen van Juda, waarover het in deze kroniek nu verder hoofdzakelijk gaan zal, waren om hun ontrouw aan de HERE in ballingschap weggevoerd naar Babel.

2 De vroegere bewoners, die vóór die wegvoering in ballingschap, in hun steden of hun erfdeel woonden, waren Israëlieten, die niet bij de tempeldienst betrokken waren, en verder de priesters, de Levieten en de tempelhorigen, krijgsgevangenen en slaven, die voor het verrichten van allerlei gering dienstwerk aan de tempel gegeven waren.

3 In Jeruzalem woonden familiehoofden uit de stammen

[1]) Er staat letterlijk: Ner verwekte Kis, Kis verwekte Saul. Blijkens I Sam. 14 : 51 waren Kis en Ner echter broeders.

Juda en Benjamin, en verder nog enkele gezinnen en personen uit de stammen Efraïm en Manasse.

4-6 Van de Judeërs woonde in Jeruzalem, uit het geslacht van Juda's zoon Perez: Oethai, de zoon van Ammihoed, de zoon van Omri, de zoon van Imri, de zoon van Bani.

Uit het geslacht van Juda's zoon Selah woonde te Jeruzalem Asaja, de oudste, met zijn zonen.

Uit het geslacht van Juda's zoon Zerach woonde te Jeruzalem Jeoeël.

Verder nog de broeders van deze genoemde familiehoofden, de broeders van Oethai en Asaja en Jeoeël, in het geheel zes honderd negentig man.

7-10 Van de stam Benjamin woonden vier familiehoofden in Jeruzalem, namelijk Salloe, de zoon van Mesoellam, de zoon van Hodawja, de zoon van Hassenoea, en Jibneja, de zoon van Jerocham en Ela, de zoon van Oezzi, de zoon van Michri, en eindelijk Mesoellam, de zoon van Sefatja, de zoon van Reoeël, de zoon van Jibneja.

Het geslacht van deze vier familiehoofden en van hun broeders vormde een totaal van negen honderd zes en vijftig man. Al deze mannen waren familiehoofden.

10-13 Van de priesters woonden in Jeruzalem drie priesterklassen, namelijk die van Jedaja, Jojarib en Jachin. Verder de hogepriester Azarja — de grootvader van de naar Babel weggevoerde Josadak —, de zoon van Hilkia, de zoon van Mesoellam, de zoon van Sadok, de zoon van Merajoth, de zoon van Achitoeb, die aan het hoofd stond van de tempel te Jeruzalem.

Verder woonde te Jeruzalem nog de familie van Adaja, de zoon van Jerocham, de zoon van Paschoer, van de priesterklasse van Malchia, èn de familie van Masai, de zoon van Adiël, de zoon van Jachzera, de zoon van Mesoellam, de zoon van Mesillemith, van de priesterklasse van Immer.

Deze allen waren familiehoofden, en hun broeders, zeventien honderd zestig in getal, waren kloeke mannen om het werk te verrichten dat gedaan moest worden in de dienst van het huis Gods.

14-16 Van de Levieten woonde in Jeruzalem het familiehoofd Semaja, de zoon van Chasoeb, de zoon van Azrikam.

de zoon van Chasabja, uit het geslacht der Merarieten. Verder Bakbakkar, Cheres, Galal en Mattanja, de zoon van Micha, de zoon van Zichri, de zoon van Asaf. Deze behoorden dus tot de zangers, evenals Obadja, de zoon van Semaja, de zoon van Galal, de zoon van de zangleider Jedoethoen, en Berechja, de zoon van Asa, de zoon van Elkana, die tot de groep Heman behoorde. Elkana woonde echter niet in Jeruzalem, maar in de dorpen van de bezitter van Netofa, een plaatsje in de nabijheid van Bethlehem. Al deze genoemde Levieten waren familiehoofden.

17, 18 Van de portiers waren er vier familiehoofden die binnen Jeruzalem woonden, namelijk Salloem, Akkoeb, Talmon en Achiman, met hun broeders. Onder deze vier was de dienst zo verdeeld, dat elk met zijn broeders aan een van de vier windstreken de wachtdienst vervullen moest.

Salloem stond aan het hoofd van de portiersfamilies. Nog heden ten dage neemt hij de wacht waar aan de Oostelijke tempelpoort, de Koningspoort genaamd, omdat deze poort door de koning gebruikt werd wanneer hij een bezoek aan de tempel bracht.

De vier genoemde familiehoofden met hun broeders zijn de portiers van „de legerplaatsen van de zonen van Levi", die op de woestijnreis rondom de tabernakel gelegerd waren. Dat wil dus zeggen dat zij nu belast zijn met de bewaking van het huis des HEREN.

19-21 Salloem, de zoon van Kore, de zoon van Ebjasaf, de Korachiet, en zijn broeders, die ook tot de Korachieten behoorden, moesten dienst doen als dorpelwachters van de tempel, die de Tent uit vroeger tijd vervangen heeft. Ook in die vroegere tijd, toen de tabernakel nog in gebruik was, was er reeds zo'n bewakingsdienst. Reeds tijdens de woestijnreis was aan hun vaderen dezelfde dienst opgedragen en waren dezen belast met de bewaking van de ingang van het heiligdom des HEREN. Niemand minder dan Pinehas, de zoon van Eleazar — geprezen zij zijn naam! — stond in die oude tijd aan hun hoofd, voordat hij zelf tot het hogepriesterschap geroepen werd.

In later tijd, toen David voor de ark de tent op de Sion opgericht had, deed Zacharja, de zoon van Meselemja, die tot dezelfde familie behoorde, dienst als portier.

22-26a Het totaal aantal van hen, die uitgezocht waren om als dorpelwachters van het huis des HEREN dienst te doen, bedroeg twee honderd twaalf man. Zij woonden in verschillende gehuchten in de nabijheid van Jeruzalem. Daar waren zij ook in geslachtsregisters ingeschreven, en vandaar moesten zij, zo dikwijls zij dienst hadden, naar Jeruzalem komen.

Nadat de profeet Samuël door zijn reformatorische arbeid dit reeds had voorbereid, heeft koning David deze gehele dienst, die ten tijde van Eli in verval was geraakt, weer opnieuw geregeld, en die poortwachters, omdat zij als getrouwe mannen bekend stonden, in het ambt gesteld.

Zo deden zij en hun nakomelingen als poortwachters dienst, eerst bij de door David opgerichte tent der samenkomst op de Sion en daarna bij de door Salomo gebouwde tempel des HEREN. Naar de door David vastgestelde orde deden de poortwachters dienst aan de vier zijden van het heiligdom, de Oost-, de West-, de Noord- en de Zuidzijde. En hun broeders, die in de dorpjes in de nabijheid van Jeruzalem woonden, waren verplicht om telkens op de sabbath van de week waarin iedere klasse dienst had, naar Jeruzalem te komen, om met de te Jeruzalem woonachtige vier hoofden de poortwacht te betrekken. Die vier hoofden der portiers, die in Jeruzalem woonden, moesten echter voortdurend dienst doen.

26b-29 Behalve deze poortwachters was er ook een groep Levieten, die belast was met de verzorging van de voorraadkamers en de priestervertrekken, en die toezicht moest houden op de schatkamers van de tempel, waarin de wijgeschenken verzameld werden. Deze Levieten brachten de nacht door in de nevenvertrekken, die buiten het eigenlijke tempelgebouw gelegen waren. Zo moesten zij 's nachts de schatten des tempels bewaken, terwijl het ook hun taak was elke morgen de poorten van de voorhof en van de tempel te openen.

Nog weer anderen van de Levieten waren belast met de verzorging van het gereedschap dat voor de offerdienst nodig was, speciaal de gouden en zilveren plengvaten en schalen en bekers. Nauwkeurig geteld werden die door hen uit de schatkamers gebracht ter plaatse waar ze nodig waren

voor de dienst, en nauwkeurig geteld brachten zij dat alles daarna weer naar de schatkamers.

Tenslotte was er nog weer een andere groep van de Levieten, die belast was met de verzorging van het tempelgereedschap in het algemeen en van de heilige gereedschappen die voor de dagelijkse offerdienst nodig waren, en met de verzorging van de voor de spijs- en drankoffers benodigde meelbloem, wijn, olie en wierook, en van de voor de reukoffers benodigde specerijen.

30-32 Verder waren er enige van de priesters, aan wie zeer bijzonder het mengen van de verschillende specerijen ter toebereiding van de heilige zalfolie opgedragen was.

Aan Mattithja, een van de Levieten, de oudste zoon van Salloem, de Korachiet, was de ambtelijke bereiding van het bakwerk opgedragen, dat ten behoeve van het meeloffer in een pan gebakken moest worden. Aan enige van de Kehathieten ten slotte was de ambtelijke toebereiding opgedragen van de twaalf toonbroden, die op iedere sabbath in twee stapels op de tafel der toonbroden in het heilige voor het aangezicht des HEREN moesten worden neergelegd.

33, 34 Dit is een overzicht van de werkzaamheden van de verschillende groepen der Levieten.

De genoemde zangers waren familiehoofden der Levieten. Vrijgesteld van alle andere dienst, hielden de zangers verblijf in hun vertrekken op de tempelvoorhof. Hun dienst was toch reeds zwaar genoeg, omdat zij voortdurend in dienst moesten zijn, wijl hun muzikale werkzaamheden hen geheel in beslag namen. Ze moesten immers niet alleen in de tempel zingen en spelen, maar hadden bovendien de zorg voor hun instrumenten, terwijl zij zich natuurlijk ook regelmatig oefenen moesten.

Al de genoemde Levieten waren familiehoofden, die aan het hoofd stonden van de verschillende geslachten der Levieten. Zij woonden in Jeruzalem.

TWEEDE HOOFDDEEL: DE REGERING VAN DAVID. 9 : 35—29 : 30.

I. INLEIDING. 9 : 35—10 : 14.

1. *Het geslacht van Saul.* 9 : 35-44.

9:35-44 We komen nu tot het tweede hoofddeel van onze Kroniek, waarin we met name over de regering van koning David zullen handelen.

Ter inleiding van die geschiedenis van het koningschap maken we hier eerst nog eens melding van het geslacht van koning Saul, en van de ondergang van hem en zijn huis.

Te Gibeon woonden de eigenaar van Gibeon, Jeïël, met zijn vrouw en zijn zonen[1]). De naam van zijn vrouw was Maächa.

Zijn oudste zoon was Abdon, verder Soer, Kis, Baäl, Ner, Nadab, Gedor, Achjo, Zacharja en Mikloth. Mikloth was de vader van Sima. Het geslacht van Sima woonde te Jeruzalem tegenover hun broeders, de overige Benjaminieten, die buiten Jeruzalem in de richting van Gibeon woonden. Zij woonden in de stad met de andere Benjaminietische familiehoofden, van wie we reeds gemeld hebben dat zij ook in Jeruzalem woonden[2]).

Ner verwekte Abner, de bekende krijgsoverste, en zijn broeder Kis verwekte Saul, Israëls eerste koning.

Saul had vier zonen, namelijk Jonathan, Malchisoea, Abinadab en Esbaäl, beter bekend onder zijn naam Isboseth.

De zoon van Jonathan was Meribbaäl, beter bekend als Mephiboseth, die aan zijn beide voeten verlamd was.

---

1) Vergelijk 8 : 29-40. Als zoon van Achaz is hier vermeld Jaëra; naar 3 : 36 is dat hier gewijzigd in Jehoädda.

2) Zie 8 : 28.

Deze was de vader van Micha. Micha had vier zonen, namelijk Pithon, Melech, Thaärea en Achaz[1]).

Achaz was de vader van Jehoädda. Deze had drie zonen: Alemeth, Azmaweth en Zimri. Zimri's zoon was Mosa. Mosa was de vader van Bina. Zijn zoon was Refaja, diens zoon Elasa, diens zoon Asel.

Asel had zes zonen, wier namen waren: Azrikam, Bochroe, Ismaël, Searja, Obadja en Chanan. Dit waren de zonen van Asel.

2. *De ondergang van Saul en zijn huis.* 10 : 1-14.

10 : 1 Hier volgt het bericht van de laatste strijd van Saul met de Filistijnen; het einde van die strijd betekende tegelijk het einde van zijn regering.

De Filistijnen streden tegen Saul in de vlakte van Jizreël. En de mannen van Israël sloegen op de vlucht voor de Filistijnen; zij trokken zich terug op het gebergte Gilboa, waar zij aan hun vervolgers dachten te ontkomen. Ook daar werden zij echter door de Filistijnen achtervolgd, zodat er ook verslagenen vielen op het gebergte Gilboa.

2 En de Filistijnen zaten Saul en zijn zonen op de hielen, en zij doodden Jonathan, Abinadab en Malchisoea, de drie zonen van Saul, die met hem waren uitgetrokken ten strijde.

3 En de strijd werd hevig tegen Saul. Toen de Filistijnse boogschutters de hoge gestalte van Saul ontdekten en hem tot een mikpunt maakten voor hun pijlen, begon hij te sidderen van angst dat zij hem zouden treffen en hij mis-
4 schien in hun handen zou vallen. Daarom zeide hij tot zijn wapendrager: Trek uw zwaard en doorsteek mij daarmede, opdat die verachte onbesnedenen niet komen om mij, terwijl ik gewond en machteloos ben, te mishandelen en hun smadelijk spel met mij te drijven. Zijn wapendrager weigerde echter aan dat bevel van Saul te gehoorzamen, omdat hij zeer bevreesd was zijn hand te slaan aan de gezalfde des HEREN.

---

1) Blijkens 8 : 35 is deze naam hier uitgevallen.

Toen nam Saul zijn zwaard en stortte zich daarin, zodat de dood terstond intrad.

5 Toen zijn wapendrager zag dat Saul dood was, stortte ook hij zichzelf in zijn zwaard, zodat hij stierf.

6 Dit was het tragisch einde van Saul, en tegelijk het einde van zijn dynastie. Hij stierf met zijn drie zonen en met allen van zijn familie die mee uitgetrokken waren ten strijde. Tesamen stierven zij op één en dezelfde dag.

7 Toen de Israëlieten die in het dal Jizreël woonden, zagen dat het leger van Israël verslagen en gevlucht was, en dat Saul en zijn zonen dood waren, vluchtten zij uit hun steden en zochten een goed heenkomen. Daarop kwamen de Filistijnen en vestigden zich in die verlaten steden der Israëlieten.

8-10 Toen de Filistijnen, die op de dag zelf van de strijd, de achtervolging zo lang mogelijk hadden voortgezet, de volgende dag naar het slagveld terugkeerden om de verslagenen te plunderen, vonden zij de lijken van Saul en zijn drie zonen op het gebergte Gilboa. En zij beroofden hem van zijn wapenen en van zijn sieraden, en — evenals David eertijds met Goliath gedaan had — hieuwen zij hem het hoofd af. Mèt zijn wapenen lieten zij dat daarna door boden ronddragen in het land der Filistijnen, om aan heel het volk, maar vooral in de tempels hunner afgoden, de blijde mare van Sauls ondergang bekend te maken.

Ter ere hunner afgoden, aan wie zij hun overwinning toeschreven, legden zij de wapens van Saul als een wijgeschenk in de tempel van hun god; zijn schedel hingen zij ter versiering in de tempel van hun god Dagon, en de verminkte lichamen van Saul en zijn zonen nagelden zij tot smaad voor Saul en gans Israël, ten prooi voor de roofvogels, aan de muren van de door de gevluchte Israëlieten verlaten stad Beth-San, bij de overgang van de Jordaan.

11, 12 Toen het bericht van alles wat de Filistijnen Saul hadden aangedaan, te Jabes in Gilead vernomen werd, herinnerde men zich daar dat Saul in het begin zijner regering de stad bevrijd en de bevolking gered had. Daarom maakten alle strijdbare mannen van de stad zich op, in de nacht

trokken zij over de Jordaan, en spoedden zich naar Beth-San. Zonder dat de Filistijnen er iets van bemerkten, namen zij de lijken van Saul en van zijn zonen van de muur en voerden die met zich mee naar Jabes. Daar verbrandden zij de zo zwaar verminkte lijken, om te voorkomen dat de Filistijnen er zich nog eens van zouden meester maken om ze nog verder te onteren. De beenderen van Saul en zijn zonen werden daarna door hen eervol begraven onder de bekende eikeboom te Jabes. Ten teken van diepe rouw vastten de mannen van Jabes daarna zeven dagen. Op deze wijze ontving Saul nog eer voor zijn eerste optreden als koning.

13, 14 Zo stierf Saul om zijn ontrouw jegens de HERE, omdat hij trouweloos gehandeld had tegenover de HERE, Die hem tot koning gezalfd had. Want in ongehoorzaamheid had hij het Woord des HEREN niet in acht genomen en dat niet tot richtsnoer gesteld zijner daden, terwijl hij bovendien zich bezondigd had met naar die waarzegster te gaan om door haar bemiddeling een orakel te ontvangen. Zo had hij in zijn angst een dodengeest geraadpleegd, maar zich niet verootmoedigd voor de HERE, om van Hem, de levende God, raad en hulp te vragen. Daarom doodde de HERE hem en droeg het koningschap over aan David, de zoon van Isaï, de man naar Gods hart.

II. DAVID IN HET KONINGSCHAP BEVESTIGD. 11 : 1—12 : 40.

1. *David koning over geheel Israël.* 11 : 1-9.

11 : 1 Na Sauls dood had David met zijn vrouwen en met de mannen die bij hem waren, zich naar de aanwijzing des HEREN begeven van Siklag, in het land der Filistijnen, naar Hebron, in het stamland van Juda. Door de mannen van Juda werd hij daar ten koning gezalfd.

Deze regering van David te Hebron over Juda duurde zeven jaar en zes maanden. In die tijd was er een langdurige strijd tussen het huis van Saul en het huis van David. Abner, de krijgsoverste van Sauls zoon Isboseth, werd te Gibeon verslagen door Joab, de krijgsoverste van David. Na een conflict tussen Abner en Isboseth onderhandelde

Abner met David om hem koning te maken over geheel Israël. Bij een bezoek dat hij daarna aan David bracht, werd hij echter, buiten weten van David, op laaghartige wijze door Joab vermoord. Nadat ook Sauls zoon Isboseth die door Abner te Machanaïm koning gemaakt was, door twee van zijn legeroversten vermoord was, besloten ook de Noordelijke en de Over-Jordaanse stammen van Israël David tot koning over zich te zalven.

Daarom kwamen alle oudsten van die stammen van geheel Israël tot David naar Hebron, en zeiden tot hem: „Zie, wij behoren bij u; wij zijn uw been en vlees, uw
2 stam- en bloedverwanten. Ook in de dagen die achter ons liggen, toen Saul nog koning was, waart gij in feite reeds onze leider, die aan het hoofd van Israëls legerscharen uittoogt ten strijde, en overwinnend met hen weerkeerde. Bovenal echter heeft de HERE uw God Zelf u tot koning over Israël aangewezen, waar de HERE tot u gesproken heeft: Gij, gij zult Mijn volk Israël weiden en gij zult vorst zijn over Mijn volk Israël".

3 Zo kwamen alle oudsten van Israël als vertegenwoordigers des volks tot koning David naar Hebron om de rechten van het koningschap met hem te bespreken en de wederzijdse rechten en verplichtingen van vorst en volk vast te stellen. Daarna sloot David te Hebron een verbond met hen, dat met een offer aan de HERE en een gemeenschappelijke offermaaltijd bekrachtigd werd, en zij zalfden David tot koning over gans Israël. Zo ging het profetisch woord des HEREN in vervulling, dat de HERE reeds in Davids jeugd door de dienst van Samuël tot hem gesproken had.

4 Daarna trok David met zijn leger, dat samengesteld was uit mannen van geheel Israël, op tegen Jeruzalem, dat hij maken wilde tot hoofdstad van zijn rijk. — Jeruzalem, dat oorspronkelijk Jebus heette, was toentertijd nog in handen van de oorspronkelijke inwoners des lands, de Jebusieten. —
5 De Jebusburcht was echter gebouwd op een steile heuvel, en bovendien zo versterkt, dat de inwoners van Jebus tot David zeiden: „Doe maar geen moeite, het zal u toch niet gelukken onze vesting te veroveren".

Toch wist David de bergvesting van Sion, die daarna „de stad Davids" genoemd werd, in te nemen, waarbij Joab

6 door een bijzonder dappere daad, zich onderscheidde. Want David had gezegd: „Wie het eerst een Jebusiet slaat, zal hoofdman en legeroverste zijn". En Joab, de zoon van Davids zuster Seroeja, was de eerste die in de vesting wist door te dringen. Door gebruik te maken van de onderaardse gang, die van de Gihon-bron naar de top van de heuvel voerde, gelukte het hem de top te bereiken en onverhoeds de Jebusieten op het lijf te vallen.

7 Na de verovering van de vesting ging David zelf daar wonen. Sindsdien draagt de vesting de naam van „de stad Davids".

8 Meer nog dan vroeger werd de stad aan alle kanten door David versterkt. Beginnende bij de citadel aan de Noord-Westzijde van de burcht, het zogenaamde Millo, versterkte hij de muren in het rond, terwijl Joab zorg droeg voor de versterking van het overige deel der stad.

9 En David werd steeds machtiger en de HERE der heirscharen was met hem.

2. *Davids helden.* 11 : 10-47.

11 : 10 Hier volgt een opsomming van de voornaamste van Davids helden, die hem met geheel Israël krachtig gesteund hebben in zijn koningschap, die meegewerkt hebben om hem naar het woord des HEREN koning te maken over Israël en die ook daarna hem dapper en trouw hebben gediend.

11 Dit is het getal der helden, die oorspronkelijk tesamen het keurcorps „de Dertig" vormden; later werd hun aantal uitgebreid.

Eerst Jasobam[1]), de zoon van Chakmoni, die de aanvoerder was van „de Dertig". Hij was een bij uitstek dapper man, die eens met zijn speer driehonderd[2]) vijanden op éénmaal versloeg.

12 Na hem moet genoemd worden Eleazar, de zoon van Dodo, de Achochiet. Met Jasobam en met Samma vormde
13 hij het drietal van Davids helden-eerste-klas. Hij was met

---

1) Hier en daar is er verschil tussen deze lijst en de in II Sam. 23 : 8-39 genoemde.

2) Vermoedelijk zal hier naar II Sam. 23 : 8 800 gelezen moeten worden.

David te Pas-Dammim, toen de Filistijnen zich daar verzameld hadden ten strijde en[1]) de mannen van Israël voor de Filistijnen de wijk namen op het gebergte. Hij hield echter stand en sloeg op de Filistijnen los, totdat zijn hand moe werd en van vermoeidheid krampachtig aan het zwaard kleefde. Zo bewerkte de HERE te dien dage een grote verlossing, en het volk keerde achter hem terug van zijn vlucht en had niet anders te doen dan de verslagen vijanden te plunderen.

Op hem volgde Samma, de zoon van Age, de Harariet. Deze is ook beroemd door een bijzondere heldendaad. De Filistijnen hadden zich verzameld ten strijde. En daar was een stuk akkerland met gerst. Toen het volk voor de Filis-
14 tijnen op de vlucht sloeg, ging hij midden op dat stuk land staan en verdedigde het en versloeg de Filistijnen. Zo schonk de HERE ook door zijn hand een grote overwinning.

15 Een bewijs van onverschrokken moed en voor-niets-terugdeinzende vermetelheid werd geleverd door drie van de dertig voornaamste helden van David.

Zij kwamen eens in de oogsttijd tot David, toen hij verblijf hield in de rots, in de spelonk van Adullam. De Filistijnen hadden toen hun legerplaats opgeslagen in het
16 dal Refaïm, halverwege Jeruzalem en Bethlehem. David zelf was toen in de bergvesting, terwijl er een voorpost van de Filistijnen gelegerd was te Bethlehem.

17 Toen werd David aangegrepen door een sterk verlangen, en hij zeide: „Wie is er die de moed heeft om een tocht te ondernemen naar mijn vaderstad Bethlehem, om vandaar voor mij water te halen uit de bron die bij de poort van Bethlehem is?"

18 Daarop meldden zich die drie van de dertig voornaamste helden van David. Zij baanden zich een weg dwars door de wachtpost der Filistijnen, onder het oog van de vijand putten zij water uit de bron bij de poort van Bethlehem, namen het mee en brachten het tot David. Deze deinsde

---

[1]) Vergelijking met II Sam. 23 laat zien dat hier in I Kron. 11 een paar regels uitgevallen zijn.

er echter voor terug om dat water, dat met zo groot levensgevaar gehaald was, te drinken; hij goot het uit als een
19 plengoffer voor de HERE en zeide: „God moge mij er voor bewaren dat ik dat doen zou, dat ik het bloed van deze mannen drinken zou. Met levensgevaar, ja met het inzetten van hun leven hebben deze mannen dit water gehaald. Drinken van dit water zou dus betekenen dat ik het bloed van deze mannen drinken zou". Daarom wilde hij het niet drinken.

Dit staaltje van heldenmoed en durf leverden die drie helden.

20, 21 Abisaï, de broeder van Joab, zoon van Davids zuster Seroeja, nam na Davids krijgsoverste Joab de eerste plaats in onder Davids veldheren. Zodoende was hij ook de aanvoerder van de drie genoemde helden-eerste-klas, namelijk Jasobam, Eleazar en Samma. Met zijn speer versloeg hij eens driehonderd man. Zijn naam werd daarom met ere genoemd naast die van de drie helden-eerste-klas, die hem een dubbele eer toedroegen; daarom was hij hun aanvoerder, hoewel hij in heldenkracht niet met hen op één lijn gesteld kon worden.

22-25 Benaja, afkomstig uit Kabseël, de zoon van de hogepriester Jojada, die zelf ook een dapper man was, had veel dappere daden op zijn naam staan. Zo versloeg hij twee beroemde Moabietische helden, die zo dapper waren als leeuwen. Ook versloeg hij eens een leeuw; in de versgevallen sneeuw volgde hij het spoor van de leeuw, die in een put gevallen was. Hij daalde zelf ook af in de put en sloeg de leeuw dood.

Ook versloeg hij een Egyptenaar, een man van buitengewone lengte, twee meter vijfentwintig lang[1]). Zelf had hij niet anders dan een stok in zijn hand, terwijl de Egyptenaar gewapend was met een speer als een weversboom. Hij rukte de speer uit de hand van de Egyptenaar, en — evenals David met Goliath deed — doodde hij daarna de Egyptenaar met diens eigen speer.

Dat zijn de heldendaden van Benaja, de zoon van Jojada, wiens naam ook met ere genoemd wordt naast de

---

[1]) Er staat: 5 el lang; 1 el = 450 m.m., zie Bijb. Handb. (Uitg. Kok) I, pag. 259.

drie helden-eerste-klas. Hij was geëerd boven het keurcorps „de Dertig", hoewel hij niet op één lijn stond met de drie helden-eerste-klas.

David stelde hem aan tot hoofd van zijn koninklijke lijfwacht.

26-47 Ná de drie helden-eerste-klas en na Abisaï en Benaja moeten ook de volgende dappere krijgshelden en legeroversten nog met name genoemd worden. Zij vormden tesamen het keurkorps van „de Dertig".

Asaël, de broeder van Joab, die door Abner gedood werd; Elchanan, de zoon van Dodo, uit Bethlehem; Sammoth uit Charod, de aanvoerder van de vijfde legerafdeling[1]); Cheles uit Beth-Pelet, aanvoerder van de zevende legerafdeling; Ira, de zoon van Ikkes, uit Thekoah, aanvoerder van de zesde legerafdeling; Abiëzer, uit Anathoth, overste van de negende legerafdeling; Sibbechai, uit Choesa, overste van de achtste legerafdeling; Ilaï uit Achoach; Maharaï uit Netofa, uit het Judese geslacht Zerach, overste van de tiende legerafdeling; Cheled, de zoon van Baäna, eveneens uit Netofa, hoofd van de twaalfde legerafdeling; Ithaï, de zoon van Ribaï, uit Gibea der Benjaminieten[2]); Benaja uit Pirathon; Choeraï uit de dalen van het gebergte Gaäs; Abiël uit Araba; Asmaweth uit Bachoerim; Eljachba uit Saälbon; Bnechasem uit Gizon; Jonathan, de zoon van Sage, uit Charod; Achiam, de zoon van Sakar, uit Harar; Elifal, de zoon van Oer; Chefer uit Maächa; Achia uit Beth-Pelet; Chesro uit Karmel; Naäraï, de zoon van Ezbaï; Joël, de broeder van Nathan; Mibchar, de zoon van Hagri; Selek, de Ammoniet; Nachraï uit Beëroth, de wapendrager van Joab, de zoon van Seroeja; Ira en Gareb, beide stammende uit het geslacht van Jether, in Kirjath-Jearim[3]); Oeria, de Hethiet; Zabad, de zoon van Achlaï; Adina, de zoon van Siza, de Rubeniet, die aan het hoofd stond van dertig Rubenieten; Chanan, de zoon van Maächa, en Josafat uit Meten; Oezzia uit Astaroth; Sama en Jeïël, de zonen van Chotham uit Aroër; Jediaël, de zoon van Simri,

---

1) Zie voor deze en de volgende aanduidingen I Kron. 27 : 8-15.
2) Deze is niet dezelfde als Ittaï uit Gath, II Sam. 15 : 19.
3) Zie I Kron. 2 : 53.

en zijn broeder Jocha uit Tis; Eliël uit Machanaïm; Jeribaï en Josawja, de zonen van Elnaäm; Jithma, de Moabiet; Eliël en Obed en Jaäsiël uit Migdol-Zeboeja.

3. *Lijst van de helden die zich reeds vóór Sauls dood bij David aansloten.* 12 : 1-22.

12:1-8 Reeds vóór Sauls dood op het gebergte Gilboa kwamen steeds meerderen tot de overtuiging, dat David eenmaal Israëls rechtmatige koning zou worden. Daarom voegden velen zich in die tijd bij David, zodat zijn leger aangroeide tot een keurcorps van zes honderd dapperen.

Gedurende de zestien maanden van zijn verblijf te Siklag, toen David door het optreden van Saul, de zoon van Kis, niet openlijk temidden van de Israëlieten verkeren kon, kwamen tal van stamgenoten van Saul tot hem. Het waren helden die David hielpen in de strijd, boogschutters, die geoefend waren om met pijl en boog om te gaan en om zowel met de rechter- als met de linkerhand stenen te slingeren.

Aan het hoofd van die mannen uit de stam Benjamin stond Achiëzer; verder was daar zijn broeder Joas; zij waren zonen van Hasemaä uit Gibea. Verder Jeziël en Pelet, de zonen van Azmaweth; Beracha, Jehoe uit Anathoth, en Jismaja uit Gibeon, die behoorde tot het heldencorps „de Dertig", waarvan hij ook wel als aanvoerder optrad[1]). Verder Jirmeja, Jachaziël, Jochanan, Jozabad uit Gedara, Eloezai, Jerimoth, Bealja, Semarja, Sefatja uit Charif; verder Elkana, Jisia, Azarel, Joëzer en Jasobam, de Korachieten; en ten slotte Joëla en Zebadja, de zonen van Jerocham, uit Gedor.

8-15 Ten tijde toen David in de bergvestingen verblijf hield in het oostelijk gedeelte van het Judese bergland, waren er Gadieten die zich bij David aansloten. Het waren weerbare mannen, in de krijg geoefende strijders, die goed met schild en speer konden omgaan, krijgshaftige verschijnin-

---

1) Dat zijn naam in de lijst van hoofdstuk 11 niet genoemd wordt, wijst er vermoedelijk op dat hij in de tijd toen die lijst opgesteld werd, niet meer in leven was.

gen, wier moed op hun gelaat te lezen stond, wier gehele voorkomen vrees en ontzag inboezemde, en die zo vlug waren als gazellen op de bergen.

Aan hun hoofd stond Ezer; Obadja was de tweede, Eliab de derde, Masmanna de vierde, Jirmeja de vijfde, Attai de zesde, Eliël de zevende, Jochanan de achtste, Elzabad de negende, Jeremia de tiende en Makbannai de elfde.

Dit waren de voornaamste van die krijgslieden uit Gad. Van deze helden kon de minste het alleen opnemen tegen honderd man, de sterkste kon alleen duizend man voor zijn rekening nemen. Zij stonden letterlijk voor niets. Zij waren het die in de eerste maand van het jaar, in het voorjaar, toen de Jordaan door de smeltende sneeuw van de Libanon van oever tot oever vol water stond, het waagstuk bestonden om de Jordaan over te steken om zich bij David te voegen, waarbij zij zich een weg baanden door de aanhangers van Saul, en alle dalbewoners ten Oosten en ten Westen van de Jordaan op de vlucht dreven.

16-18 Toen David nog in de bergvesting van Adullam verblijf hield, kwamen er eens enige mannen uit de stam Benjamin en Juda tot hem. David trad hen buiten de spelonk tegemoet en zeide tot hen: „Indien gij met vrede tot mij komt, met de bedoeling om mij te helpen, dan ben ik van harte één met u; wanneer gij echter met bedriegelijke bedoelingen komt, om verraad te plegen en mij aan mijn tegenstanders over te leveren, hoewel er geen onrecht bij mij gevonden wordt, dan moge de God onzer vaderen, de God van Abraham, Izak en Jacob, Die de onschuldigen beschermt en de boosdoeners straft, dat zien en u daarvoor straffen!"

Toen voer de Geest Gods in Amasai, het hoofd van „de Dertig", en in grote innerlijke bewogenheid riep hij uit: „U behoren wij toe, o David! Aan uw zijde scharen wij ons, om met u te strijden, o zoon van Isai! Heil, heil u, en heil hem die u helpt! Want uw God helpt u!"

Zo gaf hij uiting aan zijn geloof in Gods belofte aan David.

Daarop nam David hen aan en stelde hen aan het hoofd van de schare strijders die zich om hem verzamelde.

19-22 Ook uit de stam Manasse hebben er zich aan Davids zijde geschaard, in de dagen toen hij met de Filistijnen tegen Saul ten strijde trok. Zover dat hij ook aan de zijde der Filistijnen streed tegen Saul, kwam het echter niet, omdat de vorsten der Filistijnen hem na onderlinge beraadslaging wegzonden, want zij zeiden: „In de strijd zal David Sauls zijde kiezen, en voor de prijs van onze hoofden zich bij zijn heer Saul aangenaam maken". Daarom zond koning Achis David met zijn mannen weg.

Op die tocht naar Siklag liepen uit de stam Manasse tot hem over: Adnach, Jozabad, Jediaël, Michaël, Jozabad, Elihoe en Sillethai; zij waren geslachtshoofden uit de stam Manasse, die zich met hun mannen aan Davids zijde schaarden en hem geholpen hebben bij de achtervolging van de bende der Amalekieten, die gedurende Davids afwezigheid Siklag overvallen en geplunderd, en de vrouwen en kinderen weggevoerd hadden. Zij allen waren weerbare mannen, en werden oversten in het leger dat zich om David verzamelde. Want dagelijks voegden zich bij David mannen om hem te helpen, totdat het een groot leger werd, dat hij uit Gods hand ontving en dat door Gods zegen een krachtig leger heten mocht.

4. *Opsomming van hen die David te Hebron tot koning verhieven.* 12 : 23-40.

12:23-37 Dit zijn de getallen van de tot de krijgsdienst toegeruste scharen manschappen, die te Hebron tot David kwamen, om naar 's HEREN bevel het koningschap van Saul op hem te doen overgaan:

Van de Judeërs was het een betrekkelijk klein aantal, dat aan de inhuldiging van David tot koning over geheel Israël deelnam. Over de stam Juda had David immers reeds zeven jaar als koning geregeerd. Met het oog op de algemene verbroedering van alle stammen was het daarom gewenst dat Juda bij deze gelegenheid niet te veel op de voorgrond trad. De mannen van de stam Juda hadden trouwens met het oog op de grote toeloop van mannen uit alle stammen van Israël, nog wel een andere taak te vervullen[1]).

[1]) Zie vs 39, 40.

Zo was het uit de stam Juda slechts een klein getal van met schild en speer gewapenden, dat uit naam van de gehele stam aan de plechtige inhuldiging van David te Hebron deelnam, namelijk zes duizend en acht honderd strijdbare mannen.

Datzelfde gold ook van de Simeonieten, wier gebied door dat van de stam Juda ingesloten was, waardoor zij tegelijk met de mannen van Juda David reeds als koning erkend hadden. Van hen waren er daarom slechts zeven duizend en honderd weerbare mannen voor de krijgsdienst, die aan de algemene inhuldiging deelnamen.

Van de Levieten waren er vier duizend zes honderd. Verder ook Jehojada, die familiehoofd was van het geslacht der Aäronieten, en met hem drie duizend zeven honderd man, alle afstammende van Aärons zoon Ithamar. Uit het geslacht van Aärons zoon Eleazar was er verder ook nog Sadok, die later door Salomo tot hogepriester aangesteld werd in Abjathars plaats. Sadok was toen nog een jonge, strijdbare man. Zijn geslacht was zo talrijk, dat het twee en twintig familiehoofden telde, die met hem naar Hebron togen om aan de inhuldiging van David deel te nemen.

Van de Benjaminieten, de stamgenoten van Saul, kwamen er slechts drie duizend, omdat tot op dat ogenblik de meerderheid van hen aan het huis van Saul trouw bleef.

Van de Efraïmieten waren er twintig duizend acht honderd weerbare mannen, allen mannen die in aanzien stonden bij hun familiën.

Van de halve stam Manasse, aan de West-zijde van de Jordaan, waren er achttien duizend, die bij name verkozen waren om aan de plechtige inhuldiging van David te Hebron deel te nemen.

Van de stam Issaschar waren er twee honderd geslachtshoofden, wijze mannen, die begaafd waren met een scherpe blik op de politieke toestand van hun dagen, zodat zij een juist inzicht hadden in wat Israël te doen stond. Naar het woord van deze twee honderd richtten zich alle mannen van de stam Issaschar, waarom zij nu ook te Hebron kwamen om David koning te maken over geheel Israël.

Van de stam Zeboelon kwamen er vijftig duizend, allen

mannen die in staat waren om in het leger uit te trekken ten strijde en die in het voeren van allerlei wapentuig bedreven waren en die tesamen met een onwankelbaar hart een vast-aaneengesloten slagorde vormden.

Van Naphtali duizend oversten en met hen drie duizend zeven honderd man, gewapend met schild en speer.

Van de Danieten acht en twintig duizend zes honderd, ten strijde toegerust.

Van de stam Aser veertig duizend, allen strijdbare mannen, in staat om in het leger uit te trekken ten strijde.

Uit het Over-Jordaanse, van de stammen Ruben en Gad en de halve stam Manasse kwamen er honderd twintig duizend, die allerlei wapentuig met zich meevoerden.

38 Die allen waren strijdvaardige krijgslieden. Van ganser harte kwamen zij naar Hebron om spontaan en vrijwillig David in te huldigen als koning over geheel Israël. Ook bij het gehele overige Israël, bij allen die niet naar Hebron gekomen waren, leefde slechts de eenparige wens om David koning te maken.

39 Al die honderdduizenden, die tot David gekomen waren te Hebron, bleven daar drie dagen bij hem, etende en drinkende, want hun broeders, de mannen van de stam Juda, hadden een feestmaaltijd voor hen klaar gemaakt.

40 Ook uit het gebied der naburige stammen, ja zelfs tot uit het Noorden van het land, uit het gebied van de stammen Issaschar, Zeboelon en Naphtali, werden op allerlei lastdieren, op ezels, kamelen, muildieren en runderen, grote voorraden levensmiddelen naar Hebron gebracht om die grote menigte te onthalen: meelspijzen, vijgen- en rozijnenkoeken, en wijn en olie, en groot- en kleinvee in menigte. Allen wilden het hunne bijdragen voor de viering van het grote nationale feest te Hebron, want er was vreugde in gans Israël.

III. DAVIDS BEMOEIENISSEN MET DE ARK. 13 : 1—17 : 27.

1. *De eerste poging om de ark naar Jeruzalem te brengen.* 13 : 1-14.

13 : 1-3 Zo was David dan tot koning uitgeroepen over geheel

Israël. Na de inname van de Jebus-burcht bracht David zijn residentie naar de Sion over. Als theocratisch vorst wilde hij zijn residentie ook maken tot middelpunt van de dienst des HEREN. Daarom beraadslaagde hij met de oversten van duizend en met de oversten van honderd, dat wil zeggen met alle vorsten. Hij legde aan die vorsten als vertegenwoordigers van het gehele volk zijn plan voor en zeide tot hen: „Indien het u goed dunkt en de zaak ook de goedkeuring van de HERE onze God kan wegdragen, laat ons dan met bekwame spoed en met terzijdestelling van alle bedenkingen bericht zenden naar onze overige broeders in al de verschillende landstreken en stamgebieden van Israël, en evenzo naar de priesters en Levieten, die wonen in de hun toegewezen steden met voorsteden — laat ons hun bericht zenden met het bevel dat zij zich bij ons voegen, opdat wij gezamenlijk de ark onzes Gods terughalen uit de plaats harer vergetelheid, waar zij nu wegschuilt, en haar weer een plaats der ere geven in ons midden. Want in de dagen van Saul hebben wij ons practisch om haar niet bekommerd en niet naar haar omgekeken".

4 Toen betuigde de gehele vergadering haar instemming met Davids woorden, en zij zeiden: „Dat moeten wij doen", want de zaak was goed in de ogen van allen die daar als vertegenwoordigers van het gehele volk bij David vergaderd waren.

5 Daarop zond David boden door het ganse land, van de beek van Egypte in het Zuiden tot aan de heirweg van Hamath in het Noorden, opdat er vertegenwoordigers van gans Israël tot hem zouden komen, om gezamenlijk de ark Gods te gaan halen uit Kirjath-Jearim, waar zij sinds haar terugkeer uit het land der Filistijnen, nu ongeveer zeventig jaar geleden, onderdak gevonden had in het huis van Abinadab.

6 Daarop toog David met die vertegenwoordigers van geheel Israël, die in getale van niet minder dan dertig duizend man tot hem gekomen waren, naar Kirjath-Jearim, in Juda — welks oude Kanaänietische naam Baäla was — om de ark Gods, van de getrouwe VerbondsGod, van de HERE, Die Zijn genadetroon bij Zijn volk gevestigd heeft en in hun midden op de cherubs troont — zoals de naam

des HEREN in het gebed vaak aangeroepen wordt — vandaar over te brengen naar de Sion.

7 Onbekend met het voorschrift dat de ark moest worden gedragen, volgden zij bij het transport het voorbeeld der Filistijnen en plaatsten de ark op een nieuwe wagen, die nog nooit voor een ander doel was gebruikt en waaraan dus nog niets onreins kleefde. Zo voerden zij haar uit het huis van Abinadab, op de heuvel, terwijl Oezza en Achjo, de beide zonen van Abinadab, de wagen begeleidden.

8 En David en alle mannen van gans Israël die bij hem waren, gaven uiting aan hun vreugde met huppelen en dansen vóór de ark uit, en uit alle macht zongen zij feestliederen onder begeleiding van allerlei muziekinstrumenten: harpen en citers en pauken en cimbalen en trompetten.

9 Toen zij bij de dorsvloer van Kidon kwamen, gleden de runderen uit, die voor de wagen gespannen waren, waarop Oezza zijn hand uitstrekte om de ark tegen te houden dat zij niet zou kantelen en van de wagen afvallen.

10 Daarop ontstak de toorn des HEREN tegen Oezza, en de HERE sloeg hem, dat hij op hetzelfde ogenblik neerviel, omdat hij zijn hand uitgestrekt had naar de ark des HEREN en daarmede aan de majesteit van de heilige God zich vergrepen en de heiligheid des HEREN, Die op de cherubs troont, geschonden had.

Zo stierf hij daar voor Gods aangezicht.

11 Toen ontstak David, die de eigenlijke oorzaak van dit godsgericht niet aanstonds doorzien kon, in toorn, omdat de volvoering van zijn plan zo'n ramp met zich bracht en de HEERE Oezza zo plotseling uit het leven wegrukte.

Om dit droef gebeuren noemde men die plaats Peres-Oezza — „Scheur van Oezza" — en dat is haar naam tot op deze dag.

12 Spoedig daarop, toen David bij nadere bezinning begreep dat dit godsgericht over Oezza zijn oorzaak vond in het niet-nakomen van de voorschriften, die de HERE met betrekking tot het vervoeren van de ark gegeven had[1]), maakte Davids toorn echter plaats voor vrees, en hij zeide: „Hoe kan ik de ark Gods tot mij brengen? Wanneer het

[1]) Zie Num. 7 : 9; 10 : 17; Deut. 10 : 8.

aanraken van de ark zó door God gestraft wordt, hoe kan ik ze dan in mijn nabijheid op de Sion laten brengen?"

13 Daarom zag David van de verdere volvoering van zijn plan af; hij liet de ark niet tot zich komen in de stad van David, op de Sion, maar liet haar neerzetten in het huis van de Leviet Obed-Edom, die afkomstig was uit Gath-Rimmon.

14 Zo bleef de ark Gods bij het huis van Obed-Edom gedurende drie maanden in een afzonderlijk vertrek. En de HERE zegende Obed-Edom en alles wat hij had, om duidelijk te laten blijken dat Zijn toorn door Oezza's dood was gestild en men voor de tegenwoordigheid van de ark niet bevreesd behoefde te zijn, zodat David ook van de volvoering van zijn plan, om de ark naar de Sion over te brengen, niet behoefde af te zien, mits bij het vervoer van de ark de voorschriften der wet slechts in acht genomen werden.

2. *De bouw van Davids paleis, zijn persoonlijk leven te Jeruzalem en zijn zegevolle strijd met de Filistijnen.* 14 : 1-17.

14 : 1 Toen David zijn residentie reeds geruime tijd op de Sion gevestigd had, zond Hiram, de koning van Tyrus, welke stad toen aan het hoofd van de Phoenicische stedenbond stond, een gezantschap tot David. Met het oog op zijn wereldhandel was er hem namelijk alles aan gelegen in een vriendschappelijke verhouding te staan tot zijn machtige buurman, de beheerser der Palestijnse landen. Daarom zond hij een gezantschap tot David om hem kostbaar cederhout van de Westelijke helling van de Libanon aan te bieden, en steenzetters en timmerlieden, om voor David een paleis te bouwen.

2 Zo bemerkte David uit het slagen van zijn ondernemingen en uit de hoge eer, die hem door dit gezantschap der Phoeniciërs te beurt viel, dat de HERE het koningschap hem definitief in handen gegeven en hem als koning over Israël bevestigd had. Want zijn koningschap was hoog verheven geworden en tot aanzien gekomen, omdat de HERE Israël tot Zijn volk verkoren had en het tot een groot volk maken wilde.

3-7 Hoewel de HERE in de koningswet, die de HERE bij monde van Mozes gegeven had[1]), het nemen van veel vrouwen aan Israëls koningen nadrukkelijk verboden had, liet David zich er toch toe verleiden om bij het toenemen van zijn macht de gewoonte der Oosterse vorsten te volgen, er een grote harem op na te houden.

Zo nam hij, toen hij zich te Jeruzalem gevestigd had, nog meer vrouwen, uit wie hem nog meer zonen en dochteren geboren werden.

Dit zijn de namen van hen die aan David te Jeruzalem geboren werden: Sammoea, Sobab, Nathan en Salomo; dit zijn de vier zonen die Bathseba hem schonk. Verder Jibchar, Elisoea, Elpelet, die waarschijnlijk vroegtijdig gestorven is, evenals Nogah[2]); verder Nefeg, Jafia, Elisama, Beëljada en Elifelet.

8 Gedurende de jaren, waarin David als koning over enkele stammen van Israël te Hebron regeerde, hadden de Filistijnen zich daar niet tegen verzet. De onderlinge strijd, zo meenden zij, tussen David en Sauls zoon Isboseth, die vooral in het Oost-Jordaanland steun vond, zou de kracht van Israël verzwakken. Zodra zij echter hoorden dat geheel Israël zich rondom David had geschaard en dat alle stammen van Israël hem te Hebron tot koning over geheel Israël gezalfd hadden, wilden zij aan die snel-toenemende macht van Israël een einde maken. Daarom trokken alle Filistijnen op om David, die toen nog niet op de Sion zetelde, te zoeken.

Toen David dat hoorde, trok hij uit de bergvesting in het Judese gebergte hen tegemoet.

9 Intussen waren de Filistijnen gekomen en hadden zich verspreid in het dal der Refaïeten, ten Westen van Jeruzalem. Wellicht meenden zij juist daar steun te zullen ontvangen van de stedenbond van Gibeon.

10 David wilde een flank-aanval op de Filistijnen ondernemen. Vóór hij daartoe overging, vroeg hij echter eerst door bemiddeling van Abjathar en de efod, of dit plan de goedkeuring van God kon wegdragen: „Zal ik tegen

---

1) Zie Deut. 17 : 17.
2) De naam van Elpelet en Nogah ontbreekt in de lijst van II Sam. 5 : 15.

de Filistijnen optrekken en geeft Gij ze in mijn hand?"
En de HERE zeide tot hem: „Trek op, want Ik geef ze in
uw hand".
11 Daarop trokken David en zijn mannen op tegen Baäl-
Perasim, waar hij zich zo onverhoeds op de Filistijnen
wierp en hen zo hopeloos uiteensloeg, dat het was of zij
door een neerstortende watervloed overspoeld werden. Van
die glorierijke zege gaf David geheel Gode de eer, want hij
zeide: „Door mijn bemiddeling heeft God mijn vijanden
uiteengeslagen, evenals een dam doorbroken en weggespoeld
wordt door een stroom van wassend water, die alles weg-
spoelt en meesleurt wat hem in de weg komt".
Naar dit woord van David ontving die plaats waar de
slag geleverd was, de naam Baäl-Perasim, wat letterlijk
betekent: Bezitter van breuken, en wat wij dus zouden
kunnen weergeven met Breukdorp.
12 Zó verpletterend was de nederlaag die David aan de
Filistijnen toebracht, dat zij zelfs niet de gelegenheid had-
den hun goden, die zij in de strijd meegevoerd hadden
om van hun onmiddellijke hulp verzekerd te zijn, uit Davids
hand te redden, maar die op het slagveld moesten achter-
laten.
Naar het goddelijk voorschrift[1]) werden zij op Davids
bevel met vuur verbrand. Zo wiste David volkomen de
smaad uit die de Filistijnen eertijds door het wegvoeren
van de ark tijdens het hogepriesterschap van Eli over Israël
gebracht hadden.
13 Hoewel zij een zware nederlaag geleden hadden, trok-
ken de Filistijnen toch spoedig weer op om de geleden
nederlaag te wreken, en opnieuw drongen zij door in het
dal der Refaïeten.
14 Ook nu weer vroeg David door bemiddeling van de
efod aan God wat hij doen moest. En God zeide tot hem:
„Gij moet de vijand niet tegemoet rukken om een front-
aanval te ondernemen en hen op de vlucht voor u uit te
drijven; maak een omtrekkende beweging, dat gij hen in
de rug kunt aanvallen, en nader hen van tegenover de
15 moerbeziënbomen. Zodra gij dan in de toppen der bomen

---

1) Zie Deut. 7 : 5, 25.

een geruis hoort alsof er een leger in aantocht is, bind dan haastig de strijd met de vijand aan, want dan is God voor u heen uitgetrokken om het leger der Filistijnen te slaan".

16 En David volgde nauwkeurig de aanwijzingen die God hem gegeven had, en zij sloegen het leger der Filistijnen van Gibeon af, ten Noord-Westen van Jeruzalem, waarheen de Filistijnen de vlucht genomen hadden, tot in de nabijheid van Gezer.

17 Deze beide schitterende overwinningen die David wist te behalen op hen die tot voor korte tijd als onbestreden beheersers van West-Jordaanland konden worden beschouwd, maakte allerwege zo'n diepe indruk, dat Davids naam op aller lippen was, en zijn roem door alle landen verbreid werd.

Zo bewerkte de HERE dat alle volken beducht waren voor zijn macht en hem vreesden.

3. *De overbrenging van de ark naar Jeruzalem.* 15 : 1—16 : 3.

15 : 1 En David richtte zijn paleis in tot woonruimte voor zich en voor zijn vrouwen en kinderen, zodat hij met zijn vrouwen en kinderen in de Davidsstad wonen kon. Ook voor de ark Gods bracht hij een plaats in gereedheid op de Sion. Nadat hij gehoord had dat de HERE het huis van Obed-Edom en al wat hij had, gezegend had ter wille van de ark Gods, kwam namelijk het verlangen weer bij hem boven de ark alsnog naar de Sion over te brengen, om zodoende de Sion te maken tot middelpunt van de officiële eredienst. Terwijl hijzelf in een paleis woonde, sloeg hij als voorlopige verblijfplaats voor de ark op de Sion een tent op.

2 Gedachtig aan wat bij de eerste poging om de ark naar Jeruzalem over te brengen, met Oezza geschied was, sprak David: „Wanneer wij de ark Gods overbrengen naar Jeruzalem, dan mag zij uitsluitend door de Levieten gedragen worden, want hen heeft de HERE uitverkoren om de ark te dragen en voor altijd Hem daarmee te dienen".

3 Met het oog op de plechtige overbrenging van de ark naar Sion verzamelde David het ganse Israël te Jeruzalem,

namelijk de oudsten en de oversten van duizend, opdat zij zouden deelnemen aan de feestelijke processie om de ark des HEREN over te brengen naar de plaats die hij voor haar gereed gemaakt had.

4 Uit al die vertegenwoordigers van gans Israël, die naar Jeruzalem gekomen waren, verzamelde David daarna in engere kring om zich heen de zonen van Aäron, namelijk de hogepriesters Sadok en Abjathar en de Levieten, om met hen over het transport van de ark te beraadslagen en de bijzonderheden van de plechtige processie vast te stellen.

5-10 Behalve die beide nakomelingen van Aäron, de hogepriesters Sadok en Abjathar, waren het de volgende Levieten die aan de beraadslaging deel namen: van de zonen van Kehath de vorst Oeriël, en met hem honderd en twintig van zijn broeders, allen behorende tot het geslacht van Kehath; van de zonen van Merari de vorst Asaja en met hem twee honderd twintig van zijn broeders uit het geslacht van Merari; uit het geslacht van Levi's derde zoon Gersom de vorst Joël en met hem honderd en dertig van zijn broeders uit het geslacht der Gersomieten; verder uit het geslacht van Elisafan, een kleinzoon van Kehath, de vorst Semaja met twee honderd van zijn broeders; van de zonen van Chebron, een zoon van Kohath, nam aan de beraadslaging deel de vorst Eliël met tachtig van zijn broeders, en van de zonen van Oezziël ook een zoon van Kehath, de vorst Amminadab met honderd en twaalf van zijn broeders.

In 't geheel waren het dus zes groepen Levieten, waarvan er niet minder dan vier behoorden tot de Kehathieten. Dat behoeft geen verwondering te wekken, omdat naar luid van 's HEREN voorschrift de Kehathieten aangewezen waren om de heiligste voorwerpen te dragen[1]).

11 Nadat zij aldus samen beraadslaagd hadden over de wijze, waarop de ark naar Jeruzalem zou worden overgebracht, ontbood David de beide priesters Sadok en Abjathar, die toentertijd beiden als hogepriester fungeerden, benevens de vorsten der zes genoemde Levieten-groepen, namelijk Oeriël, Asaja, Joël, Semaja, Eliël en Amminadab,

12 en hij zeide tot hen: „Uw taak is, als familiehoofden der

---

1) Zie Num. 4 : 4, 15; 7 : 9.

Levieten, om met uw broeders de ark over te brengen uit
het huis van Obed-Edom naar Jeruzalem. Daarom moet
gij, familiehoofden der Levieten, en uw broeders, u hei-
ligen, dat wil zeggen dat gij uw lichaam en uw klederen
hebt te wassen en u te onthouden hebt van alle verontrei-
niging, en brengt dan de ark van de HERE, de God van
Israël, naar de plaats die ik in Jeruzalem voor haar gereed
gemaakt heb.
13 Gij weet wat er drie maanden geleden gebeurd is, toen
wij de ark haalden uit het huis van Abinadab. Omdat gij
toen de ark niet gedragen hebt, heeft de HERE onze God
die breuk onder ons geslagen en is Zijn toorn tegen ons
ontbrand, ten gevolge waarvan Oezza zo plotseling gestorven
is. Wij hebben daar allen tesamen schuld aan, omdat wij
verzuimd hadden na te gaan wat de HERE over het trans-
port der ark voorgeschreven heeft, dat zij namelijk aan
haar draagbomen door de Levieten gedragen moet worden.
Door dat na te laten hebben wij tegenover de HERE ons
bezondigd".
14 Daarop deden die priesters en Levieten naar het woord
van David. Zij wiesen hun lichaam en hun klederen en
onthielden zich van alle verontreiniging, opdat zij de ark
van de HERE, de God van Israël, naar Jeruzalem mochten
15 overbrengen. En de Levieten droegen de ark aan de draag-
bomen op hun schouder, zoals Mozes overeenkomstig het
woord des HEREN voorgeschreven had.
16 Met het oog op de opstelling van de stoet gaf David
aan de zes genoemde vorsten der Levieten opdracht, dat
zij hun broeders, de zangers, moesten opstellen met muziek-
instrumenten om de zang te begeleiden, met harpen en
citers en hel-klinkende koperen cimbalen, om daarmede
een luid vreugdegedruis te doen horen en de klank van
zang en muziek te verhogen. Die zangers met hun muziek-
instrumenten moesten de stoet openen.
17 Zo stelden de Levieten aan het hoofd van de stoet
Heman, de Kehathiet, de zoon van Joël, en uit het geslacht
van Gersom Asaf, de zoon van Berechja, en uit het ge-
slacht van Merari Ethan, de zoon van Koesaja.
18 Verder was er een tweede groep, bestaande uit twee
maal zeven personen, te weten Zacharja, Jaäziël, Semira-

moth, Jechiël, Oenni, Eliab, Benaja, Maäseja, Mattithja, Elifelehoe, Mikneja, Obed-Edom, Jeïël en Azarja[1]), de poortwachters bij de ark, die er dus tijdens het transport voor moesten waken dat niemand tot de ark zou naderen.

19 Naar de instrumenten die ze bespeelden, vormden deze zangers drie koren. De zangers Heman, Asaf en Ethan deden dienst als kapelmeesters en moesten muziek maken met koperen cimbalen, om daarmede de toon aan te geven en zodoende de zang te dirigeren.

20 Zacharja, Jaäziël, Semiramoth, Jechiël, Oenni, Eliab, Maäseja en Benaja speelden op harpen met sopraanstem-
21 men; Mattithja, Elifelehoe, Mikneja, Obed-Edom, Jeïël en Azarja speelden op citers met basstemmen, om de zang te begeleiden.

22 Na deze drie koren van zangers met verschillende muziekinstrumenten kwam Kenanja, die aan het hoofd stond van de Levieten aan wie het dragen van de ark was toevertrouwd. Hij gaf aanwijzingen omtrent het dragen van de ark, wijl hij daarmede volkomen op de hoogte was.

23 Daarna volgden Berechja en Elkana, poortwachters, die voor de ark uit liepen en er voor te waken hadden dat geen onbevoegde tot de ark naderde.

24 Na hen volgden zeven priesters, namelijk Sebanja, Josafat, Nethaneël, Amasai, Zacharja, Benaja en Eliëzer. Zij bliezen op zilveren trompetten en omringden de ark, die aan haar draagbomen door de Levieten op hun schouders gedragen werd.

Daarna volgden Obed-Edom en Jechia, poortwachters, die achter de ark liepen en er voor moesten waken dat van die zijde geen onbevoegden tot de ark zouden doordringen. De stoet werd gesloten door David met de oudsten van Israël en de oversten van duizend als vertegenwoordigers van heel het volk.

25 Geheel in overeenstemming met de aldus getroffen regelingen had daarna ook het overbrengen van de ark uit het huis van Obed-Edom naar Jeruzalem plaats. Vol heilige vreugde maakte David met de oudsten van Israël en de

1) Uit vs 21 blijkt dat deze laatste naam in vs 18 uitgevallen is.

oversten van duizend als vertegenwoordigers van het volk zich op, om de ark van het verbond des HEREN te gaan halen uit het huis van Obed-Edom.

26 Ditmaal ging het anders dan drie maanden geleden, toen Oezza door de toorn des HEREN werd gedood. Want God hielp de Levieten, die de ark van het verbond des HEREN droegen, zodat het transport zonder enig incident mocht plaats vinden.

Uit blijde dank voor die betoonde gunst des HEREN offerde men, toen de dragers van de ark zes schreden hadden afgelegd, een dankoffer van zeven stieren en zeven rammen.

27 Als hoofd van het priesterlijk volk was David bij de processie gekleed in een opperkleed van fijn lijnwaad, dezelfde stof waaruit ook de priestergewaden vervaardigd worden. Ook al de Levieten die de ark droegen, en de zangers, en Kenanja, die aan het hoofd stond van de Levieten die de ark droegen, waren bekleed met eenzelfde opperkleed van fijn lijnwaad. Bovendien droeg David een linnen lendenschort, zoals dat behoort tot het ambtsgewaad der priesters.

28 Zo bracht geheel Israël de ark des verbonds des HEREN uit het huis van Obed-Edom naar Jeruzalem met gejuich en met bazuingeschal en trompetten en cimbalen, spelende op harpen en citers.

29 Toen de ark van het verbond des HEREN bij de Davidsstad gekomen was, keek Michal, de dochter van Saul, uit een venster. Toen zag ze koning David springen en vreugde bedrijven, waarbij hij zijn opperkleed van fijn lijnwaad afgeworpen had, zodat zijn bovenlijf en benen bloot waren. Zij kon in zijn vreugde echter niet delen. Tijdens de regering van haar vader was de dienst des HEREN in verval geraakt en had men om de ark zich niet bekommerd[1]). Zelf was zij in het bezit van afgodsbeelden[2]). Zij zag in David een dapper held, die zij liefhad[3]), maar aan zijn vroomheid had zij geen deel. Daarom ergerde zij zich aan zijn ootmoed, waarmee hij nu in vrome geestdrift zich voor de HERE op één

1) Zie I Kron. 13 : 3.
2) Zie I Sam. 19 : 13, 16.
3) Zie I Sam. 18 : 28.

lijn stelde met al het volk, en zij verachtte hem in haar hart.

16 : 1 Toen zij de ark Gods op de voor haar bestemde plaats op de Sion gebracht hadden, stelden zij haar op in de tent, die David voor haar opgeslagen had.

Uit dank voor het welslagen van het transport brachten zij daarna onder leiding van David brandoffers en dankoffers voor Gods aangezicht.

2, 3 Nadat David het brengen van de brandoffers en dankoffers beëindigd had, zegende hij het volk in de naam des HEREN. Opdat zij feestmaaltijden zouden kunnen houden, deelde hij daarna aan iedere Israëliet, zowel man als vrouw, feestgaven uit; ieder ontving een rond, voor offermaaltijden gebakken broodkoek, een rozijnenkoek en een kruik wijn.

4. *De dienst bij de ark en in Gibeon.* 16 : 4-43.

16 : 4 Nadat de plechtige overbrenging van de ark en de feestmaaltijd ten einde waren, trof David ook maatregelen ter voorziening in de dienst, die bij de ark op de Sion gehouden moest worden. Daartoe stelde hij vóór de ark des HEREN enkele Levieten aan die moesten dienst doen om met het bespelen van verschillende muziekinstrumenten het volk Israël bij de HERE in gedachtenis te brengen, en om de HERE, Israëls God, te loven en te prijzen.

5 Asaf stond aan het hoofd van die Levieten. Als tweede in rang volgde op hem Zacharja; verder waren er Jaäziël[1]), Semiramoth, Jechiël, Mattithja, Eliab, Benaja, Obed-Edom en Jeïël, die eveneens bij het overbrengen van de ark naar de Sion als muzikanten hadden dienst gedaan. Zij waren met harpen en citers toegerust. Asaf had, evenals bij het
6 transport van de ark, ook nu koperen cimbalen, terwijl tenslotte Benaja en Jachaziël tot taak hadden zich voortdurend met trompetten te laten horen vóór de ark van het verbond Gods.

7 Op diezelfde dag van de aanvang van de liturgische muzikale dienst om de HERE te loven en het volk Israël bij

[1]) In de overgeleverde tekst staat hier Jeïël, dat blijkens 15 : 18 een schrijffout is voor Jaäziël.

de HERE in gedachtenis te brengen, gaf David aan Asaf en aan de zo even genoemde Levieten, die hem bij de muzikale dienst terzijde moesten staan, opdracht om met het volgende lied het volk Israël op te wekken tot een prijzen van des HEREN grote daden:

8 Looft en dankt de HERE!
Verheerlijkt Zijn Naam!
Vertelt aan de volken
die Hem nog niet kennen,
welke grote verlossingsdaden
de HERE gedaan heeft!
9 Zingt Hem ter ere!
Zingt psalmen tot Zijn lof!
Roept luide uit
al Zijn grote daden en wonderen,
die Hij voor ons verricht heeft!
10 Roemt in de HERE,
Die Zijn heilige Naam
ons heeft bekend gemaakt!
Laat het hart van allen
die tot de HERE de toevlucht nemen,
zich verblijden om Zijn heerlijke verlossingsdaden.
11 Verwacht uw hulp in alle nood
steeds van de HERE.
Laat Zijn sterkte u bemoedigen
en kracht schenken,
en leeft dicht bij Hem,
opdat het licht Zijns aangezichts
uw pad overstrale,
en alle duisternis voor u wegdrijve!
12 Gedenkt daaraan,
die Hij ten behoeve van Zijn volk gedaan heeft,
aan de wondertekenen die Hij deed,
en de straffende oordelen
die Hij uitsprak
over alle vijanden van u,
13 o Zaad van Israël, Zijn dienaar.
Gedenkt daaraan,
gij kinderen van Jacob,

Zijn uitverkorene,
die Hij boven Ezau liefhad
en verkoren heeft!
14 Want Hij, de HERE, de getrouwe VerbondsGod,
heeft steeds getoond
onze God te willen zijn.
Wel strekt Zijn heerschappij zich uit
over de ganse aarde,
en gaan Zijn oordelen
over alle volken,
maar tot òns staat Hij toch
in een zeer bijzondere verhouding,
omdat Hij de HERE is,
Die Zijn verbond met ons opgericht heeft.
15 Maar gelijk Hij Zelf
in Zijn verhouding tot Zijn volk
door Zijn verbond Zich laat leiden,
zo vraagt Hij van u, Zijn volk,
dat gij dan ook uwerzijds
aan Zijn verbond zult gedenken;
dat gij nooit zult vergeten
de eis van gehoorzaamheid en trouw,
die dat verbond des HEREN
voor u met zich brengt,
maar van geslacht tot geslacht,
tot in het verste nageslacht,
gedachtig zult zijn aan het woord
dat Hij gesproken heeft.
16 't Is Zijn verbond dat Hij reeds
in het verre verleden
met Abraham gesloten heeft[1]),
dat Hij daarna op Moria
voor diens zoon Izak
onder ede heeft herhaald[2]),
17 en later nog eens weer voor Jacob,
tijdens zijn vlucht voor Ezau,
heeft bekrachtigd[3]),

1) Gen. 15.
2) Gen. 22 : 16.
3) Gen. 28 : 13 v.

om ook daarmee te bewijzen
dat het een verbond is
voor alle nageslachten,
een eeuwig verbond,
waarin gans Israël delen zou.
18 Dit was de belofte
die de HERE in dat verbond
onder ede aan de aartsvaders bevestigde:
„Aan u zal Ik het land Kanaän geven
tot een erfelijke bezitting,
die Ik u toegewezen heb".
19 Op verrassende wijze heeft de HERE
die onder ede gegeven belofte
aan u in vervulling doen gaan.
Toen gij nog niet
tot een groot en machtig volk geworden waart,
maar nog slechts gering in aantal,
een handjevol vreemdelingen in het land —
20 toen de aartsvaders nog geen voet grond
van het Beloofde Land in bezit hadden,
maar als nomaden
nu eens hierheen, dan weer daarheen
moesten trekken,
om nu bij dit, dan bij dat volk
een woonplaats te zoeken,
nu eens in Kanaän,
dan weer in Egypte[1])
of bij de Filistijnen in het Zuiderland[2]) —
toen zij dus
van vele gevaren waren omringd,
en op allerlei wijze
van vreemdelingen afhankelijk waren,
en alles er op scheen te wijzen
dat er van de vervulling van de belofte des HEREN
niets komen zou —
21 toen is de HERE nochtans steeds
aan Zijn verbond gedachtig geweest,

---

1) Zie Gen. 12 : 10-20.
2) Zie Gen. 20 en 26.

en heeft met Zijn beschermende macht
hen steeds beveiligd.
Hij liet niet toe
dat ook maar iemand
hen zou onderdrukken;
zelfs werden koningen
om hunnentwil bestraft[1]).
22 De HERE deed hen beseffen
dat de aartsvaders,
als gezalfden des HEREN,
onder Zijn bijzondere bescherming stonden,
en dat hun,
als dragers van het profetische woord Gods,
geen kwaad mocht worden aangedaan.
Want zo sprak de HERE:
„Hebt eerbied voor Mijn gezalfden,
die tot Mij in een zeer bijzondere verhouding staan,
en doet Mijn profeten[2]),
aan wie Ik Mijn woord in de mond leg,
geen kwaad".
23 Zingt daarom de HERE, gij ganse aarde!
Schaart u aan Israëls zijde,
en stemt in met zijn lofzang!
Laat de verlossingsdaden des HEREN
steeds weer alom worden bekend gemaakt;
spreekt van Zijn heil dag in dag uit,
24 opdat de HERE
ook onder de heidenen
kome tot Zijn eer!
Doet Zijne glorierijke daân
alom de volkeren verstaan!
Vertelt aan alle volken
hoe heerlijk de HERE is,
en hoe Hij alleen
verlossing kan schenken.
25 Laat de onvergelijkelijke grootheid des HEREN
u daartoe dringen,

---

1) Zie Gen. 12 : 17; 20 : 3.
2) Zie Gen. 20 : 7.

want Hem alleen komt alle lof toe.
Hij is de enige, die waarlijk God is,
en ver verheven boven alle goden
die de andere volken aanbidden.
26 Want al die goden der heidenen zijn afgoden,
nietig en machteloos.
Zij zijn niet bij machte te verlossen,
omdat zij feitelijk niet bestaan,
omdat zij niet *zijn*.
Maar de HERE is de Almachtige,
de Schepper, Die de hemel en de aarde gemaakt [heeft,
27 Die als allerhoogste Koning
troont in de hemel der hemelen,
waar zijn hemelse heirscharen Hem dienen,
vol blinkende majesteit en hemelse heerlijkheid.
Zo troont Hij in Zijn hemelse tempel,
waar alles getuigt van Zijn koninklijke macht,
en Zijn hemelse troongeesten
vol heilige vreugde
hun lust vinden
in het volbrengen van Zijn woord.
28 Die hoge en heerlijke God, de HERE,
Die in de hemel woont
als het paleis Zijner heiligheid,
wil ook op de Sion
Zijn heerlijkheid openbaren.
Wanneer gij daar voor Hem verschijnt,
o alle geslachten en volken der aarde,
buigt u dan ootmoedig voor Hem neder,
als de enige ware God,
en erkent Zijn macht.
29 Geeft Hem de ere die Hem toekomt,
op grond van Zijn zelfopenbaring,
waarmee Hij Zich aan ons heeft bekend gemaakt.
Komt niet met lege handen voor Zijn aangezicht.
Laat ze gevuld zijn met een keur van offergaven,
om Hem daarmede te vereren.
Brengt Hem uw eerbiedige hulde,
en aanbidt de HERE
in heilige feestgewaden!

30 Wees met ontzag voor Hem vervuld,
gij ganse aarde!
Laat eerbiedige vreze
uw aller ziel vervullen,
nu gij toegelaten wordt
in des HEREN tegenwoordigheid,
en gij Hem aanbidden moogt
vóór Zijn ark op de Sion.
Zo zal, wanneer gij in aanbidding
u voor Hem buigt,
de wereld bevestigd worden.
Zij zal niet meer door oorlogen en onrust
bewogen worden,
maar van nu voortaan vaststaan
op onwankelbare grondslagen
onder de heilige en rechtvaardige regering des [HEREN.
31 Laat de ganse schepping
delen in die heilige vreugde
over het heerlijk koningschap des HEREN,
dat ook onder de heidenen
tot erkentenis gekomen is.
Dat de hemelen zich verheugen
en de aarde jubele!
Dat ook onder de heidenen verkondigd worde:
„De HERE, de getrouwe VerbondsGod van Zijn volk
is Koning geworden
over alle volken der aarde!"
32 Laten zee en veld juichen
om die luistervolle openbaring
van de koningsmacht des HEREN.
De Middellandse Zee met haar bruisende golven,
laat ze in blijde jubel zingen
van de heerlijke macht van die Koning!
Het veld met zijn bergen en dalen,
zijn bloemen en bronnen, zijn dieren en vogels,
laat het vol heilige blijdschap
de koningsjubel doen horen!
33 Laat de ganse vernieuwde schepping
heilige vreugde bedrijven
voor het aangezicht des HEREN.

Dat ook de bomen des wouds instemmen
met het eerbetoon der volken
en met de jubel van zee en veld,
nu de HERE verschijnt
om Zijn luister te openbaren
en een einde te maken
aan alle rechtsverkrachting en trouweloosheid;
nu Hij als Koning de ganse aarde gaat richten
naar Zijn heilige rechtsnormen
van waarheid en gerechtigheid.
34 Looft en dankt de HERE,
want Hij is goed,
en heeft ons dat in de historie bewezen.
Want Zijn goedertierenheid
duurt tot in eeuwigheid,
omdat Zijn verbondstrouw haar kracht behoudt
van geslacht tot geslacht!
35 Daarom blijven wij ook verder op Hem hopen,
omdat Hij is de God van ons heil.
Stemt daarom in met onze bede:
Verlos ons, o God onzes heils;
wil wat nu nog uiteengeslagen en verstrooid is,
verzamelen en verenigen,
en red ons uit de handen der heidenen,
opdat ons ganse leven
U dankend gewijd zij,
en wij Uw Naam loven,
en onze heerlijkheid vinden
in Uw lof en prijs!
36 Geloofd zij de HERE,
Israëls getrouwe VerbondsGod,
Van eeuwigheid tot eeuwigheid!

En het ganse volk betuigde zijn instemming met die lofzang in een machtig-aangeheven: „Amen!" en het loofde de HERE.

37 Met het opstellen van de ark in de voor haar bestemde tent op de Sion was een tweede plaats voor eredienst ontstaan naast de tabernakel met het brandofferaltaar,

die zich nog steeds bevond op de hoogte te Gibeon[1]).
Om de dienst bij de beide heiligdommen te regelen, bepaalde David welke priesters en Levieten op de beide plaatsen moesten dienst doen.
Zo verordende hij dat vóór de ark des verbonds des HEREN te Jeruzalem Asaf en zijn boven reeds genoemde broeders[2]) de dienst zouden waarnemen, om daar voortdurend te verrichten wat voor elke dag voorgeschreven was.
38 Verder zou daar ook dienst worden gedaan door Obed-Edom met zijn broeders, in totaal acht en zestig man, terwijl Obed-Edom, de zoon van Jedoethoen, en Chosa bij de ark te Jeruzalem als poortwachters dienst deden[3]).
39 De priester Sadok en zijn broeders, de priesters, moesten echter dienst doen vóór de tabernakel des HEREN, die zich bevond op de hoogte te Gibeon.
40 Hun taak was om voortdurend 's morgens en 's avonds brandoffers aan de HERE te brengen op het brandofferaltaar vóór de tabernakel, om daarin af te beelden Israëls volkomen overgave aan de HERE. Verder moesten zij ook zorg dragen voor alles wat volgens de wet, die de HERE aan Israël gegeven had, tot de taak der priesters behoorde. Zo waren zij onder meer belast met alles wat bij de verschillende reinigingen verricht moest worden[4]) en met de rechtspraak[5]).
41 Terwijl de kapelmeester Asaf de leiding had van de muzikale dienst te Jeruzalem, moesten de beide andere

---

1) Over de vraag wanneer en hoe de tabernakel te Gibeon gekomen was, schrijft Noordtzij in K.V., dat het hem waarschijnlijk voorkomt dat deze daarheen gebracht was na de val van Silo, die dan te danken was aan de samenwerking van de Filistijnen en de Amorieten van de stedenbond van Gibeon. Dezen hadden de buit gedeeld: de ark viel aan de machtigste bondgenoten ten deel, de Amorieten moesten zich met de Godswoning vergenoegen.

2) Zie 16 : 5, 6.

3) Het is opmerkelijk dat in deze door David getroffen regeling de naam van de priester Abjathar geheel niet voorkomt, noch onder hen die te Jeruzalem, noch onder hen die te Gibeon dienst deden. Noordtzij in K.V. meent dat er bij de ark te Jeruzalem niet geofferd werd. I Kron. 18 : 16 schijnt er echter op te wijzen dat Abjathar, die nog tot aan het begin van Salomo's regering als priester optrad, zie I Kon. 1 : 7, 2 : 26 v., aan het hoofd stond van de offerdienst bij de ark in Jeruzalem; vergelijk ook I Kron. 21 : 26.

4) Reiniging van een melaatse, Lev. 14, of na aanraking van een dode, Num. 19.

5) Deut. 33 : 10.

kapelmeesters, Heman en Jedoethoen, dienst doen te Gibeon, met de overige uitgelezen zangers, wier namen boven reeds genoemd zijn[1]), voorzover zij althans geen dienst deden bij de ark te Jeruzalem. Zij moesten zorgen voor de muzikale dienst te Gibeon om de HERE te loven, omdat zijn goedertierenheid in der eeuwigheid is.

42 Heman en Jedoethoen, die als kapelmeesters fungeerden, hadden koperen cimbalen om de toon aan te geven en de muziek te dirigeren, terwijl de anderen toegerust waren met trompetten en met allerlei andere muziekinstrumenten, als harpen en citers, om het godsdienstig gezang ter ere Gods te begeleiden.

Terwijl Jedoethoens zoon Obed-Edom als poortwachter dienst deed bij de ark te Jeruzalem, werden zijn broeders, de overige zonen van Jedoethoen, aangesteld om als poortwachters te dienen bij het heiligdom te Gibeon.

43 Na het overbrengen van de ark naar de Sion gingen allen die aan die feestelijke plechtigheid hadden deelgenomen, naar huis.

En David, die als theocratisch vorst het volk gezegend had[2]), ging ook naar huis, om nu ook zijn gezin met zegenwensen te begroeten.

5. *Niet David bouwt Gods huis, maar God bouwt Davids huis.* 17 : 1-27.

17 : 1 Toen David in zijn paleis woonde, nadat de HERE hem naar alle zijden rust gegeven had van al zijn vijanden, werd hij pijnlijk getroffen door de tegenstelling dat hij zelf in een paleis woonde, waaraan zelfs het kostbare cederhout van de Libanon niet gespaard was, terwijl de ark des HEREN ondergebracht was in een tent.

Hij sprak die gedachte ook uit tegenover de profeet Nathan: „Zie, ik woon in een paleis van cederhout, en de ark des verbonds des HEREN is ondergebracht onder tentdoek".

Zonder zelf met even zo vele woorden van een plan tot tempelbouw te spreken, was het blijkbaar zijn bedoeling

1) 15 : 18-21, 24.
2) 16 : 2.

dat de profeet Nathan zijnerzijds hem daartoe zou opwekken en aansporen. Mocht zijn plan dan later misschien geen volle instemming vinden bij het volk, dan zou hij door dat profetische woord gedekt zijn.

2 Zonder echter over het bouwen van een tempel met een woord te reppen, zeide Nathan tot hem: „Doe alles wat in uw hart is, waar de begeerte van uw hart u toe drijft", waar hij nog aan toevoegde: „want God is met u".

Die woorden sprak Nathan echter niet op grond van een openbaring die de HERE hem geschonken had, maar uitsluitend naar zijn eigen menselijk inzicht. Zo overschreed hij de perken die ook aan een profeet gesteld zijn, wijl hij nu de HERE Zelf verbond met de uitvoering van een niet eens in duidelijke woorden uitgesproken plan van David.

3 Dat plan kon echter Gods goedkeuring niet wegdragen. Daarom geschiedde in die zelfde nacht het woord Gods tot Nathan:

4 „Ga naar Mijn knecht David en zeg tot hem:

Zo zegt de HERE: Niet *gij* zult Mij een huis bouwen om in te wonen".

Met dat woord liet de HERE weten dat eenmaal wel de tijd komen zou dat voor Hem een tempel zou worden gebouwd, maar dat David niet de bouwer daarvan zijn mocht, omdat hij een krijgsman was die veel bloed vergoten had[1]), en hij dus het bouwen van een tempel voor de HERE als een werk des vredes aan een ander moest overlaten.

5 Bovendien had de HERE Zelf tot dusver niet gesproken over de noodzakelijkheid om voor Hem een tempel te bouwen, en David, al was hij dan ook koning over het volk des HEREN, had niet anders te zijn dan knecht des HEREN, die slechts te gehoorzamen had aan 's HEREN bevel. En van enig bevel des HEREN om voor Hem een tempel te bouwen, was tot nog toe geen sprake geweest.

„Want", zo luidde verder de boodschap die Nathan in 's HEREN naam aan David overbrengen moest, „Ik heb in geen huis gewoond van de dag af dat Ik Israël uit Egypte opvoerde tot nu toe. Ik heb toen gezegd dat zij een tent moesten spannen voor Mij ter woning, en in die tent met

1) Zie I Kron. 22 : 8; 28 : 3.

bijbehorende voorhof, die nu eens hier, dan weer daar opgeslagen werd, ben Ik sindsdien rondgetrokken.

6 Wáár die tent ook opgeslagen werd en wáár Ik ook heentrok onder geheel Israël — heb Ik er ooit één woord over gesproken tot één van de richters van Israël, die Ik aangesteld had tot leidslieden om Mijn volk te weiden, dat zij voor Mij een tempel moesten bouwen? Heb Ik hun ooit gevraagd: „Waarom bouwt gij voor Mij niet een cederen huis?"

7 Al mag David voor Mij dan niet een huis bouwen, gij moogt hem echter wel de belofte doen horen, dat Ik zíjn huis bouwen zal.

Daarom moet gij aldus spreken tot Mijn knecht David:

Zo zegt de HERE der heirscharen, Die de getrouwe VerbondsGod is van Zijn volk Israël en de almachtige Koning van de hemelse legermachten, Die dus de wil en het vermogen heeft om Zijn belofte te vervullen en Zijn woord gestand te doen:

Ik ben het Die u door Mijn macht tot eer en aanzien gebracht heb, en u van een schaapherder gemaakt heb tot een herder over Mijn volk. Van dat geringe werk van het weiden der schapen heb Ik u weggehaald, opdat gij een vorst en voorganger zijn zoudt over het volk Israël, dat Ik verkoren en Zelf tot Mijn volk gemaakt heb.

8 En Ik ben met u geweest waar gij ook heentoogt, en heb u veilig bewaard op al uw paden, en heb al uw vijanden voor uw aangezicht uitgeroeid.

Ook verder zal Mijn zegen uw deel zijn. Ik zal uw naam groot maken, zodat gij met ere genoemd wordt onder de groten der aarde.

9 Die zegen, die Ik u als koning van Mijn volk schenken zal, zal Mijn volk Israël ten goede komen, zodat zij voorspoed zullen genieten zoals sinds overoude tijden hun niet ten deel gevallen is.

Want Ik zal Mijn volk Israël een eigen plaats bereiden ter woning, vanwaar het niet meer verdreven zal worden, maar waar het in alle rust wonen kan, zonder dat het meer opgejaagd of verdreven noch ook door misdadigers gekrenkt zal worden, zoals in vroeger tijd geschiedde, toen het
10 verdrukt werd in Egypte en gedurende de ganse richteren-

tijd, vanaf de dagen van Jozua tot aan koning Saul.

Al uw vijanden zal Ik vernederen, zodat gij rust geniet van al uw vijanden en zij Mijn volk Israël geen kwaad kunnen berokkenen.

Bovendien maak Ik u bekend dat *Ik* voor *ú* een huis bouwen zal, en geven zal dat een rijk-gezegende nakomelingschap uit u zal voortkomen en er een hechte band bestaan zal tussen Israëls koninkrijk en uw huis.

Dàn pas zal de tijd gekomen zijn om voor Mij een tempel te bouwen om daarmede tot uitdrukking te brengen de gedachte van Mijn theocratisch koningschap over Mijn volk Israël.

11 Wanneer uw dagen vervuld zullen zijn en gij de weg gaat van alle vlees, die ook uw vaderen gegaan zijn, dan zal Ik uw zaad na u doen opstaan, één uwer zonen[1]), die Ik verheffen zal tot de koninklijke waardigheid en met macht en heerschappij bekleden zal, en zijn koningschap zal Ik bevestigen, dat het duurzaam zijn zal.

12 *Díe* is het die voor Mij een huis bouwen zal als teken en onderpand van Mijn blijvende inwoning in het midden van Mijn volk Israël, en Ik zal zijn troon voor immer vastzetten, zodat ook zijn zonen na hem op de troon zitten zullen en zijn rijk geen einde zal hebben.

13 En hij zal tot Mij in de innigste verhouding staan, want Ik zal hem tot een Vader zijn en hij zal Mij niet maar tot een knecht, maar tot een zoon zijn. Omdat Ik in Mijn verkiezende genade die liefde-verhouding Zelf tot stand breng, zal er ook niets zijn dat vermag daaraan een einde te maken; Mijn gunst zal Ik van hem niet doen wijken, zoals Ik dat gedaan heb bij Saul, die vóór u koning geweest is.

14 Zo zal hij Mij dienen in de uitoefening van Mijn theocratisch koningschap over Mijn volk Israël. Ik zal hem in Mijn huis en in Mijn koningschap tot in eeuwigheid bevestigen en zijn troon zal tot in eeuwigheid vast staan.

Daarom beperkt deze belofte zich niet slechts tot

---

1) Keil meent, o.a. op grond van de weglating van wat in II Sam. 7 : 14b gezegd wordt, dat hier niet van Salomo, maar uitsluitend van de Messias sprake is; mijns inziens ten onrechte; vergelijk ook II Kron. 7 : 18; zie ook Noordtzij K.V.

uw naaste nakomelingen, maar strekt zij over verre toekomst zich uit, en zal zij haar uiteindelijke vervulling eerst vinden in de grote Zoon Davids, de van ouds beloofde Messias.

Díe zal in waarheid Koning zijn in der eeuwigheid, en Zijns koninkrijks zal geen einde zijn[1]), en van Hèm zal het eerst ten volle waar zijn: Ik zal Hem tot een Vader zijn, en Hij zal Mij tot een Zoon zijn[2]). Hij is *dè* Koning, van Mij gezalfd, in Wie het theocratisch koningschap in de volle zin des woords onwrikbaar zal zijn en Wiens troon zal vast staan in der eeuwigheid".

15 Naar al deze woorden, die de HERE hem in de mond gelegd had, en naar dit ganse gezicht, welks vervulling een verre, verre toekomst omsloot, sprak de profeet Nathan tot David.

16 Toen Nathan al deze woorden tot hem gesproken had, ging David, die door deze woorden ten diepste ontroerd was, naar de tent waarin de ark des HEREN zich bevond, en daar bleef hij, in gebed en overpeinzing verzonken, voor het aangezicht des HEREN, om de HERE te danken voor Zijn heerlijke belofte en te bidden om haar vervulling.

In kinderlijke ootmoed over de in het verleden door hem ontvangen zegeningen en in het besef zijner onwaardigheid tegenover de grote en heerlijke genade van God, sprak hij:

„Wie ben ik, o HERE God, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?

17 En toch was dit in Uw ogen nog niet voldoende, o God. Gij vondt dat nog te gering. Daarom hebt Gij nu nog groter weldaden mij in het vooruitzicht gesteld en rijke beloften over het huis van Uw knecht gesproken, die tot in een verre toekomst zich uitstrekken.

Zoals een mens tot een mens spreekt, zo hebt Gij in nederbuigende goedheid U tot mij nedergebogen om te zeggen dat Gij mij nog meer zult verhogen en mijn geslacht nog groter eer van U ontvangen zal, o HERE God!

---

1) Vgl. Luc. 1 : 33.
2) Vgl. Hebr. 1 : 5.

18 Hoe zal ik daarom nu voor U vertolken de dankbaar heid die er leeft in mijn hart, en wat zal ik nog meer tot U zeggen over de ere die Gij Uw knecht bewijst?
Maar Gij zijt de Alwetende, en Gij weet het daarom wel wat er leeft in het hart van Uw knecht.
19 Omdat Gij, o HERE, Uw knecht verkoren hebt om koning te zijn over Uw volk Israël, en naar Uw oneindige liefde en Goddelijke genade, hebt Gij al dit grote gedaan om al deze grote en heerlijke dingen mij bekend te maken.
20 Daarom wil ik U loven, o HERE! Want niemand is U gelijk, en er is geen God behalve Gij, blijkens alles wat wij met onze oren gehoord hebben.
21 Waar ter wereld is er een volk als Uw volk Israël, een geheel enig volk, dat met geen ander volk te vergelijken is?
Waar ter wereld hebben de goden die de volken aanbidden, ooit gedaan wat Gíj gedaan hebt aan Uw volk Israël, dat Gij zijt gaan loskopen uit de slavernij om het tot Uw volk te maken, om daardoor Uw Naam te verheerlijken en Uw heerlijke Naam bekend te maken?
Grote en vreselijke dingen hebt Gij te hunnen behoeve gedaan, door heidense volken uit hun bezitting te verdrijven van voor het aangezicht van Uw volk, dat Gij uit Egypte loskocht.
22 Zo hebt Gij, door al Uw grote en heerlijke daden, die Gij van de dagen van Mozes af ten behoeve van Uw volk gedaan hebt, het volk Israël tot een volk gemaakt dat U voor immer toebehoort en dat dáárom niet wankelen zal, omdat Gij, o HERE, getrouwe VerbondsGod, omdat Gij hun tot God geworden zijt!
23 Nu dan, HERE, laat het woord dat Gij met betrekking tot Uw knecht en tot zijn huis gesproken hebt, tot in eeuwigheid bevestigd worden. Vervul Uw belofte, en doe zoals Gij gesproken hebt.
24 Ja, laat het woord dat gij gesproken hebt, in vervulling gaan, niet slechts ter wille van de eer van mijn huis of de heerlijkheid van mijn volk, maar bovenal en allereerst opdat Uw Naam daar de ere voor ontvange en tot in alle eeuwigheid worde geprezen en groot gemaakt, doordat men zegt: De HERE der heirscharen, de getrouwe VerbondsGod, Die de almachtige Koning is der hemelse leger

machten en de God van Israël, Die heeft in Zijn almachtige trouw Zich waarlijk God betoond voor Zijn volk Israël, waardoor het huis van Uw knecht David vast staat voor Uw aangezicht.

25 Zo *zàl* het ook geschieden — dat is mijn vast betrouwen — omdat Gij, o mijn God, het voor het oor van Uw knecht hebt geopenbaard, dat Gij hem een huis zult bouwen. Daarom heeft Uw knecht ook de moed gevonden dit gebed tot U op te zenden.

26 Zo verwacht ik het nu verder ook alles van U.

Want Gij, o HERE, Gij zijt mijn God, de Waarachtige Die niet liegen kunt en de Getrouwe Die Uw woord zult gestand doen, en Gij hebt dit goede over Uw knecht gesproken.

27 En nu heeft het U in Uw souvereine vrijmacht behaagd het huis van Uw knecht te zegenen, zodat het in eeuwigheid voor Uw aangezicht is. Want Gij, o HERE, hebt gezegend, en Uw woord is waarachtig; daarom zal het ook in eeuwigheid gezegend zijn".

IV. DAVID ALS KRIJGSMAN. 18 : 1—20 : 8.

1. *Davids oorlogen met de omwonende volken.* 18 : 1-13.

18 : 1 Hier volgt een beknopt overzicht van de oorlogen die David met de omwonende volken gevoerd heeft, waaruit blijken kan hoe de belofte des HEREN aan David in vervulling is gegaan, dat de HERE met hem zijn zou en hem de overwinning geven zou over al zijn vijanden[1]).

Allereerst versloeg David de Filistijnen, die van ouds Israëls vijanden waren. Hij onderwierp hen, zodat zij gedwongen werden Israëls meerderheid te erkennen, blijkbaar echter zonder aan Israël schatplichtig te worden.

David ontnam hun één van hun hoofdsteden, namelijk de stad Gath met haar dochtersteden. Daardoor kon Israël de voor het handelsverkeer zo belangrijke karavaanweg beheersen, die de hoofdverbinding vormde tussen het Nijldal en de Euphraat-Tigris-vlakte.

---

[1]) Zie 17 : 8b-10.

2 Verder versloeg David in het Zuid-Oosten de Moabieten[1]). Hun onderwerping was zo volkomen, dat zij Davids knechten werden en regelmatig schatting moesten opbrengen.

3-6 In het Noorden voerde David krijg tegen Hadadezer, de koning van Soba, in het dal tussen de Libanon en Antilibanon. Toen deze een poging waagde om zijn macht uit te breiden tot aan de Euphraat[2]), rukte David tegen hem uit en sloeg hem in de nabijheid van Hamath, in de omgeving van de Hermon. Ook in het Noorden beheerste Israël daardoor de karavaanweg naar de Euphraat-Tigrisvlakte.

David ontnam hem duizend wagens en zeven duizend ruiters en twintig duizend man voetvolk. Overeenkomstig het bevel dat de HERE indertijd aan Jozua gegeven had[3]), liet David alle paarden verlammen door hun de hielpezen te laten doorsnijden. Honderd span wagenpaarden liet hij over.

De Arameërs, wier hoofdstad Damascus was, waren op zulk een machtsuitbreiding van Israël echter niet gesteld. Daarom kwamen zij Hadadezer, de koning van Soba, hun buurman, te hulp. David behaalde echter een grote overwinning op Aram. Hij versloeg van hen twee en twintig duizend man, en legde een militaire bezetting in Aram-Damascus, zodat de Arameërs Davids knechten werden en regelmatig schatting moesten opbrengen.

Zo was de HERE met David en schonk hem de overwinning overal waar hij heenging.

7 In die strijd met Hadadezer maakte David ook de gouden schilden buit van Hadadezers bevelhebbers en vazalvorsten, en bracht die naar Jeruzalem.

---

1) Dit was waarschijnlijk dezelfde strijd waarin Benaja zijn heldendaad verrichtte en twee Moabietische koningszonen versloeg, zie 11 : 22.

2) Noortzij K.V. meent dat dit vestigen van de macht aan de Euphraat niet op David, maar op Hadadezer betrekking heeft, omdat hem dit „in verband met de gehele strekking van deze verzen waarschijnlijker voorkomt". Uit de mededeling in vs 10, dat Hadadezer oorlog voerde tegen Thoöe, de koning van Hamath aan de Orontes, blijkt echter dat Hadadezer wel degelijk aspiraties had in noordelijke richting. Zie verder de argumenten bij Keil op II Sam. 8, die de woorden ook op Hadadezer betrekt. Daarvoor pleit ook dat in het begin van vs 4 David als subject genoemd wordt.

3) Zie Joz. 11 : 6, 9.

8 Verder maakte David ook zeer veel koper buit, uit de kopermijnen van Tibchath en Koen, twee steden van Hadadezer. Van dat koper maakte Salomo later de koperen zee, en de tempelpilaren Jachin en Boaz, en het koperen vaatwerk voor de tempeldienst.

9-11 Toen Thoöe, de koning van Hamath, de bekende stad aan de Orontes, van die overwinning van David hoorde, hoe hij de gehele legermacht van Hadadezer, de koning van Soba, verslagen had, zond hij een gezantschap onder leiding van zijn zoon Hadoram tot koning David om hem te begroeten, en hem er mee geluk te wensen dat hij tegen Hadadezer gestreden en hem verslagen had. Want Hadadezer, wiens rijk grensde aan het gebied van Hamath, was Thoöe's tegenstander geweest, zodat Thoöe blijde was van die lastige buurman bevrijd te zijn. Hij wilde zich nu graag van de vriendschap van zijn nieuwe machtige buurman verzekeren. Daarom zond hij een gezantschap naar David onder leiding van niemand minder dan zijn eigen zoon Hadoram, om David geluk te wensen en hem een rijk geschenk te brengen van gouden en zilveren en koperen voorwerpen.

Ook deze schatten, die hij van Thoöe ontving, heiligde David als een wijgeschenk aan de HERE, evenals het zilver en het goud dat hij buitgemaakt had van alle volken, van Edom en Moab en van de Ammonieten en de Filistijnen en de Amalekieten.

12, 13 En Abisai, de zoon van Seroeja, een van Davids bevelhebbers, versloeg de Edomieten in het Zoutdal, achttien duizend man; en David legde militaire bezetting in Edom, zodat alle Edomieten Davids knechten werden.

Zo was de HERE met David en schonk hem de overwinning overal waar hij heenging.

2. *Davids rechtvaardig regeringsbeleid en zijn rijksgroten.* 18 : 14-17.

18 : 14 Zo regeerde David over geheel Israël en werd hij door alle stammen, die na Jozua's dood dikwijls hopeloos verdeeld waren, als koning erkend.

Bij al zijn regeerbeleid liet hij door recht en gerechtig-

heid zich leiden. Nimmer werd een enkele klasse der bevolking door hem voorgetrokken; tegenover het gehele volk betrachtte hij steeds stipte rechtvaardigheid.

15 Joab, de zoon van Seroeja, was opperbevelhebber en stond aan het hoofd van het leger.

Josafat, de zoon van Achiloed, was als rijkskanselier de rechterhand des konings, die hem van alles wat er in het rijk voorviel, op de hoogte hield en alle koninklijke bevelen voor „gezien" tekende.

16 Sadok, de zoon van Achitoeb, uit de linie van Eleazar, en Abjathar, de zoon van Achimelech[1]), uit het geslacht van Ithamar, deden dienst als hogepriester, de eerste bij de tabernakel te Gibeon[2]), de laatste bij de ark op de Sion.

Sawsa was staatssecretaris, die de koninklijke edicten moest schrijven en de correspondentie met de buitenlandse vorsten moest voeren.

17 Benaja, de zoon van Jojada, stond aan het hoofd van Davids lijfwacht, de zogenaamde Krethi en Plethi.

Davids zonen waren geheimraad des konings en stonden als zijn meest vertrouwde adjudanten in 's konings bijzondere dienst.

3. *De Ammonietisch-Aramese oorlog.* 19 : 1—20 : 3.

19 : 1 Toen[3]) Nahas, de koning der Ammonieten, stierf, werd zijn zoon Chanoen koning in zijn plaats.

2 En David zeide: „Ik zal vriendelijkheid bewijzen tegenover Chanoen, de zoon van Nahas, omdat zijn vader vriendelijk tegenover mij geweest is". Waarschijnlijk doelde David daarmede op vriendelijkheid of hulp, die hij ten tijde van zijn omzwervingen en zijn vlucht voor Saul van de zijde van Nahas ondervonden had. Van ouds was Nahas — denk aan de geschiedenis van Jabes[4]) — een tegenstander geweest van Saul, wat er blijkbaar toe geleid had dat hij David

---

1) Zo zal te lezen zijn in plaats van : Abimelech, de zoon van Abjathar.
2) Zie 16: 39.
3) In de overgeleverde tekst staat het woordje „daarna". Dit past wel in de parallelle tekst II Sam. 10 : 1, maar niet in I Kron. 19, wijl in 18 : 11b reeds van de oorlog met de Ammonieten is melding gemaakt.
4) Zie I Sam. 11.

welwillend gezind was geweest. Naar oud Semietisch gebruik zond David daarom nu een gezantschap tot Chanoen, om hem zijn deelneming te betuigen met de dood zijns vaders en hem tegelijk met de aanvaarding der regering geluk te wensen en hem geschenken aan te bieden.

3 Bij de aankomst van Davids gezanten zeiden de vorsten der Ammonieten echter tot Chanoen: „Gelooft u nu heus dat het werkelijk Davids bedoeling is de nagedachtenis uws vaders te eren, nu hij dit gezantschap tot u zendt om u zijn deelneming te betuigen? Zoudt u niet denken dat David zijn dienaren veeleer tot u gezonden heeft met de bedoeling de stad nauwkeurig op te nemen om haar straks te kunnen verwoesten, en om hier in het land te spionneren?"

4 En Chanoen hechtte geloof aan die woorden zijner vorsten. Daarom liet hij Davids dienaren grijpen, en om hen te krenken liet hij hun de helft van hun baard, het sieraad en de trots van iedere man, afscheren. Dat was hem echter nog niet genoeg. Hij verzwaarde de hoon, hun aangedaan, door hun kleren tot aan hun heupen te laten afsnijden. Na die uiterst krenkende en beledigende behandeling, Davids dienaren en in hun persoon David aangedaan, zond hij hen weg.

5 Zo keerden Davids gezanten uit Rabba terug.

Toen David het bericht van die ontering van zijn gezanten ontving, zond hij hun boden tegemoet — zij waren toen gekomen tot in de nabijheid van Jericho —, want die mannen waren zeer beledigd. Daarom wilde David hen voor verdere smaad vrijwaren, dat zij zich zó niet te Jeruzalem behoefden te vertonen. Dus liet hij door die boden hun zeggen: „Blijft te Jericho tot uw baard weer gegroeid is, en komt dan terug in Jeruzalem".

6 Toen de Ammonieten zagen dat zij zich bij David onmogelijk gemaakt hadden, en begrepen dat hij de smaad, zijn gezanten aangedaan, zeker wreken zou, namen zij maatregelen om zich in de te verwachten strijd van bondgenoten te voorzien. Daarom zonden Chanoen en de Ammonieten duizend talenten[1]) zilver naar verschillende Ara-

[1]) 1 talent = 49,11 K.G., zie Bijb. Handb. Kok I, pag. 260. Volgens Noordtzij K.V. was het een totaal bedrag van 5.000.000 van onze ongedevalueerde guldens.

mese volken, om daarvoor wagens en ruiters te huren, uit Mesopotamië[1]), en uit het Aramese rijk Maächa, aan de voet van de Hermon, en uit het rijk Soba, in het dal tussen de Libanon en de Antilibanon.

7 Voor dat bedrag huurden zij twee en dertig duizend wagens en ruiters, waaronder ook een contingent voetvolk begrepen was, terwijl zij zich verder daarvoor ook de hulp verzekerden van de koning van Maächa en zijn volk.

Die hulptroepen kwamen en legerden zich voor Medeba[2]), terwijl ook de Ammonieten zelf uit hun steden ten strijde trokken.

8 Toen David van deze toebereidselen ten oorlog bericht ontving, onderschatte hij het dreigende gevaar niet, maar zond hij Joab met het gehele leger en met de helden, om de strijd met de verbonden legers der vijanden aan te binden.

9 De Ammonieten rukten uit en stelden zich in slagorde vóór hun koningsstad Rabba, terwijl de koningen die hun te hulp gekomen waren, hun troepen afzonderlijk opgesteld hadden op de hoogvlakte.

Door deze verdeling hunner troepen bereikten zij dit voordeel, dat zij het aanrukkende leger der Israëlieten van twee zijden zouden kunnen aangrijpen.

10 Toen Joab deze situatie overzag, dat hij op twee fronten tegelijk zou moeten strijden, omdat de Arameërs hem in de rug zouden kunnen aantasten, terwijl hij zelf in strijd gewikkeld was met de Ammonieten, die zich vóór Rabba hadden opgesteld, besloot hij zijn leger te splitsen, om als het moest twee slagen tegelijk te leveren.

Hij vormde een keurtroep van alle uitgelezen mannen van Israël, waarover hij zelf het bevel voeren zou, en stelde die op tegenover de Arameërs, omdat die de sterkste vij-
11 anden waren. Over de rest van het leger droeg hij het bevel

[1]) Noordtzij K.V. meent dat Mesopotamië te ver weg lag om van daar uit de Ammonieten tijdig te hulp te komen, en dat daarom in plaats van Mesopotamië hier met de Samuël-tekst Aram-Beth-Rechob gelezen moet worden, een nabuurvolk van de Ammonieten.

[2]) Volgens Noordtzij is Medeba, ten Zuiden van Hesbon, te veel zuidelijk gelegen om hier bedoeld te kunnen zijn, en moet daarom hier gelezen worden Me-Rabba, waarmede de waterstad zou zijn aangeduid, die Joab eerst bestormen moest vóór Rabba zelf kon worden ingenomen, zie II Sam. 12 : 2.

op aan zijn broeder Abisai; die stelden zich op tegenover de Ammonieten. De bedoeling was, dat zij de beide vijandelijke legers niet tegelijkertijd zouden aanvallen. Eerst zou Joab de strijd aanbinden met de Arameërs, terwijl Abisai zich er voorlopig toe beperken zou de Ammonieten in bedwang te houden, tenzij natuurlijk de Ammonieten hunnerzijds de strijd tegen Abisai zouden openen.

12 Nadat hij zo de nodige maatregelen genomen had, zeide Joab tot Abisai: „Als de Arameërs mij te sterk worden, dan moet gij mij te hulp komen; als de Ammonieten u
13 te sterk worden, dan zal ik u te hulp komen. Wees dapper en laat ons met moed strijden voor ons volk en voor de steden die het eigendom zijn van onze God en die Hij aan Zijn volk Israël gegeven heeft. Laat ons strijden dat Gods eigendom niet in de handen der heidenen valle en aan hun afgoden onderworpen worde".

Daarna gaf hij de uitkomst van de strijd in Gods hand over, met de woorden: „De HERE doe wat Hem behaagt!"

14 Na deze woorden tot zijn broeder Abisai gesproken te hebben, rukte Joab met de keurtroep die bij hem was, tegen de Arameërs ten strijde. En de HERE beschaamde Joabs vertrouwen niet, maar gaf hem de overwinning, zodat de Arameërs voor Joab op de vlucht sloegen.

15 Toen de Ammonieten zagen dat de door hen gehuurde hulptroepen der Arameërs, waar zij hun hoop op gebouwd hadden, gevlucht waren, ontzonk hun de moed. Ook zij sloegen op de vlucht voor Joabs broeder Abisai, en trokken zich terug binnen hun stad Rabba.

Zo waren de verbonden vijandelijke legers uiteengeslagen en meende Joab dat er vooreerst geen verder gevaar voor Israël te duchten was, waarop hij, vermoedelijk omdat de tijd van het jaar voor belegering en verovering van Rabba reeds te ver gevorderd was[1]), naar Jeruzalem terugkeerde.

16 De Arameërs wilden echter nog een poging wagen de hun door Joab toegebrachte nederlaag te wreken.

Hadadezer, de machtigste van de Aramese koningen, zond daarom boden uit, om de Arameërs uit de Syro-

---

1) Dit vermoeden grondt zich op wat in 20 : 1 wordt meegedeeld.

Palestijnse landen — de latere Perzische provincie „De Overzijde-van-de-Rivier" — die aan zijn oppergezag onderworpen waren, tegen Israël in het veld te brengen. Sofak, Hadadezers opperbevelhebber, stond aan het hoofd van de Aramese troepen, die zich verzamelden ergens in het Over-Jordaanse.

17 Toen David hiervan bericht kreeg, verzamelde hij de gehele Israëlietische legermacht en trok zelf aan het hoofd van zijn troepen de Jordaan over, de vijand tegemoet, en stelde zich tegen hen in slagorde. En David bond de
18 strijd aan tegen de Arameërs. Er werd slag geleverd, waarin de Arameërs een beslissende nederlaag leden. Zij sloegen op de vlucht voor Israël. David stelde zeven duizend[1]) strijdwagens buiten gevecht, waarvan de bemanning en paarden door hem werden gedood. Bovendien doodde hij veertig duizend man van de ruiterij en het voetvolk, terwijl ook Sobak, de opperbevelhebber van de verbonden Aramese legers, gedood werd.

19 Toen de vazallen van Hadadezer, die hij te hulp geroepen had, zagen dat zij door de Israëlieten verslagen waren, sloten zij vrede met David, evenals Hadadezer zelf, en onderwierpen zich aan zijn heerschappij.

Zij lieten de Ammonieten verder aan hun lot over en bedankten er voor hen nog verder te hulp te komen.

20 : 1 Gedurende de winter, waarin de zware regens voortzetting en beëindiging van de strijd onmogelijk maakten, bleven de troepen in hun kwartieren. Het voorjaar is echter de tijd, waarin de koningen, die in een oorlog gewikkeld zijn, opnieuw een veldtocht gaan ondernemen.

Daarom trok Joab met het aanbreken van het volgende jaar met de Israëlietische legermacht ten strijde en vernielde het land der Ammonieten, waarna hij het beleg ging slaan voor de Ammonietische hoofdstad Rabba. David was deze keer niet met zijn troepen uitgetrokken ten strijde, maar bleef in die tijd te Jeruzalem, waar hij zijn zonde met Bathseba bedreef. En Joab sloeg Rabba en verwoestte het.

2 Nadat ook David op bericht van Joab met de nog in

[1]) In II Sam. 10 : 18 staat zeven honderd, wat misschien het juiste is.

het land achtergebleven krijgslieden naar Rabba gekomen was en de eigenlijke koningsstad, de Akropolis, ingenomen had, maakte hij zich meester van de gouden kroon van Milkom, de hoofdgod der Ammonieten, die een gewicht had van niet minder dan een talent, dat is bijna vijftig kilogram[1]). Er was in die kroon, die hij van Milkoms hoofd nam, ook een kostbare edelsteen gezet, die er uit genomen en in Davids koninklijke diadeem overgeplaatst werd. Bovendien viel een zeer grote buit David in handen, die hij uit de stad wegvoerde.

3 David liet ook al het krijgsvolk uit de stad wegvoeren, en vergold hun naar de gruwelen waarmee zij hun overwonnen vijanden behandeld hadden[2]).

Want hij liet hen met zagen in stukken snijden en met ijzeren dorssleden en met zeisen.

En zo deed David aan alle vaste steden der Ammonieten, die tegen Israël gestreden hadden.

Nadat hij aldus de kracht der Ammonieten voor lange tijd gebroken had, keerde hij met al het volk terug naar Jeruzalem.

4. *Dappere daden van Davids helden tegen Filistijnse geweldenaars.* 20 : 4-8.

20 : 4 Dit overzicht van de krijgsverrichtingen van David willen we besluiten met de vermelding van enkele dappere daden, die door Davids helden in verschillende oorlogen met de Filistijnen bedreven werden.

Toen er eens een oorlog met de Filistijnen ontbrand was, waarin gestreden werd bij Gezer, heeft Sibbechai, uit Choesa, één van Davids helden en aanvoerder van de achtste legerafdeling[3]), Sippai, een van de nakomelingen van het geslacht der Refaïeten, die tot de voor-Israëlietische bewoners van Kanaän behoorden, verslagen, met het ge-

---

1) Volgens de Masorethische tekst was het de kroon van „hun koning" (malkam). Het is echter ondenkbaar dat enig koning ooit een kroon van 50 kg. op het hoofd zou kunnen dragen. Daarom meent Noordtzij dat met behoud van dezelfde consonanten hier gevocaliseerd moet worden Milkom, en er dus van de kroon van de hoofdgod der Ammonieten sprake is.

2) Vergelijk Amos 1 : 13.

3) Zie 11 : 29; 27 : 11.

volg dat door deze dood van hun held de Filistijnen zich aan Israël moesten onderwerpen.

5 Bij een andere gelegenheid, toen er weer eens oorlog was met de Filistijnen, heeft Elchanan, de zoon van Jaïr, Lachmi verslagen, de broeder van Goliath, uit Gath. Evenals van Goliath was ook zijn speerschacht als een weversboom.

6, 7 In een andere oorlog met de Filistijnen, waarin gestreden werd bij Gath, was er een buitengewoon sterke man, van zeer grote lichaamslengte. Hij had zes vingers aan iedere hand en zes tenen aan iedere voet, vier en twintig in 't geheel. Evenals de reeds genoemde Sippai was ook hij een nakomeling van het geslacht der Refaïeten. Toen hij, evenals Goliath weleer, Israël hoonde en uitdaagde tot een tweegevecht, werd hij door Davids neef Jonathan, de zoon van Davids broeder Sima, verslagen.

8 Al deze Filistijnen waren nakomelingen van het geslacht der Refaïeten, in Gath.

Zij vielen in de oorlogen die David met de Filistijnen voerde, door de hand van Davids helden.

V. DE VOORBEREIDING VAN DE TEMPELBOUW. 21 : 1—26 : 32.

1. *Het einde van de op de volkstelling gevolgde pest leidt tot plaatsbepaling voor de tempelbouw.* 21 : 1—22 : 1.

a. *De volkstelling.* 21 : 1-8.

21 : 1 En Satan, die als de grote tegenstander van Gods volk, er altijd op uit is dat volk afbreuk te doen, trad tegen Israël op.

Daarom prikkelde hij David tot zondige hoogmoed en zette hem aan om Israël te tellen. Het was David daarbij niet om de ere Gods te doen. Zijn plaats als theocratisch vorst van het volk des HEREN verloor hij uit het oog. Het was zondige eerzucht van David, die met de volkstelling een militair doel beoogde. Hij wilde namelijk de militaire macht van het volk Israël leren kennen, om zich daarop te beroemen, en zo de heerlijkheid van zijn koninkrijk zoeken in het grote aantal strijdbare mannen.

In deze zondige daad van David, die voor Israël niets dan ellende ten gevolge zou hebben, kwam de toorn des HEREN tegen Israël tot openbaring[1]).

Niet alleen hadden zij door Absaloms en Sebna's opstand[2]) tegen God gezondigd, maar het volk deelde ook in Davids zonde van nationale hoogmoed, dat zij hun vertrouwen stelden op hun militaire macht, en de grootheid van hun rijk toeschreven aan de kracht hunner wapenen.

2 En David zeide tot Joab en tot de legeroversten: „Gaat heen en telt het gehele volk Israël, alle strijdbare mannen die het zwaard hanteren, van Zuid tot Noord, van Berseba tot Dan toe, en komt mij dan de uitslag meedelen, opdat ik het getal van de strijdbare mannen van Israël wete".

3 Dit plan van David kon bij Joab echter geen instemming vinden.

Om de schijn te ontgaan, als zou hij aan David de vreugde misgunnen van over een groot volk te regeren, zeide hij tot David: „De HERE moge aan Zijn volk, zoals het nu is, nog honderd maal meer toedoen. Of dacht u misschien, o mijn heer koning, dat iemand er aan twijfelt dat het ganse volk ú onderdanig is, of dat u niet op aller bereidwilligheid kunt rekenen om als dat moet naar de wapens te grijpen? Waarom", zo liet hij er op volgen, om David van zijn voornemen af te brengen, „waarom verlangt mijn heer dan dat er zo'n telling gehouden zal worden? Waarom zou Israël moeten boeten voor een zonde van u, dat u op de macht en grootheid van uw koninkrijk u wilt beroemen?"

4 David bleef echter bij zijn voornemen. Hij liet zich door Joab en de legeroversten niet van zijn plan afbrengen, zodat zij voor des konings woord wel zwichten moesten. Zo trokken Joab en de legeroversten met tegenzin er op uit. Zij trokken geheel Israël door en kwamen daarna weer te Jeruzalem.

5 Daarop deelde Joab aan David de uitslag van de gehouden telling mede. Het totaal aantal strijdbare mannen

---

1) Zie II Sam 24 : 1.
2) Zie II Sam. 20 : 1 v.

die het zwaard hanteerden, was in Israël één millioen honderd duizend man, en in Juda vier honderd zeventig duizend man. 6 De mannen van de stammen Levi en Benjamin had Joab echter niet geteld, want hij gruwde van het woord des konings. Daarom had hij de telling van het volk niet geheel ten einde gebracht, maar hij was er mee opgehouden toen hij de ellende zag, die Davids trots over het volk gebracht had[1])

7 Want deze zaak van de volkstelling was kwaad in de ogen van God. Daarom sloeg Hij Israël door een plaag onder hen te zenden.

8 En Davids ogen gingen open voor het zondige van zijn daad. Hij zag hoe verkeerd hij gehandeld had toen hij Joab opgedragen had het volk te tellen. Daarom beleed hij zijn zonde en bad om vergeving, en hij zeide tot God: „Ik heb met deze volkstelling zwaar gezondigd, maar wil nu toch de schuld van Uw knecht verzoenen en wegnemen, want ik heb gehandeld als een grote dwaas".

b. *De op de volkstelling gevolgde pest.* 21 : 9-14.

21:9, 10 Daarop zeide de HERE tot de profeet Gad, die tot David in een bijzondere ambtelijke betrekking stond: „Ga naar David en zeg tot hem: Zo zegt de HERE: Drie verschillende straffen zal Ik u noemen; kies u één daarvan uit, dat Ik die straf over u brengen zal".

11, 12 Toen kwam Gad tot David en zeide tot hem: „Doe een keus uit de volgende drie plagen. Waarmede wilt gij dat de HERE u zal straffen: òf dat het land drie jaar lang door hongersnood geteisterd wordt; òf dat gij drie maanden lang voor uw tegenstanders bezwijken moet, dat het zwaard uwer vijanden u achterhaalt op de vlucht; òf drie dagen het zwaard des HEREN, dat er een pest woedt in het land en een engel des HEREN drie dagen lang verderf brengt in het gehele gebied van Israël. De HERE laat u de keus. Zeg nu maar welk antwoord ik aan mijn Zender brengen moet".

13 Bij het horen van dit woord werd het David bang te

---

1) Zie I Kron. 27: 24.

moede. Welke van deze drie plagen hij ook kiezen zou, hij wist dat allereerst het volk, voor welks welzijn hij alles veil had, daardoor getroffen zou worden. Zo wilde de HERE echter juist Davids hart verbrijzelen, dat hij lijden moest om het leed dat komen zou over het volk dat hij liefhad.

Toen zei David tot Gad: „Het is mij bang te moede. Ik heb het zeer benauwd. Als ik dan kiezen moet, laat mij dan in de hand des HEREN vallen, Die over ziekte alléén te beschikken heeft, want Zijn erbarmen is zeer groot. Maar laat mij niet in de hand der mensen vallen".

Zonder de vreselijke ziekte, die als met onzichtbare hand de honderden en duizenden zou wegmaaien, met name te noemen, koos David met dit antwoord het derde strafgericht dat Gad hem had voorgesteld, daarbij een beroep doende op de barmhartigheid des HEREN, dat Hij in Zijn toorn zou gedenken des ontfermens en Zich over Zijn volk nog zou erbarmen.

14 Toen zond de HERE een pest in Israël. Het waren juist de warme dagen van de tarwe-oogst[1]), waardoor de pest aanstonds een grote uitgebreidheid verkreeg, zodat in zeer korte tijd in Israël zeventig duizend man stierven.

c. *Het einde van de pest.* 21 : 15-27.

21 : 15 Toen de engel die God gezonden had om het strafgericht te voltrekken, zijn hand[2]) tegen Jeruzalem uitstrekte, om ook die stad, waar de HERE Zelf woonde te midden van Zijn volk, te verderven, en de HERE zag dat de pest ook in de heilige stad haar vernietigend werk zou doen, kreeg de HERE berouw over dat kwaad. Daarom zeide de HERE tot de verderfengel: „Nu is het genoeg. Houd er mee op".

De engel des HEREN stond toen juist bij de dorsvloer van Ornan, de Jebusiet, op de heuvel Moria ten Noord-Oosten van de stad.

16 David was op dat ogenblik waarschijnlijk met de oudsten des volks, ten teken van boete in rouwgewaad gehuld,

---

1) Zie vs 20.

2) De woorden ha-elohim en malach zijn blijkbaar van plaats verwisseld, terwijl het werkwoord wajjisjlach = hij zond, aangevuld moet worden met jado = zijn hand: hij strekte zijn hand uit, zie Keil.

in de tent des HEREN op de Sion, waarheen hij gegaan was
om bij de verbondsark de HERE om genade te smeken.
Toen hij zijn ogen ophief, zag hij de engel des HEREN
tussen hemel en aarde staan met een uitgetrokken zwaard,
dat tegen Jeruzalem gericht was, in zijn hand.
Bij die huivering-wekkende aanblik wierpen David en
de oudsten, die hem vergezelden, in hun rouwgewaad zich
neder met het aangezicht ter aarde, en in diep schuldbesef
17 zeide David tot God: „Ik, ik ben het die gezegd heb dat
men het volk tellen zou. Ik ben het, de herder van Uw
volk, die gezondigd en zeer kwaad gehandeld heb, maar
dezen, die schapen Uwer kudde, wat hebben zíj gedaan?
O HERE mijn God, laat Uw straf daarom míj treffen, en
laat Uw hand zijn tegen míj en mijn familie, maar niet tegen
dit volk, dat toch Uw volk is, om dat door deze plaag te
treffen".
Als een herderlijke koning, die eigen schuld had leren
zien, stelde hij zo voor zijn volk zich bij de HERE in de
bres, in ware boetvaardigheid alle schuld op zichzelf ne-
mend, en ondanks zijn zonde er toch aan vasthoudend dat
de HERE, de getrouwe VerbondsGod, zijn God was, en er op
pleitend dat het volk Israël Gods volk was.
18 Dit bidden en pleiten van David bleef niet onverhoord.
Op heerlijke wijze zou de waarheid van wat David gezegd
had, dat het erbarmen des HEREN zeer groot is, bevestigd
worden.
Want de engel des HEREN zeide tot Gad, dat hij tot
David moest zeggen dat hij moest gaan naar de hoogte
van de heuvel Moria, waar hij de engel gezien had, om
daar voor de HERE een altaar op te richten op de dorsvloer
van Ornan, de Jebusiet. Op die zelfde plaats, die getuigde
zowel van Gods straffende heiligheid als ook van Zijn
vergevende liefde, moest een altaar worden gebouwd, op-
dat voortaan de HERE en Zijn volk elkander daar zouden
ontmoeten zo dikwijls de offeranden des volks daar de
HERE gebracht zouden worden.
19 Zo ging David naar het woord van Gad, dat deze in
de naam des HEREN tot hem gesproken had, naar de nabij-
gelegen dorsvloer van Ornan.
20 Toen Ornan, die met zijn vier zonen op de dorsvloer

bezig was tarwe te dorsen, zich omkeerde, zag hij de verderfengel. Van schrik verbergden zij zich met elkander.

21 Toen daarop David, met de oudsten die hem vergezelden, tot Ornan kwam, zag Ornan hem naderen.

Terstond verliet hij de dorsvloer en ging David tegemoet. Terwijl hij zich eerbiedig voor hem neerboog met het aangezicht ter aarde, vroeg hij de koning naar de reden van zijn komst.

22 Toen zeide David tot Ornan: „Geef mij de dorsvloer, want ik wil hier op deze plaats voor de HERE een altaar bouwen, opdat de plaag van het volk worde afgewend. Daarom wil ik de dorsvloer voor de volle prijs van u kopen".

23 Ornan, nog diep onder de indruk van de aanblik van de verderfengel, verklaarde zich aanstonds bereid aan het verzoek van David te voldoen. Met in-acht-neming van de Oosterse beleefdheidsvorm zeide hij tot David: „Neem de dorsvloer, hij staat tot uw beschikking, en verder doe mijn heer de koning wat hem behaagt. Zie, het runderspan waarmee ik aan het dorsen was, geef ik ten brandoffer, en de dorsslede en het houten rundertuig ten brandoffer, en de tarwe die ik gedorst heb, ten spijsoffer; dat alles schenk ik u".

24 Koning David zeide echter tot Ornan: „Neen, ik wil het niet ten geschenke ontvangen, maar ik wil er de volle prijs voor betalen. Ik wil uw eigendom niet voor de HERE nemen zonder er voor te betalen en zodoende de HERE een brandoffer brengen zonder dat het mij iets kosten zou".

25 Daarop betaalde David aan Ornan voor de dorsvloer zeshonderd gouden sikkelen[1]).

26 En David bouwde op de dorsvloer de HERE een altaar van stenen die daar in het rond lagen, en wijl naar oud gebruik met de verkoop van de dorsvloer ook alles wat er zich

---

[1]) 1 sikkel = 16,37 gram, Bijb. Handb. Kok I, pag. 260; 600 sikkelen is dus ruim 9,8 kg.; volgens Noordtzij K.V. (1937!) vertegenwoordigt dit bedrag een waarde van niet minder dan f 16.000.—. Volgens II Sam. 24 : 24 bedroeg de koopprijs 50 zilveren sikkelen. Gezien de koopprijs die Abraham aan de Hethieten betaalde voor de spelonk van Machpela, 400 zilveren sikkelen, Gen. 23 : 15, is de prijs van 50 zilveren sikkelen voor de dorsvloer zeker te laag. Al moge een prijs van 600 gouden sikkelen hoog zijn, men bedenke dat een te hoge koopprijs zich in de gegeven omstandigheden beter laat denken dan een te lage prijs.

op bevond, in zijn eigendom was overgegaan, kon David terstond nadat het altaar gebouwd was, brandoffers en dankoffers brengen.

27 Toen hij bij die offeranden de HERE aanriep, beantwoordde de HERE hem met vuur uit de hemel op het brandofferaltaar, ten teken dat het offer Hem welgevallig was en de HERE zijn gebed verhoord had.

Daarop sprak de HERE tot de engel die met het uitgetrokken zwaard bij de dorsvloer was blijven staan, en zeide hem dat hij zijn zwaard weder in de schede moest steken. Nu Davids berouw was aanvaard en het offer gebracht, was de taak van de verderfengel ten einde. De HERE had getoond groot van erbarmen te zijn.

d. *Vaststelling van de plaats voor de tempelbouw.* 21 : 28—22 : 1.

21 : 28 Toen David gezien had dat de HERE hem op de dorsvloer van Ornan geantwoord had met vuur uit de hemel op het brandofferaltaar, offerde hij voortaan uitsluitend op dat nieuwe altaar, dat zo heerlijk getuigd had van het rijke erbarmen des HEREN.

29, 30 De tabernakel des HEREN, die Mozes in de woestijn gemaakt had, met het koperen brandofferaltaar, bevond zich in die tijd wel op de hoogte te Gibeon, maar David kon daar niet heengaan om God te zoeken en zijn offeranden te brengen, omdat hij verschrikt was voor het zwaard van de engel des HEREN. De verschijning van de verderfengel op de dorsvloer van Ornan had hem zozeer onder de indruk gebracht van de heiligheid van die plaats, dat hij het niet waagde nog op een andere plaats de HERE te offeren.

22 : 1 Met innige blijdschap en dankbaarheid dat de HERE Zelf hem deze aanwijzing gegeven had, zeide David: „Dit is de plaats waar het huis des HEREN, Gods tempel, gebouwd zal worden, en dit is het brandofferaltaar voor Israël!"

2. *Davids voorbereiding van de tempelbouw.* 22 : 2-19.

a. *David verzamelt bouwstoffen.* 22 : 2-5.

22 : 2 Al had de HERE aan David zelf niet toegestaan voor

Hem een huis te bouwen, de HERE had hem toch de belofte gegeven dat zijn zoon dat zou mogen doen[1]). Zo komt het dat het plan voor de tempelbouw David nimmer uit de gedachte is geweest. Daarom wilde David tijdens zijn regering die tempelbouw zo veel in zijn vermogen was reeds voorbereiden.

Hij gaf daartoe opdracht dat men de vreemdelingen, die in het land Israël waren, vergaderen en tellen zou, om hen herediensten met het oog op de tempelbouw te laten verrichten. Het waren de nakomelingen van de Kanaänieten, die Israël bij de inname van het land niet uitgeroeid, maar tot horigen gemaakt had.

David stelde hen aan tot steenhouwers, om in de steengroeven grote vierkante blokken steen uit te houwen, die voor het te bouwen huis Gods gebruikt zouden worden.

3, 4 Verder zorgde David ook dat er een grote hoeveelheid ijzer voorradig was, waar de werklieden nagels en pinnen van moesten maken om de poortdeuren te versterken en de vleugels van de vleugeldeuren saam te voegen, ook ankers en krammen, om de op elkaar gestapelde stenen bijeen te houden.

Bovendien zorgde David voor een zo grote hoeveelheid koper, dat het niet meer te wegen was, en voor cederbomen zonder tal, die hij betrok van de Phoeniciërs. De Sidoniërs en Tyriërs leverden cederbomen aan David in menigte, die zij in vlotten over zee naar Joppe brachten, vanwaar ze verder over land naar Jeruzalem getransporteerd werden.

5 Want David overlegde bij zichzelf: Mijn zoon Salomo, die na mij regeren en straks de tempel bouwen zal, is nog jong en teer. Laat ik daarom de zware taak van de tempelbouw voor hem verlichten, door reeds materiaal te verzamelen. Want het huis dat voor de HERE gebouwd zal worden, moet geweldig groot en groots worden, een zó machtig monument van de dienst des HEREN, dat men tot in verre landen van zijn heerlijkheid spreken zal. Laat ik dus nu reeds de voorbereidingen voor die tempelbouw treffen en de bouwstoffen verzamelen.

Daarom trof David al die voorbereidende maatregelen

---

1) Zie hoofdstuk 17.

vóór zijn dood en verzamelde hij de benodigde materialen in grote menigte.

b. *David geeft aan zijn zoon Salomo opdracht tot de tempelbouw.* 22 : 6-16.

22 : 6 Toen David vele jaren met deze voorbereidingen voor de tempelbouw was bezig geweest, gevoelde hij dat het ogenblik naderde waarop hij zijn werk zou moeten loslaten en aan zijn opvolger overdragen. Daarom riep hij zijn zoon Salomo en droeg hem op, voor de HERE, de God van Israël, een huis te bouwen, en hij zeide tot Salomo:

7 „Mijn zoon, ik had het plan opgevat, en zou dat ook gaarne volvoerd hebben, om voor de Naam van de HERE, mijn God, een huis te bouwen, een tempel die getuigenis afleggen zou van de grote en heerlijke daden, die de HERE, de getrouwe VerbondsGod, voor Zijn volk Israël gedaan heeft.

8 De HERE heeft mij dat echter verboden, want het woord des HEREN kwam als een bevel tot mij: „Veel bloed hebt gij vergoten en grote oorlogen hebt gij gevoerd. Daarom moogt gij niet voor Mijn Naam een huis bouwen, omdat gij veel bloed voor Mijn aangezicht ter aarde vergoten hebt".

En ik weet, mijn zoon, dat het niet alleen oorlogsbloed geweest is, dat ik vergoten heb[1]). En nu mogen oorlogen noodzakelijk zijn om het rijk Gods hier op aarde tegenover Zijn vijanden te vestigen, toch is dat oorlog-voeren niet in overeenstemming met de aard van het Godsrijk, waarvan de tempel die ik bouwen wilde, een zichtbare openbaring moest zijn, en dat in zijn diepste wezen een vrederijk is. Daarom mocht ik de tempel niet bouwen.

9 De HERE gaf mij echter de belofte: Zie, een zoon zal u geboren worden, die zal een man van rust zijn. Oorlogen zal hij niet behoeven te voeren, want Ik zal hem rust geven van al zijn vijanden rondom. Ook in zijn náám zal dat tot uiting komen. Want zijn naam zal zijn Salomo, man des vredes; want vrede en rust zal Ik in zijn dagen geven aan Israël.

10 Hèm heb Ik verkoren dat hij voor Mijn Naam een huis

---

1) Omdat David èn van zijn oorlogen èn van zijn bloedvergieten spreekt, heeft hij bij dat laatste waarschijnlijk aan het bloed van Oeria gedacht.

zal bouwen, een tempel die getuigenis aflegt van wat Ik voor Israël deed. Hij zal tot Mij in de innigste verhouding staan, want hij zal Mij tot een zoon zijn, en Ik zal hem tot een Vader zijn, en de troon van zijn koninkrijk zal Ik voor altoos bevestigen over Israël.

11 Nu dan, mijn zoon, de HERE, onze getrouwe Verbonds-God, Die Zijn trouw en genade ook aan mij heeft grootgemaakt, moge met u zijn, dat gij voorspoedig zijt en het huis van de HERE uw God bouwt, zoals Hij over u gesproken heeft.

12 De HERE moge u daartoe verstand en inzicht schenken, en u toerusten met kracht en wijsheid, die gij voor de regering over het volk Israël nodig hebt, dat gij ook getrouw moogt zijn om de wet van de HERE uw God te onderhouden.

13 In die weg alleen zult gij voorspoedig zijn, als gij u namelijk beijvert te onderhouden de inzettingen en rechtsregels, die de HERE aan Mozes voor het volk Israël geboden heeft.

Wees sterk en heb goede moed! Vrees niet en wees niet versaagd!

14 Zie, ik heb voor die grote en grootse taak die u wacht, om de HERE een huis te bouwen, reeds veel voorbereidingen getroffen. Door mijn moeizame arbeid heb ik veel schatten voor het te bouwen huis des HEREN bijeengebracht, tal van gouden en zilveren voorwerpen, die ik in de oorlog heb buitgemaakt, en die de onderworpen volken als schatting mij hebben opgebracht. Naar globale schatting is het een totaal van honderd duizend talenten aan goud[1]), en een millioen talenten aan zilver, en aan koper en ijzer zoveel dat het niet te wegen is, want het is in grote voorraad aanwezig.

Ook cederhout en stenen heb ik bijeengebracht. Doe gij uw best dat alles nog te vermeerderen.

15 Verder heb ik ook werklieden aangeworven, die in menigte te uwer beschikking staan: steenhouwers, om de grote steenblokken in de steengroeven los te hakken, en arbeiders om de aangevoerde hoeveelheden steen en hout te bewerken, en tal van kunstenaars, die bedreven zijn in

[1]) Keil vermoedt dat hier bedoeld is de sikkel „naar des konings gewicht", zie II Sam. 14 : 26, die in het burgerlijk leven gebruikt werd en waarschijnlijk half zo zwaar was als de heilige sikkel.

16 allerlei handwerk en kunstnijverheid, om allerlei kunstvoorwerpen te vervaardigen van het goud en het zilver en het koper en het ijzer, dat ik in ontelbare menigte heb bijeengebracht.

Ga dus vol goede moed aan het werk, en moge de HERE met u zijn en u helpen in de volvoering van dit werk!"

c. *David geeft aan de vorsten van Israël opdracht, Salomo bij de tempelbouw te helpen.* 22 : 17-19.

22 : 17 Omdat de tempelbouw een zaak was die het gehele volk aanging, gaf David niet alleen aan zijn zoon Salomo opdracht tot de tempelbouw, maar beval hij ook aan alle vorsten van Israël, aan alle hoofden der familiegroepen, dat zij zijn zoon Salomo bij die tempelbouw moesten helpen.

18 Hij motiveerde die opdracht met een herinnering aan de zegen, die de HERE geschonken had, dat zij met rust in het land wonen mochten: „Was de HERE uw God niet met u en heeft Hij u niet aan alle zijden rust gegeven? Want de oorspronkelijke inwoners des lands, die na Sauls dood nog in het land waren achtergebleven, de Kanaänieten en Jebusieten en Filistijnen, gaf Hij mij in mijn hand, en het gehele land heeft zich nu volledig aan de HERE en aan Zijn volk onderworpen.

19 Uit die zegen, die God geschonken heeft, vloeit nu echter een dubbele roeping voort. Allereerst dat gij u met hart en ziel wijdt aan het zoeken van de HERE uw God, door in al uw doen en laten u naar Zijn wil te richten en daarin een voorbeeld te zijn voor het gehele volk. En voorts, dat gij mede uw krachten wijdt aan het bouwen van het heiligdom van de HERE, onze VerbondsGod, de enige waarachtige God, opdat de ark van het verbond des HEREN en de heilige vaten en gereedschappen, die nu nog in de tent op Sion zijn ondergebracht, mogen worden overgebracht in die tempel die voor de Naam des HEREN gebouwd zal worden".

3. *Indeling der priesters en Levieten, en aanwijzing van hun dienst.* 23 : 1—26 : 32.

a. *Verordeningen betreffende de Levieten.* 23 : 1-32.

23 : 1 Toen David oud geworden was en der dagen zat, be-

noemde hij Salomo tot zijn opvolger als koning over Israël.
2 Bij deze gelegenheid riep hij een grote vergadering bijeen van alle vorsten van Israël en van de priesters en Levieten. Deze burgerlijke en geestelijke leidslieden, die het gehele volk vertegenwoordigden, moesten niet alleen hun medewerking verlenen aan de zaak der troonsopvolging, maar tevens wilde David, vóór hij de regering des lands aan zijn zoon Salomo overdroeg, een wel-omschreven regeling treffen voor de dienst der priesters en Levieten, wat met het oog op de eredienst in de te bouwen tempel dringend nodig was.
3 Allereerst beval David dat daartoe een telling gehouden zou worden van alle Levieten van dertig- tot vijftigjarige leeftijd, zoals zij eertijds op 's HEREN bevel ook door Mozes voor de zware transportdienst geteld waren[1]). Evenals Mozes echter voor de lichtere dienst in de tabernakel in rust ook de vijfentwintig-jarigen reeds geteld had[2]), werden nu door David ook de Levieten van twintig jaar oud en daarboven geteld[3]). Nu de vermoeienissen van de woestijntocht er niet meer waren, konden ook die jongeren voor de lichtere arbeid dienst doen. Waar in de loop der jaren de grens tussen de Levieten en priesters niet streng in acht genomen was, evenmin als de grens tussen de Levieten en het gewone volk, beoogde David met deze telling ook nauwkeurig vast te stellen wie tot de heilige dienst gerechtigd waren.

Het totaal aantal der Levieten, hoofd voor hoofd geteld, zonder de vrouwen en kinderen, bedroeg acht en dertig duizend man.
4 Met betrekking tot deze getelden vaardigde David een decreet uit: „Vier en twintig duizend van deze Levieten worden aangewezen om de Levietische dienst in de tempel te verrichten, gelijk die nader afzonderlijk geregeld zal worden[4]); zes duizend van hen zullen dienst doen als
5 ambtenaren en rechters, vier duizend zullen als portiers wacht houden bij de poorten van de tempel, en vier dui-

1) Zie Num. 4 : 3, 23.
2) Zie Num. 8 : 23-26; zie Paraphrase Numeri, pag. 37, noot 1.
3) Zie vs 24, 27.
4) Zie vs 28 v.

zend zullen voor het muzikale gedeelte van de eredienst zorg dragen, om met hun gezang de HERE te loven onder begeleiding van de instrumenten die ik daarvoor bestemd heb".

6 En David deelde hen in afdelingen in naar de drie zonen van Levi: Gerson, Kehath en Merari.

7-11 Gerson had twee zonen: Laëdan en Simeï, naar wie de Gersonieten in twee familiegroepen te onderscheiden waren.

De zonen van Laëdan waren drie in getal, namelijk Jechiël, die aan het hoofd stond, Zetham en Joël.

Tot de groep van Laëdans nakomelingen behoorden ook nog drie zonen van Simeï, namelijk Selomith, Chaziël en Charan.

Deze zes waren de familiehoofden van Laëdans nakomelingen.

Gersons tweede zoon Simeï had vier zonen, te weten Jachath, Zina, Jeoes en Beria. Jachath stond aan het hoofd, Zina was de tweede. Jeoes en Beria hadden niet veel kinderen, daarom vormden zij tesamen slechts één familie en één ambtsklasse.

12, 13 De zonen van Kehath waren: Amram, Jishar, Chebron en Oezziël.

Amrams zonen waren Aäron en Mozes.

Aäron werd niet meegeteld onder de Levieten. Als hoogheilig persoon werd hij afgezonderd van de overige Levieten, hij en zijn zonen, voor altijd, opdat zij krachtens de zalving die zij ontvingen, de priesterlijke dienst in het heiligdom zouden waarnemen. Zo was hun taak het reukoffer aan de HERE te brengen, en de andere priesterlijke verrichtingen in dienst des HEREN in het heiligdom te verrichten, en in de naam des HEREN de zegen over het volk uit te spreken. Dit was voor altijd opgedragen aan Aäron en zijn zonen.

14-17 De zonen van Mozes, de man Gods, werden echter niet tot de priesters gerekend, maar tot de gewone orde der Levieten.

Zijn zonen waren Gersom en Eliëzer.

Aan het hoofd van Gersoms zonen stond Sebueël.

Eliëzer had slechts één zoon, Rechabja, die aan het hoofd stond van zijn nakomelingen. Eliëzer had geen andere zonen, maar Rechabja had een zeer talrijke nakomelingschap.

18-20 Aan het hoofd der zonen van Kehaths tweede zoon, Jishar, stond Selomith.

Chebron, de volgende zoon van Kehath, had vier zonen, te weten: Jeria, die aan het hoofd stond; verder Amarja, de tweede; Jachaziël, de derde, en Jakameam, de vierde.

Ten slotte nog Kehaths vierde zoon, Oezziël. Deze had twee zonen, namelijk Micha, die aan het hoofd stond, en Jissia, de tweede.

21-23 De zonen van Levi's laatste zoon, Merari, waren Machli en Moesi.

Machli had twee zonen: Eleazar en Kis.

Toen Eleazar stierf, liet hij geen zonen na, alleen maar dochters. Overeenkomstig de wet betreffende de erfdochters[1]) huwden die dochters van Eleazar met haar neefs, de zonen van Kis.

Moesi had drie zonen: Machli (die dezelfde naam droeg als zijn oom), Eder en Jeremoth.

24 Dit zijn de verschillende families van de door David getelde acht en dertig duizend Levieten, de familiehoofden naar hun ambtsklassen, die hoofd voor hoofd met name geteld werden, van twintig jaar oud en daarboven, die de arbeid voor de dienst van het huis des HEREN te verrichten hadden.

25 Werden vroeger in de woestijn slechts de Levieten van dertig jaar oud en daarboven geteld, in deze door David gehouden telling waren ook de twintig-jarigen begrepen, want David zeide: De HERE, Israëls getrouwe Verbonds-God, heeft aan Zijn volk rust gegeven, zodat het nu voor
26 altijd te Jeruzalem wonen mag; daarom zijn de Levieten van de zware arbeid van het transport van de tabernakel ontslagen en behoeven zij de tabernakel met alle voorwerpen voor de eredienst niet meer te dragen — daarom wer-

---

1) Zie Num. 36 : 3-9.

27 den overeenkomstig Davids laatste bevelen de Levieten
28 van twintig jaar en ouder geteld —, maar hun taak is nu de zonen van Aäron behulpzaam te zijn in al het werk dat deze hun opdragen met betrekking tot de dienst in het huis des HEREN.

Zo moeten zij als poortwachters dienst doen in de voorhoven, om er voor te waken dat het heiligdom door geen onbevoegde betreden worde, en als magazijnmeesters toezicht houden op de voorraden die in de tempelvertrekken worden ondergebracht. Verder moeten zij zorgen voor het rein houden van alle heilige voorwerpen die voor de eredienst nodig zijn, terwijl ze ook allerlei arbeid moeten verrichten, die met de uitoefening van de eredienst in het huis Gods in verband staat.

29 Zo moeten ze zorgen voor de toebereiding van de toonbroden, die wekelijks door de priesters in twee stapels op de tafel der toonbroden worden neergelegd, en voor het fijnmeel, dat voor de spijsoffers nodig is, en voor de toebereiding van de ongezuurde vladen, die bij verschillende offergelegenheden moeten dienst doen[1]), en voor de toebereiding van de spijsoffers in de offerpan, en voor het mengsel van fijnmeel en olie, dat bij verschillende gelegenheden als spijsoffer gebracht wordt, terwijl zij ten slotte ook toezicht moeten houden op de inhouds- en lengtematen, die nodig zijn om meel, olie en wijn in de voorgeschreven hoeveelheden af te meten[2]).

30 Behalve deze hulpdienst met betrekking tot de offeranden, hebben de Levieten ook hun aandeel in de muzikale dienst in het heiligdom.

Iedere morgen, en insgelijks 's avonds, zullen zij gereed staan om de HERE dank- en lofliederen te zingen — dit zal de taak zijn van de bovengenoemde[3]) vier duizend zangers en muzikanten, over wier indeling straks nog nader afzon-
31 derlijk gehandeld zal worden[4]) —, terwijl zij voorts moeten zorgen om met name op de feestdagen de priesters behulp-

---

1) Zie Lev. 2 : 4.
2) Zie b.v. Exod. 29 : 40.
3) Zie vs 5.
4) Zie hoofdstuk 25.

zaam te zijn, op de sabbathen en de nieuwe-maanfeesten en de jaarlijkse hoogtij-dagen, wanneer de brandoffers in groten getale overeenkomstig de daarvoor geldende bepalingen bestendig voor het aangezicht des HEREN moeten worden gebracht. Dan moeten zij de priesters behulpzaam zijn bij het slachten van de offerdieren en het afstropen van de huid en het wegnemen van de ingewanden.

32 Zo is hun taak ten dienste van het huis des HEREN de dienst waar te nemen bij de tent der samenkomst — en bij de tempel — en te zorgen voor de heilige voorwerpen die voor de eredienst benodigd zijn, en de zonen van Aäron, hun broeders, behulpzaam te zijn in alles wat deze hun opdragen.

b. *Nieuwe indeling der priesters en Levieten.* 24 : 1-31.

24 : 1 Gelijk boven reeds opgemerkt[1]), werden Aäron en zijn zonen niet onder de Levieten meegeteld, maar werden zij afzonderlijk geteld, omdat zij als hoogheilige personen de priesterdienst in het heiligdom te verrichten hadden. Ook die zonen van Aäron hadden echter hun eigen afdelingen, hun indeling in priesterklassen, waarvan hier een overzicht volgt.

De zonen van Aäron waren Nadab en Abihoe, Eleazar en Ithamar.

2 Nadab en Abihoe stierven in de woestijn voor het oog van hun vader, toen zij vreemd vuur op het altaar gebracht hadden. Zij lieten geen kinderen na, zodat het priesterambt verder alleen waargenomen werd door Eleazar en Ithamar.

3 Met behulp van de beide hogepriesters, Sadok, uit de zonen van Eleazar, die dienst deed bij de tabernakel te Gibeon, en Achimelech, uit het geslacht van Ithamar, gaf David een indeling van de priesters naar hun ambtsorde, waarbij vastgesteld werd in welke volgorde zij de dienst zouden waarnemen.

4 Daarbij bleek dat de zonen van Eleazar talrijker waren dan de zonen van Ithamar, wat na de priestermoord te

1) 23 : 13.

Nob, waarbij zo vele van Ithamars zonen waren omgekomen, ook niet te verwonderen was.

Daarom deelden David en Sadok en Achimelech hen zó in, dat zij de zonen van Eleazar in zestien families saamvatten, onder zestien familiehoofden, en de zonen van Ithamar in acht families onder acht familiehoofden.

5 Om te voorkomen dat de groep van Eleazar boven die van Ithamar bevoorrecht zou worden, wezen zij de volgorde van de verschillende families uit de beide linies aan door het lot, omdat uit de beide linies, zowel van Eleazar als van Ithamar, heilige vorsten voortgekomen waren, die de hoogste priesterlijke waardigheid bekleed hadden, hogepriesters, die als vorsten Gods in het Allerheiligste tot God genaderd waren.

6 Semaja, de zoon van Nathanaël, de schrijver, een van de Levieten, hield aantekening van de loting. De priesterklassen, zoals zij door het lot aangewezen werden, tekende hij op onder het oog van koning David en van de vorsten van Israël en van de priesters Sadok en Achimelech, de zoon van Abjathar, en van de familiehoofden van de priesters en Levieten. Dat wil dus zeggen dat hij aantekening hield ten overstaan van de gehele vergadering van burgerlijke en geestelijke leidslieden, die David saamgeroepen had om een wel-omschreven regeling voor de dienst van de priesters en Levieten te ontwerpen[1]).

Men had de loting zó geregeld, dat de loten voor de families uit de geslachten van Eleazar en Ithamar in twee afzonderlijke urnen waren gedaan. Beurtelings werd nu één familie voor Eleazar getrokken en één voor Ithamar, tot aan de acht families van Ithamar alle haar volgnummer was toegewezen, waarna voor de overgebleven acht families uit het geslacht van Eleazar door het trekken der loten de volgorde werd vastgesteld.

7-18 Het eerste lot dat uit de urn kwam, was voor Jojarib, het tweede voor Jedaja, het derde voor Charim, het vierde voor Seorim, het vijfde voor Malchia, het zesde voor Mijjamin, het zevende voor Hakkoz, het achtste voor Abia, het

---

1) Zie 23 : 2.

negende voor Jesoea, het tiende voor Sechanja, het elfde voor Eljasib, het twaalfde voor Jakim, het dertiende voor Choeppa, het veertiende voor Jesebab, het vijftiende voor Bilga, het zestiende voor Immer, het zeventiende voor Chezir, het achttiende voor Happizzes, het negentiende voor Petachja, het twintigste voor Ezechiël, het een en twintigste voor Jachin, het twee en twintigste voor Gamoel, het drie en twintigste voor Delaja, het vier en twintigste voor Maäzja.

19 Dit was voor de vier en twintig priesterfamilies de ambtsorde, volgens welke zij naar toerbeurt hun dienst in het heiligdom verrichten moesten. Naar deze bij loting vastgestelde orde moesten zij naar het huis des HEREN komen, om daar de dienst waar te nemen overeenkomstig de verordening die hun stamvader Aäron daarvoor vastgesteld had, zoals de HERE, de God van Israël, deze in de wet voorgeschreven had.

20-30 Ook voor de familiegroepen der Levieten, wier taak het was bij het offeren de priesters behulpzaam te zijn, werd bij loting de orde vastgesteld, volgens welke zij hun dienst moesten waarnemen. Over de Levieten die een andere dienst te vervullen hadden, als zangers en muzikanten, als poortwachters, als schatbewaarders in de tempel en als ambtlieden en rechters, zal straks nog afzonderlijk gehandeld worden[1]).

Als helpers bij het offeren moesten optreden: twee achterkleinzoons van Amram, namelijk Soebaël, de zoon von Gersom, de zoon van Mozes, en Rechabja, de zoon van Eliëzer, de tweede zoon van Mozes[2]).

Aan het hoofd van de zonen van Soebaël stond zijn zoon Jechdeja, aan het hoofd van de zonen van Rechabja stond Jissia.

Van de Jisharieten was er de familie Selomith, aan wier hoofd Selomiths zoon Jachath stond.

Verder de zonen van Chebron, te weten: Jeria, die aan het hoofd stond; Amarja, de tweede; Jachaziël, de derde, en Jekameam, de vierde.

---

1) Zie hoofdstuk 25 en 26.
2) Zie 23 : 15-17 (Soebaël = Sebоeël).

De zonen van Oezziël: de familie Micha, aan wier hoofd stond Micha's zoon Samir, en de familie van Micha's broeder Jissia, aan wier hoofd stond Jissia's zoon Zacharja.

De zonen van Merari: Machli en Moesi[1]).

Van Merari's zoon Jaäzia waren er de families Soham, Zakkoer en Ibri.

Machli's zoon was Eleazar; deze had geen zoons, maar alleen dochters[2]).

Machli's tweede zoon was Kis; diens zoon was Jerachmeël.

De zonen van Moesi waren Machli, Eder en Jerimoth.

Dit zijn de Levietische familiegroepen, wier taak het was de priesters bij het offeren behulpzaam te zijn.

31 Ook voor hen werd de orde, volgens welke zij hun dienst moesten verrichten, bij loting vastgesteld, evenals voor hun broeders, de zonen van Aäron. Ook deze loting geschiedde in die door David belegde vergadering, ten overstaan van koning David, van de hogepriesters Sadok en Achimelech en de familiehoofden van de priesters en de Levieten. Er werd geen onderscheid tussen de families gemaakt. Zowel voor de voornaamste als voor de minder aanzienlijke families werd gelijkelijk het lot geworpen om de orde van hun dienst vast te stellen.

c. *Indeling der tempelzangers.* 25 : 1-31.

25 : 1 David en de vorsten van Israël[3]) troffen ook maatregelen ten behoeve van het muzikale gedeelte van de tempeldienst.

Uit de vroeger reeds genoemde vier duizend zangers[4]) zonderden zij af de zonen van de Gersoniet Asaf, en van de Kehathiet Heman, en van de Merariet Jedoethoen, die door bezieling van Gods Geest bekwaam waren om te spelen op citers, harpen en hel-klinkende cimbalen, tot lof des

---

1) In wat hier in het Hebreeuws volgt, is de overgeleverde tekst blijkbaar corrupt; zie uitvoerig hierover Zöckler.

2) Zie 23 : 21.

3) Letterlijk staat er: de oversten des heirs. Daarmede zijn echter niet de legeroversten bedoeld, maar de vorsten van Israël als „heir des HEREN", vgl. Ex. 12 : 41 e.a. pl.; het zijn dus de ook in 23 : 2 genoemde vorsten van Israël.

4) Zie 23 : 5.

HEREN. Het geslacht van alle drie de zonen van Levi was dus onder de zangers vertegenwoordigd.

Het aantal van hen aan wie de verzorging en uitvoering van de muzikale dienst werd opgedragen, was als volgt:

2 Van Asaf waren er vier zonen, namelijk Zakkoer, Joseph, Nethanja en Asarela, onder leiding van Asaf, die, door 's HEREN Geest bezield, overeenkomstig de door de koning vastgestelde voorschriften speelde.

3 Van Jedoethoen waren er zes zonen, namelijk Gedalja, Seri, Jesaja, Chasabja, Mattithja en Simeï[1]).

Deze zes zonen van Jedoethoen speelden onder leiding van hun vader Jedoethoen, die door de bezieling van Gods Geest een meester was in het bespelen van de citer bij de dank- en lofliederen die aangeheven werden om de HERE te loven.

4, 5 Van Heman waren er veertien zonen, namelijk Boekkia, Mattanja, Oezziël, Seboeël, Jerimoth, Chananja, Chanani, Eliatha, Giddalti, Romamthi-Ezer, Josbekasa, Mallothi, Hothir en Machazioth. Deze allen waren zonen van Heman, de ziener des konings, wijl hij naast zijn muzikale gave ook met de gave der profetie was toegerust, en als ziener aan de koning openbaringen Gods overbracht. Van zijn zonen waren er niet minder dan veertien, die aangewezen werden als leiders der tempelkoren; want om zijn geslacht groot te maken, had God hem veertien zonen en drie dochters gegeven.

6 Al deze zonen van de zangmeesters Asaf, Jedoethoen en Heman werden uit de vier duizend zangers afgezonderd en aangesteld om, elk onder leiding van hun vader, het gezang in het huis des HEREN te begeleiden met cimbalen, harpen en citers, ten behoeve van de dienst in het huis Gods, overeenkomstig de aanwijzingen voor de muzikale dienst, zoals die door de koning met de zangmeesters Asaf, Jedoethoen en Heman waren vastgesteld.

7 Het totaal aantal van deze zonen der drie zangmeesters, met hun broederen die geoefend waren in het zingen voor de HERE, allen eerste-klas-zangers, bedroeg twee

---

1) Blijkens het genoemde cijfer 6 is hier een naam uitgevallen. Uit vergelijking met vs 9-31 blijkt dat dit de in vs 17 genoemde naam Simeï is.

honderd acht en tachtig, die in vier en twintig klassen werden ingedeeld. Hieruit blijkt, dat elk van deze vier en twintig met name genoemde zonen van Asaf, Jedoethoen en Heman elf broederen had[1]), die evenals zij geoefende zangers waren, terwijl de overigen van de vier duizend zangers leerlingen waren.

8 En men wierp het lot, niet slechts om de volgorde vast te stellen waarin de vier en twintig klassen dienst moesten doen, maar ook om de overigen van de vier duizend zangers zó over de vier en twintig klassen te verdelen, dat aan elke klasse een even groot aantal leerling-zangers werd toegevoegd, die zich onder leiding van de geoefende zangers verder bekwamen moesten, om bij verkregen bekwaamheid aan de tempelzang deel te nemen.

Niet alleen over de twee honderd acht en tachtig eerste-klas-zangers werd dus het lot geworpen, maar over alle vier duizend, over de ouden en de jongen, over de geoefende zangers zowel als over de leerlingen.

9-31 De loten voor de zonen van Asaf, Jedoethoen en Heman had men daarbij niet in drie verschillende urnen gedaan, waarbij dan om de beurt uit elk der urnen een lot getrokken werd — men had ze alle in één urn saamgevoegd.

Het eerste lot kwam uit voor Asafs zoon Joseph, die met zijn zonen en broederen een groep vormde van twaalf geoefende zangers.

Het tweede lot kwam uit voor Jedoethoens zoon Gedalja, die ook weer met zijn zonen en broeders een groep vormde van twaalf geoefende zangers; het derde lot voor Asafs zoon Zakkoer, het vierde voor Jedoethoens zoon Jisri[2]), het vijfde voor Asafs zoon Nethanja, het zesde voor Hemans zoon Boekkia, het zevende voor Asafs zoon Jesarela[3]), het achtste voor Jedoethoens zoon Jesaja, het negende voor Hemans zoon Mattanja, het tiende voor Jedoethoens zoon Simeï, het elfde voor Hemans zoon Asa-

---

1) $24 \times (1 + 11) = 288$.
2) Hiermede is dezelfde bedoeld als de in vs 3 genoemde Seri.
3) Dezelfde als de in vs 2 genoemde Asarela.

reël[1]), het twaalfde voor Jedoethoens zoon Chasabja, het dertiende voor Hemans zoon Soebaël[2]), het veertiende voor Jedoethoens zoon Mattithja, de overige loten, van vijftien tot vier en twintig, waren voor de overgebleven zonen van Heman, in deze volgorde: Jeremoth, Chananja, Josbekasa, Chanani, Mallothi, Eliatha, Hothir, Giddalti, Machazioth en Romamthi-Ezer.

Al deze met name genoemde zonen van Asaf, Jedoethoen en Heman vormden met hun zonen en broederen groepen van twaalf geoefende zangers; de overige drie duizend zeven honderd en twaalf van de vier duizend zangers[3]) werden als leerling-zangers bij loting gelijkelijk bij deze vier en twintig klassen ingedeeld.

d. *Indeling der poortwachters.* 26 : 1-19.

26 : 1-3 Wijl de tempel een heilige plaats was, waar niet ieder vrije toegang had, was het noodzakelijk dat er poortwachters waren, om toezicht te houden dat het heilige tempelterrein door geen onbevoegde, die in de zin der ceremoniële wet onrein was of niet tot het volk des HEREN behoorde, betreden zou worden.

Als zodanig waren bepaalde groepen van Levieten aangewezen, die behoorden tot de geslachten Korach en Merari.

Van de Korachieten was dit Meselemja, de zoon van Kore, uit de zonen van Ebjasaf[4]).

Meselemja's zonen waren: Zacharja, de oudste, Jediaël, de tweede, Zebadja, de derde, Jathniël, de vierde, Elam, de vijfde, Jochanan, de zesde, en Eljehoënai, de zevende.

4-8 Verder was ook Obed-Edom als poortwachter aangewezen, met zijn zonen, acht in getal, namelijk Semaja, de eerstgeborene, Jozabad, de tweede, Joach, de derde, Sakar, de vierde, Nethaneël, de vijfde, Ammiël, de zesde, Issaschar,

---

1) Dezelfde als de in vs 4 genoemde Oezziël, vergelijk de koningsnaam Oezzia = Azarja.

2) Dezelfde als Seboeël uit vs 4.

3) 4000 — 288 = 3712.

4) In het Hebr. staat hier Asaf; blijkens 9 : 19 moet hier gelezen worden Ebjasaf.

de zevende, en Peoellethai, de achtste. Hij had niet minder dan acht zonen, omdat God hem gezegend had[1]).

En aan zijn zoon Semaja werden zonen geboren, die gezag hadden in hun familie, omdat zij kloeke helden waren en dus bij uitstek geschikt om als poortwachters bij de tempel te dienen.

Hun namen waren Othni, Refaël, Obed en Elzabad en zijn broeders Elihoe en Semakja, die ook kloeke mannen waren.

Deze allen behoorden tot de zonen van Obed-Edom: met hun zonen en hun broeders, totaal twee en zestig man[2]), waren zij allen kloeke mannen, bij uitstek geschikt voor het ambt van poortwachter.

9 Het aantal zonen en broeders dat tot het geslacht van Meselemja behoorde, bedroeg achttien. Dat waren ook kloeke mannen.

10 Uit het geslacht van Merari werd tot poortwachter aangesteld Chosa met zijn zonen. Dat was allereerst Simri. Hoewel niet de oudste zoon, werd hij door zijn vader aan het hoofd gesteld van de als poortwachter dienende Merarieten. Chosa's oudste zoon was vermoedelijk gestorven zonder manlijke nakomelingen na te laten. Verder waren de zonen van Chosa: Chilkia, de tweede, Tebalja, de derde, en Zecharja, de vierde. Alle zonen en broeders van Chosa waren dertien in getal.

De drie hier genoemde geslachten telden in 't geheel dus drie en negentig man[3]), die aan het hoofd stonden van de vroeger genoemde vier duizend poortwachters[4]).

Dit waren de afdelingen der poortwachters.

12-18 Aan deze poortwachters, waarvan hier de hoofden der afzonderlijke families genoemd zijn, was tesamen met hun broeders de wacht toevertrouwd om de poorten van het huis des HEREN te bewaken. De verdeling van de wachtposten bij de verschillende tempelpoorten

---

1) Zie 13 : 14b.
2) In 16 : 38 wordt hun aantal opgegeven als 68; welk van deze beide cijfers juist is, is niet uit te maken.
3) 62 + 18 + 13 = 93.
4) Zie 23 : 5.

geschiedde door het lot. Door alle poortwachters. door de oudste en jongste families, werd het lot geworpen om uit te maken bij welke poort van het naar de vier om uit te maken bij welke poort van het naar de vier windstreken zich uitstrekkende tempelcomplex zij zouden dienen.

Voor de bewaking van het oostelijk poortgebouw, ook wel de Koningspoort genoemd[1]), werd bij loting aangewezen Selemja[2]), terwijl zijn oudste zoon Zacharja, die een verstandig man was, een raadsman met inzicht, zich bij loting de bewaking van de Noorderpoort zag opgedragen.

Aan Obed-Edom werd bij loting de bewaking van de Zuiderpoort toevertrouwd, terwijl zijn zonen belast werden met de bewaking van het magazijn, waar de tempelvoorraden en wijgeschenken werden opgeslagen, en dat gelegen was in de buitenste voorhof in de nabijheid van het zuidelijk poortgebouw.

Chosa[3]) werd aangewezen voor de bewaking van de Westzijde, bij de poort Sallechet[4]), waardoor as en allerlei afval naar buiten gebracht werd en die daarom „Uitwerppoort" genoemd zou kunnen worden. Deze poort lag aan de opgaande weg, die uit de beneden-stad van Jeruzalem naar het hoger gelegen tempelplein voerde.

Bij alle poorten, aan alle vier de windstreken, waren dus wachtposten.

De Oostpoort, die de voornaamste was, werd dagelijks bewaakt door zes Levieten, bij de Noord- en Zuidpoort stonden dagelijks vier poortwachters, terwijl de bewaking van het magazijn, dat blijkbaar twee ingangen had, aan twee wachtposten van elk twee poortwachters was toevertrouwd. Verder waren er aan de Westkant nog vier poortwachters bij de opgaande weg en twee poortwachters om de bijgebouwen aan de Westzijde van de tempel te bewaken.

Dagelijks moesten er dus in 't geheel vier en twintig wachtposten betrokken worden.

---

1) Zie 9 : 18.

2) Dezelfde als Meselemja uit vs 1.

3) Het eerste woord van vs 16, gedeeltelijk door dittographie ontstaan, moet worden geschrapt.

4) Ten onrechte spreekt Noordtzij in K.V. in vs 16 van twee poorten, de Westerpoort en de poort Sallechet, zie Keil en Zöckler.

19 Dit is een overzicht van de afdelingen der poortwachters uit de zonen van Korach en van Merari.

e. *De als schatbewaarders en als ambtenaren en rechters fungerende Levieten.* 26 : 20-32.

26 : 20 Ook waren er Levieten, broeders der bovengenoemde Levieten[1]), die belast waren met de bewaking van het kostbare tempelgereedschap van het huis Gods en van de wijgeschenken van goud en kostbaarheden, die door koningen en aanzienlijken aan het heiligdom ten geschenke waren gegeven.

21, 22 De bewaking van het tempelgereedschap was met name toevertrouwd aan de Gersonietische familiegroep Laëdan. Aan het hoofd van de tot die groep behorende families stond Laëdans zoon Jechiëli, wiens zoon Zetham met zijn broeder Joël belast was met de bewaking van het kostbare gereedschap van het huis des HEREN[2]).

23, 24 Wat de Amramieten, Jisharieten, Chebronieten en Oezziëlieten betreft, de vier hoofdtakken van het Kehathietische geslacht der Levieten[3]), daarvan was aan Seboeël, de zoon van Gersom, het oppertoezicht over het kostbare tempelgereedschap en de wijgeschenken toevertrouwd. Hij had dus toezicht uit te oefenen op Zetham en Joël, die met de zorg voor het tempelgereedschap belast waren, en op Selomith, die meer in het bijzonder met de bewaking der wijgeschenken belast was.

25 Seboeëls broeders, die van Eliëzer afstamden, waren: Eliëzers zoon Rechabja, diens zoon Jesaja, diens zoon Joram, diens zoon Zikri, diens zoon Selomith.

26 Deze Selomith en zijn broeders waren belast met de bewaking van alle schatten en kostbaarheden der wijgeschenken, die koning David en de familiehoofden en de oversten over duizend en over honderd en de legeroversten gewijd hadden.

27 — Van de oorlogen die zij gevoerd hadden, van de door

1) Naar de Septuaginta is achijja hier gewijzigd in achehem.
2) Volgens 23 : 7, 8 waren Zetham en Joël geen zonen, maar broeders van Jechiëli.
3) Zie 23 : 12.

hen in die oorlogen behaalde buit, hadden zij namelijk schatten als wijgeschenken aangeboden ten behoeve van het huis des HEREN. —

28 Verder waren zij ook belast met de bewaking van alles wat de ziener Samuël en Israëls eerste koning, Saul, de zoon van Kis, en diens opperbevelhebber Abner, de zoon van Ner, en Joab, de zoon van Seroeja, gewijd hadden. De bewaking van al die schatten en kostbaarheden, die als wijgeschenken aangeboden waren, was toevertrouwd aan Selomith en zijn broeders.

29-32 Gelijk uit het vroeger vermelde decreet van koning David[1]) reeds bleek, waren er ook zes duizend Levieten, die zouden dienst doen als ambtenaren en rechters.

Van de Jisharieten, een der vier hoofdtakken van het Kehathietische geslacht der Levieten, werden Kenanja en zijn broeders aangesteld als ambtenaren en rechters, wier taak het was zorg te dragen voor de naleving van de sociale en rechterlijke voorschriften der wet.

Van de Chebronieten, een andere hoofdtak van de Kehathietische Levieten, werden Chasabja en zijn broeders, zeventien honderd kloeke mannen, belast met het toezicht op Israël aan de Westzijde van de Jordaan. Zij hadden met name toezicht te houden op het regelmatig opbrengen van de eerstelingen en de tienden ten behoeve van de tempeldienst, en van de belastingen ten dienste van het koningschap.

Een andere zijtak van de Chebronieten, waarvan Jeria het hoofd was, werd door David aangesteld over de stammen in het Oost-Jordaanland. In het veertigste jaar van Davids regering werd naar de Chebronieten, naar hun geslachten en families, een onderzoek ingesteld. Toen bleek, dat er onder hen tal van kloeke mannen gevonden werden in de Levieten-stad Jaëzer, in het stamgebied van Gad, ten Oosten van de Jordaan. Jeria, die aan het hoofd stond der Chebronieten, werd met zijn broeders, die alle kloeke mannen waren, ten getale van twee duizend zeven honderd gezinshoofden, door David belast met het toezicht op de

1) Zie 23 : 4.

Rubenieten en de Gadieten en de halve stam van Manasse, in het Oost-Jordaanland, om te zorgen dat de opbrengsten ten behoeve van de dienst van God en ten dienste van het koningschap, regelmatig binnenkwamen[1]).

VI. MILITAIRE EN CIVIELE RIJKSAANGELEGENHEDEN. 27 : 1—29 : 30.

1. *Organisatie van het leger.* 27 : 1-15.

27 : 1 Hier volgt een overzicht van de militaire organisatie, die David in zijn rijk invoerde.

Alle maanden van het jaar kwam er een lichting op van vier en twintig duizend man, die ook maandelijks weer afzwaaiden.

Dit zijn de Israëlieten, die met hun familiehoofden en de oversten van duizend en van honderd en hun ambtenaren in dat opkomen van de maandelijkse lichtingen de koning dienden.

2-15 Aan het hoofd van de eerste lichting, in de eerste maand, stond Jasobam, de zoon van Zabdiël[2]); zijn legerafdeling bestond uit vier en twintig duizend man. Hij was een zoon van Peres, en stond aan het hoofd van alle legeroversten van de eerste maand.

Aan het hoofd van de tweede legerafdeling, in de tweede maand, stond Eleazar, de zoon van[3]) Dodai, de Achochiet. Onder hem was Mikloth overste van deze afdeling[4]). Deze lichting bestond ook uit vier en twintig duizend man.

De derde legeroverste, die aan het hoofd stond van de lichting van de derde maand, was Benaja, de zoon van de priester Jojada. Die stond aan het hoofd van de derde legerafdeling, die ook uit vier en twintig duizend man

---

1) Het bevreemdt in deze opgave dat over de 9½ stam in het West-Jordaanland 1700 ambtenaren en rechters werden aangesteld, en over de 2½ stam in het Oost-Jordaanland 2700 man. Dat is een totaal van 4400 man, terwijl er blijkens 23 : 4 in het geheel 6000 ambtenaren en rechters waren. Vermoedelijk is de hier geboden opgave niet volledig.

2) De meeste van de hier volgende namen komen overeen met die van de in hidst. 11 genoemde „voornaamsten van Davids helden".

3) Blijkens 11 : 12 zijn de woorden: Eleazar, de zoon van, hier uitgevallen.

4) De betekenis van deze woorden is onzeker; Noordtzij in K.V. meent ze te moeten schrappen.

bestond, evenals alle volgende legerafdelingen, die achtereenvolgens maandelijks moesten opkomen. Deze Benaja was één van het vroeger reeds genoemde keurcorps „de Dertig", en was meer geëerd dan de andere helden van dat corps. Zijn functie als hoofd van de derde legerafdeling werd waargenomen door zijn zoon Ammizabad.

De vierde legerafdeling, die in de vierde maand moest opkomen, was genoemd naar Asaël, de broeder van Joab. Waar deze door Abner reeds gedood was gedurende Davids koningschap te Hebron, stond deze vierde legerafdeling onder het bevel van Asaëls zoon Zebadja.

De vijfde lichting, in de vijfde maand, stond onder bevel van Samhoet, de Jizrachiet. Hij stamde dus uit het geslacht van Juda's zoon Zerach.

Aan het hoofd van de zesde legerafdeling stond Ira, de zoon van Ikkes, uit Thekoa.

De lichting van de zevende maand stond onder Cheles, de Peloniet, een Efraïmiet.

De achtste legerafdeling stond onder Sibbekai, uit Choesa, die ook een nakomeling was van Juda's zoon Zerach.

Aan het hoofd van de negende legerafdeling stond Abiëzer, uit Anathoth, een Benjaminiet.

De tiende legerafdeling stond onder het bevel van Maharai, uit Netofa, uit het Judese geslacht Zerach.

De elfde legerafdeling, van de elfde maand, stond onder bevel van Benaja, uit Pirathon, een Efraïmiet.

De twaalfde afdeling, die in de twaalfde maand moest opkomen, stond onder bevel van Cheldai, uit Netofa, een afstammeling van Othniël.

Al deze legerafdelingen, die in twaalf maandelijkse lichtingen moesten opkomen, bestonden uit vier en twintig duizend man.

2. *De civiele rijksambtenaren.* 27 : 16-34.

a. *De hoofden der twaalf stammen.* 27 : 16-24.

27:16-22 Aan het hoofd van de stammen stonden de volgende personen:

Aan het hoofd van de stam Ruben stond als vorst Eliëzer, de zoon van Zikri; aan het hoofd van de stam Simeon stond Sefatja, de zoon van Maächa; over de stam Levi stond Chasabja, de zoon van Kemoeël; aan het hoofd van Aärons geslacht stond Sadok; aan het hoofd van de stam Juda stond Eliab[1]), de oudste broer van David; over de stam Issaschar Omri, de zoon van Michaël; over de stam Zeboelon Jismaja, de zoon van Obadja; over de stam Naphtali Jerimoth, de zoon van Azriël; over de stam Efraïm Hosea, de zoon van Azazja; over de halve stam Manasse, ten Westen van de Jordaan, Joël, de zoon van Pedaja; over de halve stam Manasse, in Gilead, Oost-Jordaanland, stond Jiddo, de zoon van Zecharja; over de stam Benjamin Jaäsiël, de zoon van Abner; over de stam Dan Azarel, de zoon van Jerocham.

Dit waren de vorsten der stammen van Israël[2]).

23 Gelijk we boven reeds hebben vermeld, had David aan Joab opgedragen, een telling te houden van alle strijdbare mannen van Israël[3]), om de militaire macht van het volk te leren kennen. Het getal van hen die twintig jaar en daar beneden waren, liet David niet opnemen, omdat het niet zijn bedoeling was te twijfelen aan de vervulling van de belofte die de HERE aan Abraham gegeven had, Israël talrijk te zullen maken als de sterren des hemels[4]).

24 Gelijk vroeger ook reeds is meegedeeld, was Joab, de zoon van Seroeja, wel begonnen met de volkstelling, maar heeft hij haar niet ten einde gebracht, omdat om die volkstelling de toorn des HEREN tegen Israël ontbrandde. Daarom werd ook de uitslag van de door Joab begonnen telling niet opgenomen in de Kronieken van koning David, waarin al het vermeldenswaardige van Davids regering opgetekend werd.

---

1) De Hebreeuwse tekst leest hier Elihoe; in overeenstemming met 2 : 13 en I Sam. 16 : 6, 17 : 13, heeft de LXX hier Eliab.

2) Opmerkelijk is dat om ons onbekende redenen de stammen Gad en Aser ontbreken; de beide helften van de stam Manasse worden echter als twee zelfstandige stammen genoemd, terwijl ook de stam Levi hier onder de stammen geteld is. Zo wordt het twaalftal toch weer vol gemaakt.

3) Hoofdstuk 21.

4) Zie Gen. 15 : 5; 22 : 17.

b. *De beheerders der koninklijke bezittingen en domeinen.* 27 : 25-31.

27:25-31 Hier volgt een opsomming van de beheerders der koninklijke bezittingen en domeinen.

Azmaweth was belast met het toezicht op de schatten des konings, die in de koninklijke schatkamers te Jeruzalem bewaard werden en die uit oorlogsbuit bestonden.

Over de eigendommen die David had op het land en in de steden en de dorpen en de burchten had Jonathan, de zoon van Oezzia, het opzicht. Over de slaven, die de zware landarbeid op de koninklijke domeinen hadden te verrichten, voor het bebouwen van de akkers, was het toezicht opgedragen aan Ezri, de zoon van Keloeb.

Het beheer van de wijnbergen was opgedragen aan Simeï, uit Rama, het beheer van de olijf- en moerbeziebomen in de Sefela, de vruchtbare laagte in de kustvlakte aan de Middellandse Zee, was opgedragen aan Baälchanan, uit Geder. Met het toezicht op de olievoorraden was Joas belast. Het beheer van de runderen, die weidden in de vlakte van Saron, aan de voet van de Karmel, was opgedragen aan Sitrai, uit Saron, terwijl Sofat, de zoon van Adlai, belast was met het beheer van de runderen die weidden in de verschillende dalen van het gebergte.

Met het toezicht op de kamelen was belast Obil, de Ismaëliet, die als Arabier op dit punt natuurlijk zeer deskundig was. Jechdeja uit Meronoth was belast met de zorg voor de ezelinnen, en aan Jaziz, de Hagriïet, uit het steppengebied in Oost-Gilead[1]), was de zorg voor de schapen en geiten opgedragen.

Deze twaalf mannen waren de beheerders van de bezittingen en domeinen, die aan koning David toebehoorden.

c. *De Rijksraad.* 27 : 32-34.

27:32-34 Hier volgt een opsomming van hen die behoorden tot

---

1) Zie 5 : 10.

de Rijksraad, die als koninklijke raadgevers David ter zijde stonden.

Jonathan, een bloedverwant van David[1]), was raadsheer. Hij was een verstandig en geleerd man. Jechiël, de zoon van Chakmoni, was belast met de opvoeding van de koninklijke prinsen. Achitofel was de bijzondere raadgever des konings, en Hoesai, de Arkiet, was des konings vriend. Nadat Achitofel de zijde van Absalom gekozen had, waren Jojada, de zoon van Benaja, en Abjathar raadsheren, terwijl Joab Davids opperbevelhebber was.

3. *Davids laatste rijksdag en zijn dood.* 28 : 1—29 : 30.

a. *Salomo aangewezen als troonopvolger en tempelbouwer.* 28 : 1-10.

28 : 1 Het was Davids bedoeling in die door hem te Jeruzalem belegde vergadering[2]), waar hij een wel-omschreven regeling trof voor de dienst der priesters en Levieten, tegelijk aan zijn zoon Salomo de regering over te dragen en hem de uitvoering van zijn plan tot tempelbouw op te dragen.

Alle rijksstanden waren in die vergadering vertegenwoordigd.

Zo waren daar alle vorsten van Israël, te weten de boven reeds genoemde stamvorsten van Israël, de hoofden der legerafdelingen die maandelijks moesten opkomen in dienst des konings, met de onder hun bevel staande oversten van duizend en van honderd, verder de beheerders van de koninklijke domeinen, die belast waren met het toezicht op de bezittingen en het vee van de koning en zijn zonen, de koninklijke hofbeambten, de helden, en alle kloeke en weerbare mannen.

2 Toen verhief David zich van zijn zetel, om plechtig, staande, als in de tegenwoordigheid des HEREN, de vergadering aldus toe te spreken:

---

1) Vermoedelijk een neef, zie 20 : 7.
2) Zie 23 : 1 vv.

„Hoort mij, mijn broeders, gij allen die tot de hofkring behoort, en voorts gij allen, die hier als vertegenwoordigers van mijn geliefde volk bijeen zijt:

Het was mijn voornemen een huis der rust te bouwen voor de ark van het verbond des HEREN, waar zij rustig zou kunnen verblijven, een rustplaats voor het verzoendeksel, waarop onze God troont boven de cherubs. Ik heb ook voorbereidingen getroffen tot de bouw en heb materialen en arbeidskrachten bijeen gebracht.

3 Dat bouwen zou een werk des vredes zijn, omdat de tempel die ik bouwen wilde een zichtbare openbaring moest zijn van het Godsrijk, dat in zijn diepste wezen een vrederijk is.

Daarom zeide God tot mij: Gij zult voor Mijn Naam geen huis bouwen, want gij zijt een krijgsman en hebt veel bloed vergoten.

4 Toch ben ik hiervan verzekerd, dat de HERE een welgevallen aan mij gehad heeft en dat Híj het is Die mij koning gemaakt heeft over gans Israël. Want naar Zijn verkiezende liefde heeft de HERE, de getrouwe Verbonds-God van Zijn volk Israël, mij uitverkoren uit mijn ganse familie, dat ik voor immer koning over Israël zijn zou. Het is enkel en alleen de verkiezende liefde en genade des HEREN. Want met voorbijgang der andere stammen heeft Hij Juda verkoren om vorst te zijn in Israël, en in die stam van Juda heeft de HERE mijn familie verkoren, en met voorbijgang van mijn broeders heeft de HERE in mij een welgevallen gehad om mij koning te maken niet maar over een paar stammen, maar over gans Israël.

5 En dat niet alleen. Die verkiezende liefde des HEREN heeft zich ook voortgezet ten opzichte van mijn zoon Salomo. Want de HERE heeft mij véél zonen gegeven, maar met voorbijgang van die allen, ook van hen die ouder waren, heeft de HERE mijn zoon Salomo verkoren om mijn troonopvolger te zijn en in 's HEREN naam het koningschap over Israël uit te oefenen.

6 Ook heeft de HERE hem uitverkoren om een tempel voor Hem te bouwen en de HERE heeft dit tot mij gezegd: Uw zoon Salomo, die zal Mijn huis en Mijn voorhoven bouwen, de plaats der ontmoeting tussen Mij en Mijn volk,

want Ik heb hem uitverkoren dat hij Mij tot een zoon zij, en Ik zal hem tot een Vader zijn.

7 En daar heeft de HERE de belofte aan verbonden dat Hij voor immer zijn koningschap bevestigen zal, wanneer hij er bestendig bij blijft de geboden en inzettingen des HEREN te volbrengen".

Zo wilde David Salomo's gezag bij de rijksgroten en bij zijn broeders bevestigen, door te wijzen op de verkiezende liefdedaad des HEREN, waardoor Salomo tot troonopvolger en tempelbouwer verkozen was.

8 Wel wetende welk een wisselwerking er bestaat tussen de koning en zijn rijksgroten, wendde David zich daarop rechtstreeks tot deze laatsten om hen ernstig te vermanen:

„Nu dan, gij die hier als voor de ogen van gans Israël, als vertegenwoordigers van de gemeente des HEREN heden bijeen zijt, — ten aanhoren Gods, waarbij God als Getuige hoort wat hier gesproken wordt, bind ik u op het hart:

Onderhoudt alle geboden des HEREN uws Gods en vraagt er naar, opdat gij dit goede land erfelijk bezitten moogt en gij het voor immer aan uw zonen na u ten erfdeel moogt nalaten".

9 Zich daarop wendende tot zijn zoon Salomo, zei David:

„En gij, mijn zoon Salomo, ken de God uws vaders, Die mij steeds een helper geweest is. Laat u in alles door Hem leiden, opdat gij zelf uit eigen ervaring leert kennen wie de HERE zijn wil voor allen die op Hem vertrouwen.

Dien Hem met volle toewijding zonder dubbelhartigheid, en laat er in uw hart geen plaats zijn voor een andere wil dan Gods wil.

Dien Hem met een gewillig gemoed, dat geen andere begeerte kent dan u te voegen naar Zijn wil.

Want Hij is de Alwetende, Die niet alleen uw uiterlijke daden ziet, maar Die ook alle harten doorzoekt en dus weet wat er in de diepste schuilhoeken van uw hart verborgen is. Hij is de grote Hartenkenner, Die ook doorziet alle overleggingen die in uw hart omgaan, zodat er geen ding bedekt is voor Zijn alziend oog.

Wanneer gij Hem zoekt en uw hart naar Hem uitgaat, zal Hij Zich van u laten vinden en u geven dat gij in eigen

levenservaring Hem kennen moogt in Zijn genade en trouw.
Indien gij Hem echter verlaat, en Hem de rug toekeert om uw vertrouwen op iets of iemand anders te stellen en daarin uw verlustiging te vinden, zal Hij u ook voor altijd verstoten en Zijn gunst en genade u onthouden.
10 Zie nu toe dat gij de goede keuze doet; want de HERE heeft u uitverkoren om Hem een huis ten heiligdom te bouwen. Verzaak dus niet de grootse taak die u van Godswege is opgelegd, maar span al uw krachten in en ga met moed en volharding aan het werk, opdat gij die heerlijke taak tot een goed einde moogt brengen".

b. *David geeft Salomo aanwijzingen voor de tempelbouw.* 28 : 11-21.

28 : 11 Na deze woorden gaf David aan zijn zoon Salomo een ontwerp van de verschillende tempelgebouwen en -gereedschappen, zoals hij zich die voorgesteld had: een ontwerp van de voorhal, en van het eigenlijke tempelgebouw met de in drie verdiepingen[1]) daar tegen aan gebouwde schatkamers en bovenkamers en binnenkamers, en van het Allerheiligste, waar de ark met het verzoendeksel geplaatst
12 moest worden. Verder een ontwerp van alles, waartoe Gods Geest hem plannen had laten maken: een ontwerp van de grote voorhal, die behalve de eigenlijke tempel ook het paleiscomplex van de koning omvatte, en een ontwerp van de binnenste voorhof, en van de vertrekken rondom, aan de vier zijden van de voorhof, die bestemd waren voor het kostbare tempelgereedschap van het huis Gods en voor
13 de kostbare wijgeschenken, en voor de afdelingen der priesters en Levieten, waar zij hun werk ten dienste van het huis des HEREN moesten verrichten, zoals het toebereiden van de toonbroden en het koken van het offervlees, en waar ook de offermaaltijden gehouden werden en waar al het overige tempelgereedschap opgeborgen werd.
14 Verder gaf hij hem ook aanwijzingen voor het vervaardigen van de gouden en zilveren tempelvoorwerpen, met het gewicht aan goud en zilver zoals David zich ge-

---

1) Zie I Kon. 6 : 6.

dacht had dat voor elk van die voorwerpen afzonderlijk besteed moest worden.

15 Zo gaf hij hem aanwijzingen voor het gewicht van de tien[1]) gouden luchters met hun gouden lampen en van de zilveren luchters met hun lampen, zoals hij zich voorgesteld had dat die luchters met het oog op de dienst die zij te vervullen hadden, vervaardigd moesten worden.

16 Verder gaf David aan zijn zoon Salomo ook aanwijzing voor het gewicht aan goud en zilver dat hij gebruiken moest om de gouden en zilveren tafels te overtrekken, de tafel der toonbroden en de verschillende dientafels en tafels der toebereiding, die in de voorhof een plaats zouden verkrijgen[2]).

17 Ook voor de gouden en zilveren offergereedschappen gaf David hem aanwijzingen; hoe de gouden vleesvorken vervaardigd moesten worden, ten gebruike bij het koken van het offervlees, en de gouden offerschalen en wijnkannen en gouden bekers, die alle van louter goud vervaardigd moesten worden. Voor elk van die gaf David nauwkeurig aan hoeveel gewicht aan goud daarvoor gebruikt moest worden, en zo ook het gewicht van de zilveren bekers[3]).

18 Tenslotte gaf David aan Salomo ook een ontwerp voor het gouden reukaltaar; hoeveel gewicht aan louter goud daarvoor gebruikt moest worden, en hoeveel goud hij gebruiken moest voor het vervaardigen van de troon des HEREN, de gouden cherubs, die met uitgebreide vleugels de ark van het verbond des HEREN moest overdekken.

19 Bij het overdragen van deze ontwerpen aan zijn zoon Salomo zeide David, dat het plan voor de inrichting van de tempel en het vervaardigen van het tempelgereedschap niet op willekeur berustte en dat hij dit niet zelf bedacht had, maar dat hij dit alles naar goddelijke ingeving ontworpen had en dat de Geest des HEREN, Die over hem gekomen was, hem dit alles duidelijk gemaakt had.

---

1) Vgl. I Kon. 7 : 49; II Kron. 4 : 7.

2) Vgl. Ez. 40 : 39 vv; de aantekening der Rabbijnen, dat de zilveren tafels in de voorhof en de zilveren luchters in de priestervertrekken geplaatst waren, berust wellicht op een oude overlevering.

3) In Ezra 1 : 11 is sprake van 5400 gouden en zilveren vaten, die door Cyrus aan de terugkerende ballingen werden ter hand gesteld.

20 Gekomen aan het einde van wat hij tot Salomo persoonlijk te zeggen had, bemoedigde David zijn zoon Salomo en zeide tot hem:

„Laat het grote werk dat u opgedragen is, u niet ter neer drukken. Wees sterk en vol goede moed en breng het ten uitvoer! Vrees niet en wees niet versaagd, want de HERE God, mijn God, Die mij in zo vele gevaren en moeilijkheden geholpen heeft, Die is met u. Hij zal u niet begeven en zal u niet verlaten, voordat gij al het werk dat voor de bouw van het huis des HEREN noodzakelijk is, zult hebben voltooid.

21 Bovendien staan tal van helpers tot uw beschikking. Allereerst de afdelingen der priesters en Levieten, wier taak het is de gehele dienst van het huis Gods waar te nemen. Verder tal van bekwame kunstenaars en technici, die hun wijsheid en kennis gaarne en gewillig voor de uitvoering van het werk zullen aanwenden, terwijl tenslotte de vorsten en heel het volk bij de volvoering van dit grootse werk u ook ter zijde zullen staan en gaarne volbrengen zullen al wat gij ten behoeve van het werk hun opdragen zult".

c. *Vrijwillige bijdragen van David en zijn rijksgroten voor de tempelbouw.* 29 : 1-9a.

29 : 1 Na deze woorden, die David tot zijn zoon Salomo persoonlijk gesproken had, richtte David zich wederom tot al de rijksgroten, die op die rijksdag bijeen waren, om de zaak van de tempelbouw hun op het hart te binden, en hij zeide tot hen:

„God heeft mijn zoon Salomo alleen verkoren tot dat grote en grootse werk om Hem een tempel te bouwen. Gij moet hem daarin echter terzijde staan, want omdat God hem verkoren heeft, zou het onthouden van steun aan Salomo niet anders betekenen dan dat gij tegen de nadrukkelijke beschikking des HEREN u verzetten zoudt. Daar komt bij dat mijn zoon Salomo, gezien zijn jeugdige onervarenheid, die steun van u bij de volvoering van dat werk ook niet zal kunnen ontberen, want hij is nog jong en teer, terwijl het een groot werk is dat hem opgedragen is. Want

het is niet maar een koningsburcht voor een mens, die hij bouwen moet, maar een tempelburcht voor de HERE God, Wiens majesteit in de luister van die tempel haar weerkaatsing moet vinden.

2 Daarom heb ik zelf een voorbeeld willen geven en heb ik met alle kracht voorbereidingen voor die tempelbouw getroffen; goud voor de gouden voorwerpen en versieringen heb ik bijeengebracht, en zilver voor het vervaardigen van de zilveren gereedschappen, en koper voor alles wat van koper moet zijn, en ijzer en kostbare houtsoorten, die nodig zijn voor alles wat van ijzer en hout vervaardigd moet worden, — dat alles heb ik in grote hoeveelheid bijeengebracht; verder kostbare zee-groene berylstenen, en inzet-stenen, en versierstenen met diep-zwarte glans, en stenen met gekleurde aders, en kostbare stenen tot versiering van de wanden[1]), en albast in menigte.

3 Omdat ik een welgevallen heb in het huis mijns Gods, geef ik bovendien uit mijn particulier vermogen een bedrag aan goud en zilver voor de bouw van het huis mijns Gods. Boven alles wat ik voor het heiligdom in ge-
4 reedheid gebracht heb, schenk ik drie duizend talenten[2]) goud, van het allerfijnste en beste goud van Ofir, en zeven duizend talenten gelouterd zilver, om de binnenwanden van het heilige en het allerheiligste en van de voorhal en de bovenkamers met goud[3]) en de binnenwanden van de overige tegen de tempel aangebouwde vertrekken met zil-
5 ver te overtrekken, en om er allerlei gouden en zilveren tempelvoorwerpen en -gereedschappen en allerlei kunstvoorwerpen van te maken.

Wie is er onder u, die ook bereid is de HERE iets aan te bieden voor het bouwen van Zijn tempel?"

6 Daarop volgden de vorsten en rijksgroten Davids voorbeeld. De oversten der familiën en de oversten der stammen van Israël, en de oversten van duizend en van honderd, en de oversten van de koninklijke bezittingen en domei-

---

1) Zie II Kron. 3 : 6.
2) 1 talent was oudtijds bijna 60 kg. (58,944 kg) en naar een latere berekening bijna 50 kg (49,11 kg.), zie Bijb. Handb. Kok I, pag. 260.
3) Zie II Kron. 3 : 4-9.

nen[1]), en de hoofden der legerafdelingen die maandelijks in dienst des konings moesten opkomen[2]), gaven gewillig aan zijn oproep gehoor.

7 Ten dienste van het huis Gods gaven zij vijf duizend talenten aan goud, te weten aan gouden voorwerpen en gereedschappen, en tien duizend dareiken[3]), dat is ruim drie en tachtig kilogram, aan gemunt goud, en tien duizend talenten aan zilver, en achttien duizend talenten aan koper, en honderd duizend talenten aan ijzer.

8 En wat ieder aan edelgesteente in zijn bezit had, dat gaf hij voor de schat van het huis des HEREN.

Al deze vrijwillige bijdragen voor de tempelbouw werden ter bewaring toevertrouwd aan Jechiël, de Gersoniet, die voor de bewaking van de tempelschatten aangewezen was[4]).

9a En het volk verheugde zich over hun vrijgevigheid, want met een onverdeeld hart gaven zij vrijwillig voor de bouw van de tempel des HEREN.

d. *Dankgebed van David over de vrijwillige bijdragen voor de tempelbouw.* 29 : 9b-19.

29 : 9b Ook koning David verheugde zich ten zeerste over de vrijwillige gaven van zijn rijksgroten.

10 Daarom wilde hij in een plechtig dankgebed daaraan uiting geven en Gode dank brengen voor die offerbereidheid, die Hij in het hart van Zijn volk gewerkt had.

Ten overstaan van de gehele vergadering loofde David daarom de HERE en zeide:

„Geloofd zijt Gij, HERE, getrouwe VerbondsGod, God van onze vader Israël, Die in Uw onwankelbare trouw op zo heerlijke wijze de rijke beloften vervuld hebt die Gij eenmaal aan onze aartsvader Jacob gedaan hebt[5]). Geloofd zijt Gij van eeuwigheid tot in eeuwigheid!

---

1) Zie I Kron. 27 : 25-31.
2) Zie I Kron. 28 : 1.
3) De dareik is een Perzische gouden munt met een gewicht van 8,36 gram, zie Bijb. Handb. Kok I, pag. 260.
4) Zie I Kron. 26 : 21.
5) Zie Gen. 28 : 14, 15; 35 : 11, 12.

11 Want Uwe, o HERE! is de grootheid en de kracht, de luister, de glorie en de majesteit. Want alles wat in de hemel en op de aarde is, behoort U toe, zodat door niets en door niemand Uw onmetelijke macht en de glorie en luister van Uw heerlijke Naam beperkt wordt. Want Uw koningsheerschappij, o HERE! is een macht die hemel en aarde omvat, zodat Gij ver verheven zijt boven allen die door andere volken als goden worden vereerd of die met de koningstitel zich sieren, en Gij Uw goddelijke roem en luister met niemand deelt.

12 Gij zijt de enige Bron, waaruit rijkdom en ere aan de mensen toekomen. Want Gij regeert over alles en hebt het in Uw hand kracht en macht te verlenen aan wie Gij wilt; ook staat het in Uw macht om naar Uw souverein welbehagen ieder groot en sterk te maken.

Van U is daarom ook al de heerlijkheid die wij nu mogen genieten, dat Gij Uw volk met macht hebt bekleed en het een plaats der ere geschonken hebt.

13 Daarom danken en loven wij U, onze God! voor deze rijke gunst, Uw volk bewezen, en prijzen wij Uw heerlijke Naam met onze jubelzangen.

14 Gij alleen zijt het, Die ons in staat gesteld hebt te doen wat wij heden gedaan hebben. Want wie ben ik, en wat is mijn volk, dat wij uit ons zelf in staat geweest zouden zijn tot het bijeenbrengen van deze vrijwillige gaven? Noch mijn eigen koninklijke luister, noch de nationale grootheid van Israël zouden ooit bij machte geweest zijn deze rijkdom bijeen te brengen.

Veel is hier gegeven, met liefde en gewilligheid, maar het is niet iets waarop wij tegenover U ons zouden kunnen verheffen, want in diepe ootmoed belijden wij dat van U dit alles afkomstig is en dat wij alles eerst uit Uw hand ontvingen wat wij nu aan U gegeven hebben.

15 Al zijn wij nu tot macht gekomen te midden van de omwonende volken, wij zijn toch in geen enkel opzicht minder van U afhankelijk dan onze vaderen waren, want wij leven als vreemdelingen en bijwoners in dit land bij Uw gratie, en hebben hier geen blijvend bezit, omdat Gij het land ons slechts in vruchtgebruik gegeven hebt.

Ons leven op aarde is broos en kort van duur, en onze

levensjaren zijn als een snel-verglijdende schaduw. Ook is er geen verwachting dat het op deze aarde ooit anders worden zal.

In onze broze vergankelijkheid kunnen wij daarom niets tot stand brengen dan door kracht die Gij verleent.

16 Daarom is er voor zelfverheffing nu bij ons ook geen reden. Want deze hele schat, die wij bereid hebben om U een huis te bouwen ter ere Uws heiligen Naams — van U is dat alles afkomstig. Gij zijt de grote Bezitter, Wiens de aarde is en haar volheid, zodat wij U niets kunnen geven wat niet van eeuwigheid het Uwe is, en ons geven in feite nooit anders is dan een teruggeven aan U Die alles eerst aan ons geschonken hebt.

17 Dat geven aan U hebben wij echter in oprechtheid gedaan. Want ik weet, o mijn God, dat Gij het hart proeft en die innerlijke werkplaats, waar onze daden geboren worden, toetst, en dat Gij een welbehagen hebt aan oprechtheid.

Wat mij betreft, zonder enige bijbedoeling heb ik dit alles met een oprecht hart vrijwillig gegeven, en mij alleen laten leiden door mijn verlangen om Uw eer te zoeken, en met vreugde heb ik datzelfde streven ook bij Uw volk, dat hier vergaderd is, zien openbaar worden, nu zij met een gewillig hart deze gaven om U een tempel te bouwen, hebben bijeengebracht.

18 En nu bid ik U, o HERE, onze VerbondsGod, Gij God onzer vaderen Abraham, Izak en Israël! waar wij die oprechtheid des harten niet van onszelf bezitten, maar deze alleen een gave Uwer genade is en door Uzelf in ons hart gewerkt is — nu bid ik U dat Gij, Die Uw trouw aan de aartsvaders bewezen hebt, U ook aan hun zaad niet onbetuigd wilt laten, en deze oprechtheid des harten jegens U ook in de toekomst voor immer bij hen wilt in stand houden.

Waak over hun overleggingen en gedachten, opdat zij zich niet van U afwenden, en richt hun hart op U, opdat hun gehele leven beantwoorde aan Uw heilige wet en hun begeren alleen naar U uitga.

19 Dit bid ik U ook voor mijn zoon Salomo, die Gij verkoren hebt tot dat heerlijke werk dat Gij mij niet hebt

toegestaan, om Uw heerlijke Naam een tempelburcht te bouwen.

Geef Gij hem een volkomen hart, dat hij in algehele zelfovergave naar U alleen luistere, en zich alleen late leiden door de begeerte zijns harten om Uw geboden te bewaren, en tot richtsnoer zijner daden te nemen al wat Gij hem opdraagt; dat hij in gehoorzaamheid aan Uw getuigenissen slechts Uw wil volbrengen moge, en met een ongedeeld hart zich voortdurend gebonden wete aan Uw inzettingen, en het hem zo gelukken moge dit grote en grootse werk, dat ik voorbereid heb, te volvoeren, en deze tempelburcht voor U te bouwen".

e. *Slot van de rijksdag. Salomo's troonsbestijging en Davids einde.* 29 : 20-30.

29 : 20 Daarna wekte David de gehele vergadering van rijksgroten en vertegenwoordigers des volks op de HERE te loven, en hij zeide: „Looft nu toch de HERE uw God! Brengt Hem lof en dank toe in de erkentenis der door Hem geschonken zegeningen!"

Toen loofde de ganse vergadering de HERE, de God hunner vaderen, en zij bogen het hoofd en wierpen zich neder om in jubelende lofprijzing de HERE te aanbidden en eerbiedige hulde te brengen aan hem die in 's HEREN naam als koning over hen regeerde.

21 En de volgende dag richtten zij een groot kroningsfeest aan, waarop talrijke offers aan de HERE gebracht werden. Niet minder dan duizend stieren en duizend rammen en duizend lammeren brachten zij de HERE ten brandoffer, met de daarbij behorende drankoffers. Ook werden slachtoffers in menigte gebracht, opdat alle vergaderde rijksgroten, die het ganse volk vertegenwoordigden, aan de daaraan verbonden offermaaltijden konden deelnemen, ter symbolisering niet slechts van de band die hen tesamen aan God verbond, maar ook van de band waarmede zij onderling aan elkander en gemeenschappelijk aan de jonge koning verbonden waren.

22 Zo was er uitbundig feestgeschal, waar zij te dien dage met grote blijdschap de offermaaltijden hielden, en aten

en dronken voor het aangezicht des HEREN.

Bovendien bekrachtigden zij de keuze van David, die zijn zoon Salomo tot zijn troonopvolger aangewezen had[1]. Met de heilige zalfolie zalfden zij hem tot vorst over Israël, en overeenkomstig de wil van de HERE, Die hem verkoren had[2], stelden zij hem plechtig in het ambt.

Tegelijk stelden zij ook Sadok aan het hoofd der priesterschap en zalfden hem tot priester, daarmede een einde makende aan de gedeeldheid van de dienst des HEREN te Jeruzalem en te Gibeon, die tot hiertoe bestaan had. De eenheid des volks zou van nu voortaan ook haar uitdrukking vinden in de éne tempel des HEREN op de heilige berg Sion.

23 Zo zette Salomo zich op de troon des HEREN, om in Zijn naam als theocratisch koning in zijns vaders Davids plaats als koning te regeren. En hij had voorspoed, gelijk zijn
24 vader hem toegebeden had[3]. Het gehele volk luisterde naar hem en was hem gehoorzaam. En alle vorsten en helden, ook alle zonen van koning David, schaarden zich rondom zijn troon en onderwierpen zich aan hem en beloofden de koning Salomo gehoorzaamheid en trouw.
25 En de HERE maakte Salomo uitermate groot, zodat het ganse volk daarvan onder de indruk kwam. De HERE verleende hem zó grote koninklijke luister als aan geen enkele koning van Israël vóór hem ten deel was gevallen.

26 David, de zoon van Isaï, heeft de eenheid van Israël hersteld, en is koning geweest over geheel Israël.
27 In het geheel heeft zijn regering veertig jaar geduurd. Eerst regeerde hij te Hebron zeven jaar over de stammen Juda en Benjamin, daarna te Jeruzalem nog drie en dertig jaar over alle stammen van Israël.
28 Rijke zegen heeft David in zijn leven mogen ontvangen, want hij stierf in hoge ouderdom, op zeventig-jarige leeftijd, zat van dagen, waarin hij rijkdom en eer tot ver-

---

1) Zie I Kron. 23 : 1.
2) Zie I Kron. 28 : 5.
3) Zie I Kron. 22 : 13.

zadiging genoten heeft, terwijl hij mocht heengaan in de blijde zekerheid dat na hem geen vreemde, maar zijn eigen zoon Salomo koning zijn zou in zijn plaats.

29 De geschiedenis van koning David, zowel die uit de eerste als ook uit de latere jaren, is in den brede te boek gesteld in de Geschiedenis van de Ziener Samuël en in de Geschiedenis van de Profeet Nathan en in de Geschiedenis van de Ziener Gad, de drie mannen die als profeten in Davids leven een rol gespeeld hebben en wier geschriften als bron hebben dienst gedaan, waaruit het hier verhaalde geput is.

30 In die geschriften is de beschrijving te vinden van Davids gehele koningschap en van zijn dappere daden en van de lotgevallen die aan hem en aan Israël zijn ten deel gevallen en aan alle koninkrijken der wereld waarmede Israël in Davids dagen op vriendschappelijke of vijandelijke wijze in aanraking kwam, te weten Filistea, Edom, Moab, Ammon en Aram.

INHOUD.

Pag.

Ter inleiding 5
§ 1. De naam van het boek 5
§ 2. De plaats van Kronieken in de kanon 5
§ 3. Het doel van de schrijver van Kronieken 6
§ 4. De tijd van ontstaan van Kronieken 9
§ 5. De persoon van de schrijver 10
§ 6. Door de schrijver gebruikte bronnen 11
§ 7. Indeling 11

EERSTE HOOFDDEEL: DE GESLACHTSREGISTERS VAN ADAM TOT DAVID (1 : 1—9 : 34).

I. *Van Adam tot Abraham.* 1 : 1-27 13

II. *Van Abraham tot Israël.* 1 : 28-54 19

III. *Algemeen overzicht van de samenstelling van het volk Israël.* 2 : 1—9 : 34 22
1. Opschrift. 2 : 1, 2 22
2. De koningsstam Juda. 2 : 3—4 : 23 23
a. Eerste algemeen overzicht van de stam Juda. 2 : 3-55 23
b. Het geslachtsregister van David. 3 : 1-24 . . 29
c. Tweede algemeen overzicht van de stam Juda. 4 : 1-23 32
3. De stam Simeon. 4 : 24-43 35
4. De Oost-Jordaanse stammen. 5 : 1-26 37
a. De stam Ruben. 5 : 1-10 37
b. De stam Gad. 5 : 11-22 39
c. Het Oost-Jordaanse deel van de stam Manasse. 5 : 23-26 40
5. De overige West-Jordaanse stammen. 6 : 1—9 : 34 41
a. De stam Levi. 6 : 1-81 41
aa. De hogepriesterlijke linie van Aäron tot de Babylonische ballingschap. 6 : 1-15 . . 41
bb. De drie Levietische geslachten. 6 : 16-30 . 42
cc. De drie Levietische zangersgeslachten: He-

man, Asaf en Ethan. 6 : 31-47 43
dd. De taak der Levieten en priesters. 6 : 48-53 44
ee. De priester- en Levietensteden. 6 : 54-81 . 45
b. De stam Issaschar. 7 : 1-5 48
c. De stam Benjamin. 7 : 6-12 49
d. De stam Naphtali. 7 : 13 50
e. Het West-Jordaanse deel van de stam Manasse. 7 : 14-19 50
f. De stam Efraïm. 7 : 20-29 51
g. De stam Aser. 7 : 30-40 52
h. De stam Benjamin. 8 : 1-28 53
f. Het geslacht van Saul. 8 : 29-40 54
j. Overzicht van de bevolking van Jeruzalem. 9 : 1-34 55

TWEEDE HOOFDDEEL: DE REGERING VAN DAVID.
(9 : 35—29 : 30).

I. *Inleiding.* 9 : 35—10 : 14 60
1. Het geslacht van Saul. 9 : 35-44 60
2. De ondergang van Saul en zijn huis. 10 : 1-14 . . 61

II. *David in het koningschap bevestigd.* 11 : 1—12 : 40 . 63
1. David koning over geheel Israël. 11 : 1-9 . . . 63
2. Davids helden. 11 : 10-47 65
3. Lijst van de helden die zich reeds vóór Sauls dood bij David aansloten. 12 : 1-22 69
4. Opsomming van hen die David te Hebron tot koning verhieven. 12 : 23-40 71

III. *Davids bemoeienissen met de ark.* 13 : 1—17 : 27 . . 73
1. De eerste poging om de ark naar Jeruzalem te brengen. 13 : 1-14 73
2. De bouw van Davids paleis, zijn persoonlijk leven te Jeruzalem en zijn zegevolle strijd met de Filistijnen. 14 : 1-17 76
3. De overbrenging van de ark naar Jeruzalem. 15 : 1—16 : 3 79
4. De dienst bij de ark en in Gibeon. 16 : 4-43 . . 84

5. Niet David bouwt Gods huis, maar God bouwt Davids huis. 17 : 1-27 93

IV. *David als krijgsman.* 18 : 1—20 : 8 99

1. Davids oorlogen met de omwonende volken. 18 : 1-13 99
2. Davids rechtvaardig regeringsbeleid en zijn rijksgroten. 18 : 14-17 101
3. De Ammonietisch-Aramese oorlog. 19 : 1—20 : 3 . 102
4. Dappere daden van Davids helden tegen Filistijnse geweldenaars. 20 : 4-8 107

V. *De voorbereiding van de tempelbouw.* 21 : 1—26 : 32 108

1. Het einde van de op de volkstelling gevolgde pest leidt tot plaatsbepaling voor de tempelbouw. 21 : 1—22 : 1 108
   a. De volkstelling. 21 : 1-8 108
   b. De op de volkstelling gevolgde pest. 21 : 9-14 110
   c. Het einde van de pest. 21 : 15-27 111
   d. Vaststelling van de plaats voor de tempelbouw. 21 : 28—22 : 1 114
2. Davids voorbereiding van de tempelbouw. 22 : 2-19 114
   a. David verzamelt bouwstoffen. 22 : 2-5 . . 114
   b. David geeft aan zijn zoon Salomo opdracht tot de tempelbouw. 22 : 6-16 116
   c. David geeft aan de vorsten van Israël opdracht, Salomo bij de tempelbouw te helpen. 22 : 17-19 . . 118
3. Indeling der priesters en Levieten, en aanwijzing van hun dienst. 23 : 1—26 : 32 118
   a. Verordeningen betreffende de Levieten. 23 : 1-32 118
   b. Nieuwe indeling der priesters en Levieten. 24 : 1-31 123
   c. Indeling der tempelzangers. 25 : 1-31 . . . 126
   d. Indeling der poortwachters. 26 : 1-19 . . . 129
   e. De als schatbewaarders en als ambtenaren en rechters fungerende Levieten. 26 : 20-32 . . 132

VI. *Militaire en civiele rijksaangelegenheden.* 27 : 1—29 : 30 134

1. Organisatie van het leger. 27 : 1-15 134
2. De civiele rijksambtenaren. 27 : 16-34 . . . 135
   a. De hoofden der twaalf stammen. 27 : 16-24 . . 135

b De beheerders der koninklijke bezittingen en domeinen. 27 : 25-31 137
c. De Rijksraad. 27 : 32-34 137
3. Davids laatste rijksdag en zijn dood. 28 : 1—29 : 30 138
a. Salomo aangewezen als troonopvolger en tempelbouwer. 28 : 1-10 138
b. David geeft Salomo aanwijzingen voor de tempelbouw. 28 : 11-21 141
c. Vrijwillige bijdragen van David en zijn rijksgroten voor de tempelbouw. 29 : 1-9a 143
d. Dankgebed van David over de vrijwillige bijdragen voor de tempelbouw. 29 : 9b-19 . . . 145
e. Slot van de rijksdag. Salomo's troonsbestijging en Davids einde. 29 : 20-30 148